ACTIVITEITENMAP KINDERRECHTEN

OMDAT KINDERRECHTEN WERKEN!

www.unicef.be/leerkrachten

MET DE STEUN VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef voor ieder kind

Verantwoordelijke uitgever: Olivier Marquet // Unicef België • Keizerinnenlaan 66 • 1000 Brussel // tel 02/230 59 70 • fax +32 2 230 34 62

INHOUD

KINDERRECHTENEDUCATIE
INTRODUCTIE 1
ORGANISATIE ACTIVITEITENMAP 4

LEREN OVER KINDERRECHTEN
1. HET KINDERRECHTENVERDRAG ONTDEKKEN EN VERKENNEN 1
A. Ik heb rechten → emancipatie 2
1.A1. Koffer vol kinderrechten *2*
1.A2. Wensen of noden? *3*
1.A3. Reis naar een nieuwe planeet *4*
B. Jij hebt rechten → empathie 5
1.B1. Onze eigen kinderrechtenposter! *6*
C. Wij hebben rechten → solidariteit 7
1.C1. De Rechtenverkenners *8*
D. EXTRA MATERIAAL 9

BIJLAGE
A. Ik heb rechten → emancipatie
1. A1. (A) Koffer
1. A1. (B) Vragen
1. A1. (C) Overzicht kinderrechten
1. A2 en 1.A3. Wensen en noden- kaartjes
B. Jij hebt rechten → empathie
1. B1. Poster voor klasafspraken
C. Wij hebben rechten → solidariteit
D. Extra materiaal
1. D1. Kinderrechtenaffiche
1. D2. Kaartspel
1. D3. Kinderrechtenverdrag

2. HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN 9
2.A. Wat is 'Equity'? 9
UNICEF en 'equity' op het terrein *12*
Een digitaal platform over 'equity' voor jouw leerlingen! *13*
Oefening *14*

BIJLAGE
A. Prentenset A4
B. Afbeeldingen in klein formaat (in meerdere exemplaren af te drukken)
C. Werkblaadje voor de leerlingen (af te drukken)

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN
3.A Wat is participatie? *21*
3.B Op welke manier(en) je recht op participatie uitoefenen? *22*

BIJLAGE
1. Stripverhaal
2. Tekeningen met betrekking tot de niveau's van participatie – groot formaat
3. Tekeningen met betrekking tot de niveau's van participatie – klein formaat
4. Verbetersleutel en info met betrekking tot de verschilllende niveau's van participatie

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN
Waarom educatie over diversiteit? *37*
4.A. Diversiteit, wat is dat? *41*

INHOUD

LEREN DOOR RECHTEN

1.A. HET HOOGSTE PUNT! **3**

1.B. DE VLINDERS

BIJLAGE **5**

1.A. De vlinders: instructiefiches om te downloaden en af te drukken

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN **7**

2.A. Debat *7*

BIJLAGE

AFFICHE "Recht op participatie ! In welk kind herken jij jezelf het beste?"

3. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN **13**

3.A. Identiteit en diversiteit *15*

3.B. De stickers *17*

BONUS

BLANCO ACTIVITEITENFICHE **1**

DE TALENTENKAARTEN **5**

AFFICHE "SAMEN, MAKEN WE HET VERSCHIL!" **11**

INTRODUCTIE

Kinderrechten zijn mensenrechten die iemand heeft omdat hij of zij een kind is. Kinderrechteneducatie is leren OVER kinderrechten, DOOR kinderrechten en VOOR kinderrechten, volgens het Ik – Jij - Wij principe.

MET DE STEUN VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef voor ieder kind

INTRODUCTIE

In april 2015 publiceerde UNICEF België een internationaal rapport over kinderrechteneducatie. Uit dit rapport blijkt dat 15 van de 26 bestudeerde landen, waaronder België, het recht van kinderen op kinderrechteneducatie niet respecteren. De studie brengt ook aan het licht dat in geen enkel onderzocht land kinderrechten in de lerarenopleiding geïntegreerd is.

In het rapport van het Internationaal Kinderrechtencomité krijgt België de volgende opmerkingen en aanbevelingen:

"Het Comité voor de Rechten van het kind vraagt om mensenrechteneducatie, inclusief kinderrechten, op te nemen in de curricula van alle basisscholen en secundaire scholen. Aangezien België het verdrag ondertekend heeft, is het ook de verantwoordelijkheid van leerkrachten om hun leerlingen bewust te maken van hun rechten en het wereldwijde aspect van de Rechten van het Kind."

Kinderrechteneducatie: WAAROM?

Het onderwijs, en de bredere samenleving, hebben veel te winnen door kinderen over hun rechten te leren: een pedagogie die de principes van het Kinderrechtenverdrag respecteert creëert een ideaal klimaat om te leren. Dit bevordert gelijkheid, non-discriminatie, integratie, respect, waardigheid, participatie; en hierdoor democratie, autonomie, verantwoordelijkheid, solidariteit en een kritische geest.

Kinderrechteneducatie: WAT?

Kinderrechten zijn mensenrechten die iemand heeft omdat hij of zij een kind is.
Kinderrechteneducatie is leren volgens het Ik – Jij - Wij principe[1]

Ik heb rechten	→	Emancipatie
Jij hebt rechten	→	Empathie
Wij hebben rechten	→	Solidariteit

[1] www.vormen.org - www.kinderrechtenschool.be

INTRODUCTIE

Kinderrechteneducatie: WAT?

Kinderrechteneducatie is een participatief werk met als doel om kinderen de middelen te geven om te handelen: door hen te helpen om **kennis, waarden en vaardigheden** te verwerven die ze nodig hebben om van hun rechten te genieten, ze uit te oefenen en die voor zichzelf en anderen te respecteren.

Hierdoor worden zowel kinderen als volwassenen gesterkt om actie te ondernemen en kinderrechten in de praktijk te brengen in hun dagelijks leven – thuis, op school, in de buurt, en ruimer op nationaal en internationaal niveau. Kinderrechteneducatie is leren over rechten, leren door rechten (rechten worden gebruikt als een organiserend principe om de leeromgeving te transformeren) en leren voor rechten (actie ondernemen om rechten te realiseren).

Door te leren over hun rechten, staan kinderen stil bij de rechten van anderen en leren zo over verantwoordelijkheden. Het is belangrijk dat de centrale focus op rechten ligt en dat kinderen zo de kans krijgen om zelf de link tussen rechten en verantwoordelijkheden te ontdekken.[1]

[1] "Miseducating children about their rights" van R. Brian Howe en Katherine Covell

INTRODUCTIE

Kinderrechten zijn mensenrechten die iemand heeft omdat hij of zij een kind is.
Kinderrechteneducatie is leren OVER kinderrechten, DOOR kinderrechten en VOOR kinderrechten.

Leren *over* kinderrechten

→ *welke rechten hebben kinderen?* = WAT?

- Kennismaken met de verschillende kinderrechten en het kinderrechtenverdrag.
- Inzicht verwerven in het belang van kinderrechten.
- Inzien dat kinderrechten universeel zijn.
- Weten wie verantwoordelijk is voor de verwezenlijking van kinderrechten.
- Weten waar zij terecht kunnen indien bepaalde kinderrechten geschonden worden.
- Beseffen dat iedereen mee verantwoordelijk is voor de volledige verwezenlijking van kinderrechten.
- Inzien dat kinderrechten verweven zitten in ons leven: het gezin, hobby's, de actualiteit, de school; wat er gebeurt op de speelplaats, schoolreglement en regels in de klas.

Leren *door* kinderrechten

→ *de methode is even belangrijk als de inhoud.* = HOE?

- Zorg ervoor dat kinderen hun mening kunnen uiten.
- Luister naar de mening van de kinderen.
- Respecteer de privacy van de kinderen.
- Creëer een veilige omgeving in je klas en school.
- Houd rekening met de identiteit, de eigenheid en de cultuur van de kinderen.
- Betrek de kinderen bij de organisatie van leeractiviteiten en zorg ervoor dat hun bijdragen tijdens de leeractiviteiten geïntegreerd worden.

Leren *voor* kinderrechten

→ *om te bereiken dat kinderrechten altijd en overal toegepast worden.* = WAAROM?

Kinderen worden actieve wereldburgers die opkomen voor hun eigen rechten en die van anderen, vanuit volgende waarden:

- Respect voor elke mens.
- Respect voor gelijkenissen en verschillen.
- Verantwoordelijkheid nemen.
- Gelijke kansen / equity.
- Solidariteit en verbondenheid.
- Respect voor natuur en hulpbronnen.

ORGANISATIE ACTIVITEITENMAP

KINDERRECHTENEDUCATIE: *HOE?*

UNICEF België ontwikkelt reeds verschillende jaren een **educatief aanbod** voor leerkrachten van de 2de en 3de graad lager onderwijs. Deze educatieve tools gaan voornamelijk over inhouden om het **leren over rechten** te bevorderen. Ze zijn **gratis en online beschikbaar** op www.unicef.be/leerkrachten.

Vanaf oktober 2017 zal er een **vernieuwd aanbod** van educatieve fiches, werkvormen en thema's ter beschikking gesteld worden om een concrete kinderrechtenaanpak in de klas en op school te initiëren en te ondersteunen.

Je zal deze fiches tijdens de 4 komende jaren op geregelde tijdstippen ontvangen. Deze fiches zullen een educatief pakket vormen dat je kan classeren in een map of een classeur met volgende onderdelen:

In het onderdeel **"Introductie"** zal je informatie terug vinden m.b.t. kinderrechteneducatie gelinkt aan de verschillende onderdelen van dit activiteitenpakket en de bijbehorende doelstellingen.

Het onderdeel met de naam **"Leren over kinderrechten"** zal een overzicht bieden van concrete voorstellen voor lessen of activiteiten m.b.t. de inhoud en de principes van het Kinderrechtenverdrag. Sommige fiches zullen een overzicht bieden van bepaalde tools die al gratis ter beschikking gesteld worden door UNICEF België.

Een ander onderdeel van activiteiten zal gaan over **"Leren door kinderrechten"** waarbij methodologische fiches worden aangeboden met de bedoeling om kennis, waarden en vaardigheden voor een kinderrechtencultuur te ontwikkelen.

Ten slotte is er het onderdeel **"Bonus"** waarin je een gevarieerd aanbod van fiches zal terug vinden: ideeën voor activiteiten op school, overzicht of voorstelling van pedagogische tools van andere organisaties, referenties naar literatuur voor kinderen, etc.

In dit onderdeel zal je eveneens een blanco modelfiche vinden om te kopiëren en aan te vullen met jouw eigen ideeën voor activiteiten om jouw classeur aan te vullen of om te delen met andere leerkrachten. Je kan de officiele versie van ons kinderrechten-kaartspel winnen door jouw voorstel voor een activiteit over kinderrechteneducatie te delen. Je kan dit laatste doen door de bonusfiche in bijlage te gebruiken of ze te downloaden op www.unicef.be/leerkrachten> gratis educatief materiaal > educatief materiaal downloaden. Vul de fiche in met jouw voorstel. Vervolgens kan je jouw ingevulde fiche inscannen en mailen naar avankelecom@unicef.be; info@unicef.be of versturen met de post (Anneleen Van Kelecom, Dienst Educatie, UNICEF België, Keizerinlaan 66, 1000 Brussel). Jouw activiteit zal zo gedeeld worden op de website van UNICEF België voor leerkrachten. Wij sturen jou zo snel als mogelijk het kaartspel op, zolang de voorraad strekt.

ONZE VERNIEUWDE KIDSWEBSITE

Speciaal voor kinderen van 8 tot 13 jaar, zal de kidswebsite via concrete thema's toelaten om bepaalde principes gelinkt aan kinderrechten te begrijpen: equity, participatie, respect, conflict, solidariteit.

Je kan deze **kidswebsite** gebruiken als een pedagogische tool. Inspireer je zo om activiteiten in de klas te organiseren. Bepaalde van deze online activiteiten worden eveneens voorgesteld in dit activiteitenpakket. Ook de leerlingen kunnen autonoom op deze website aan de slag tijdens hoekenwerk in de klas, in de computerklas, thuis...

Afspraak op www.unicef.be/kids !

GRATIS VORMING VOOR LEERKRACHTEN

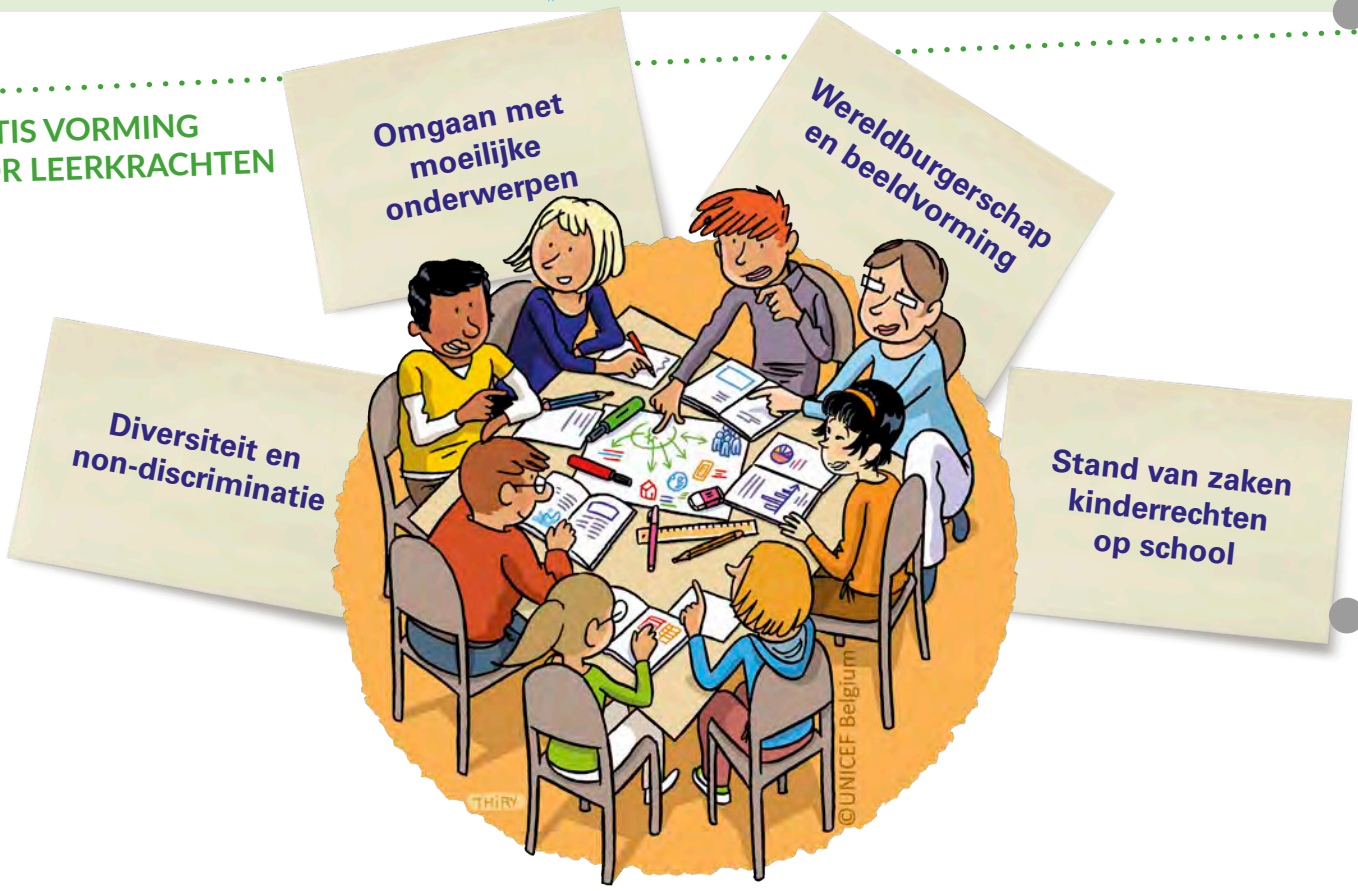

Ten slotte nodigen we jou en jouw collega's graag uit om jullie in te schrijven voor onze **gratis vorming** over kinderrechten en aanverwante thema's: diversiteit en non-discriminatie, omgaan met moeilijke onderwerpen, wereldburgerschap en beeldvorming, stand van zaken kinderrechten op school.

Info op www.unicef.be/leerkrachten onder vorming en begeleiding of contacteer mij via avankelecom@unicef.be, info@unicef.be of op 0470/86.01.85.

MET DE STEUN VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

HANDLEIDING PICTOGRAMMEN

Individueel

Per twee

Groepwerk

Klassikaal

Spel

Quiz

Tablets

Kinderrechtentekeningen
Afbeeldingen- Kaartjes

Video's

Documenten

Audio's

Interactieve digitale oefeningen

Digitale oefeningen

Leren *over* kinderrechten

→ ***welke rechten hebben kinderen?*** **= WAT?**

- Kennismaken met de verschillende kinderrechten en het kinderrechtenverdrag.
- Inzicht verwerven in het belang van kinderrechten.
- Inzien dat kinderrechten universeel zijn.
- Weten wie verantwoordelijk is voor de verwezenlijking van kinderrechten.
- Weten waar zij terecht kunnen indien bepaalde kinderrechten geschonden worden.
- Beseffen dat iedereen mee verantwoordelijk is voor de volledige verwezenlijking van kinderrechten.
- Inzien dat kinderrechten verweven zitten in ons leven: het gezin, hobby's, de actualiteit, de school; wat er gebeurt op de speelplaats, schoolreglement en regels in de klas.

MET DE STEUN VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef voor ieder kind

1. HET KINDERRECHTENVERDRAG ONTDEKKEN EN VERKENNEN

A. IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1.A1. Koffer vol kinderrechten
1.A2. Wensen of noden?
1.A3. Reis naar een nieuwe planeet

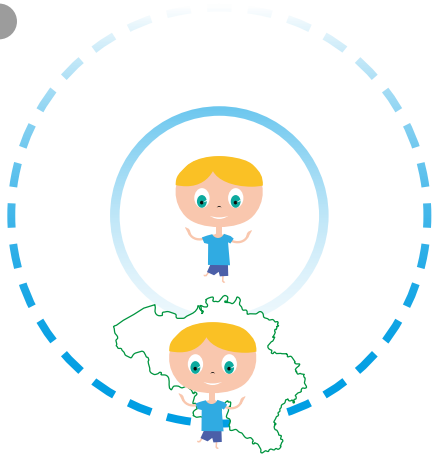

B. JIJ HEBT RECHTEN → EMPATHIE

1.B1. Onze eigen kinderrechtenposter!

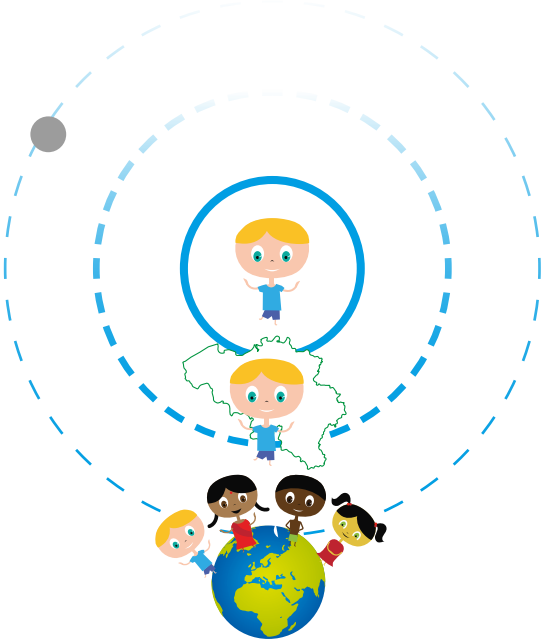

C. WIJ HEBBEN RECHTEN → SOLIDARITEIT

1.C1. De Rechtenverkenners

D. EXTRA MATERIAAL

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

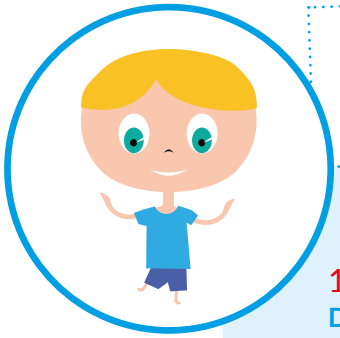

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. A1. Koffer vol kinderrechten

Duur: 30'

Materiaal

Werkwijze

Samenvatting

De leerlingen beelden zich verschillende situaties in waarbij ze naar een ander land verhuizen of vluchten. Ze denken na over wat ze willen meenemen in hun koffer en linken dit aan de kinderrechten.

Doelen

- Kinderen leven zich in in situaties waardoor men moet verhuizen of vluchten naar een ander land.
- Kinderen leggen de link tussen concrete situaties en kinderrechten.
- Kinderen maken kennis met kinderrechten.

Kinderrechten

Recht op een gelijke behandeling, recht op een goed leven, recht op een eigen mening en op inspraak, recht om iemand te zijn, recht op privacy, recht op spel, rust en cultuur, recht op onderwijs en informatie, recht op een gezin, recht op gezondheidszorg, recht op veiligheid en bescherming, recht om samen te komen met anderen.

Materialen in bijlage

Fiche A, B en C

Vooraf

De leerlingen ontvangen geleidelijk aan de fiches A, B en C naarmate de activiteit vordert.

Verloop

- Knip het werkblaadje in bijlage in twee (A en B)
- Deel werkblaadje A uit.
- Deel de klas in 3 groepen. Ze kunnen de werkblaadjes individueel of in groep invullen, en vervolgens in de groep en/of klassikaal nabespreken.
- Er zijn drie situaties waarin mensen moeten vluchten of migreren.
  1) De eerste is vluchten omdat er een tyfoon plaatsvond in België.
  2) De tweede is migreren omdat je papa een job vond in Amerika.
  3) De derde is vluchten voor een gevaarlijke oorlog.
- Geef aan elke groep 1 van de drie situaties. Vraag aan de leerlingen 4 voorwerpen in de koffer te tekenen die ze zouden meenemen in de situatie die ze kregen.
- Nadat de leerlingen dit getekend hebben, vraag je waarom ze dit belangrijk vonden. Vervolgens deel je werkblaadje B uit. Neem ook werkblaadje C (in bijlage) en vraag de leerlingen op werkblaadje B te schrijven met welk recht hun voorwerpen overeenkomen (bv. Recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak; recht op spel en vrije tijd,...).
- Vraag hierna de leerlingen op werkblaadje B te schrijven waarom ze deze rechten gekozen hebben.

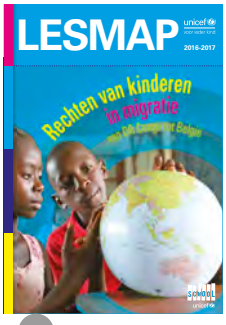

Bron methodiek: UNICEF België: Lesmap kinderrechten in migratie, van België tot R.D.Congo

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. A2. Wensen of noden?

Duur: 20'

Materiaal

Werkwijze

Samenvatting

Kinderen gaan aan de slag met kaartjes en maken keuzes tussen verschillende wensen & noden, en leggen hierbij de link met kinderrechten.

Doelen

- Kinderen kennen het verschil tussen wensen en noden.
- Kinderen leggen de link tussen noden en rechten.

Kinderrechten

Recht op een gelijke behandeling, recht op een goed leven, recht op een eigen mening en op inspraak, recht om iemand te zijn, recht op privacy, recht op spel, rust en cultuur, recht op onderwijs en informatie, recht op een gezin, recht op gezondheidszorg, recht op veiligheid en bescherming, recht om samen te komen met anderen.

Materialen in bijlage

Wensen & noden kaartjes

Vooraf

Kopieer, knip de wensen & noden kaartjes uit en plastificieer of lamineer ze eventueel.

Verloop

1. In groepjes of individueel verdelen leerlingen de 20 wensen & noden - kaartjes in de volgende categorieën. Er kunnen ook minder of andere categorieën gekozen worden:
   - Meest belangrijk
   - Belangrijk
   - Minst belangrijk
2. Laat de groepjes hun lijst van meest belangrijke kaartjes delen met de klasgroep.
3. Bespreek met de klas de volgende vragen:
   - Was het moeilijk om kaartjes te selecteren die belangrijker zijn dan anderen?
   - Wat is het verschil tussen wensen en noden?
   - Waarom zijn sommige noden beschermd als rechten?
   - Worden deze rechten voor alle kinderen nageleefd?

Tips: Er kan discussie mogelijk zijn. Bijvoorbeeld, voor sommige mensen kan een televisie de enige toegang tot informatie zijn. Leerlingen willen misschien hierover discussiëren. Het is nuttig om te begrijpen dat in verschillende situaties ook verschillende noden of behoeften kunnen bestaan.

Bron methodiek: UNICEF Nederland

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. A3. Reis naar een nieuwe planeet

Duur: 20'

Materiaal

Werkwijze

Samenvatting

Kinderen gaan aan de slag met kaartjes en maken keuzes tussen verschillende wensen & noden, en leggen hierbij de link met kinderrechten.

Doelen

- Kinderen kennen het verschil tussen wensen en noden.
- Kinderen leggen de link tussen noden en rechten.

Kinderrechten

Recht op een gelijke behandeling, recht op een goed leven, recht op een eigen mening en op inspraak, recht om iemand te zijn, recht op privacy, recht op spel, rust en cultuur, recht op onderwijs en informatie, recht op een gezin, recht op gezondheidszorg, recht op veiligheid en bescherming, recht om samen te komen met anderen.

Materialen in bijlage

Wensen & noden kaartjes en vier lege kaartjes

Vooraf

Kopieer, knip de wensen & noden kaartjes en 4 lege kaartjes uit, en plastificieer of laminneer ze eventueel.

Verloop

1. Leg uit dat de klas is uitgekozen om op een nieuwe planeet te gaan leven. Daar zullen ze een nieuwe samenleving oprichten. "Mission Control" wil dat de klas alle dingen heeft om op een goede manier op te groeien en te kunnen leven. "Mission Control" heeft daarom 20 dingen gegeven. Elk tweetal van leerlingen krijgt een set van 20 wensen & noden - kaartjes (dezelfde als in de vorige activiteit).
2. Leg uit dat elk tweetal vier extra dingen mag meenemen, die mogen ze zelf verzinnen en op de vier lege kaarten schrijven/tekenen.
3. Kondig aan dat "Mission Control" zojuist een bericht heeft gestuurd:
   'Helaas is op het ruimteschip naar de nieuwe planeet minder plaats dan verwacht en kan elk tweetal slechts 15 van de 24 kaarten meenemen'.
   Elk tweetal moet dus 9 kaarten kiezen die ze niet meenemen.
4. Vervolgens stuurt Mission Control opnieuw een bericht:
   'Het ruimteschip krijgt een grotere motor, waardoor nog minder plaats beschikbaar is en elk tweetal slechts 10 items mag meenemen'.
   Elk tweetal, legt nog vijf kaarten weg en houdt er 10 over.
5. Sluit af met een groepsdiscussie:
   - Wat dachten jullie bij de verschillende rondes van deze oefening?
   - Wat voelden jullie bij de verschillende rondes van deze oefening?
   - Welke items zijn bijna door iedereen gehouden / weg gedaan? Waarom? Welke kaarten bleven over? Waarom?
   - Welke ronde was het moeilijkst / makkelijkst?
   - Zijn noden/behoeften en wensen verschillend voor verschillende mensen?

Bron methodiek: UNICEF Nederland

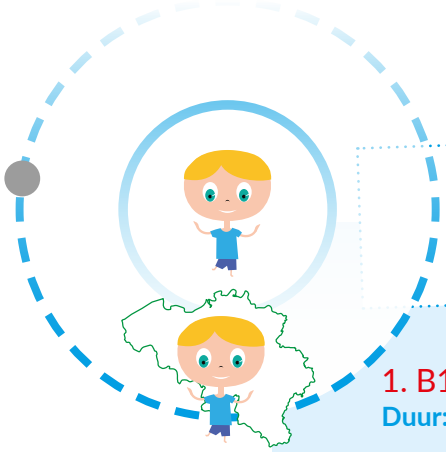

JIJ HEBT RECHTEN → EMPATHIE

1. B1. Onze eigen kinderrechtenposter!

Duur: 50'

Materiaal

Werkwijze

Samenvatting

Kinderen denken in groepjes en klassikaal na over klasafspraken in de vorm van rechten en verantwoordelijkheden, en maken zo samen hun eigen kinderrechtenposter met klasafspraken.

Doelen

- Kinderen worden zich bewust van hun rechten, maar ook van de rechten van anderen.
- Kinderen leggen de link tussen rechten en verantwoordelijkheden.
- Kinderen passen de kinderrechten toe in de klas.

Kinderrechten

Recht op een gelijke behandeling, recht op een goed leven, recht op een eigen mening en op inspraak, recht om iemand te zijn, recht op privacy, recht op spel, rust en cultuur, recht op onderwijs en informatie, recht op een gezin, recht op gezondheidszorg, recht op veiligheid en bescherming, recht om samen te komen met anderen.

Materialen in bijlage

Lege poster voor klasafspraken in de vorm van kinderrechten.

Vooraf

Kopieer de poster in bijlage, leg A3 papier en schrijfgerief klaar voor de verschillende groepjes.

Verloop

- Vul samen met de leerlingen de poster (in bijlage) in voor jouw klas met alle rechten die je nodig hebt om goed te kunnen leren en om het klasgebeuren zo aangenaam mogelijk te maken. Bijvoorbeeld: ik heb recht op informatie.
- Schrijf in de tweede kolom wat jullie kunnen doen om dit recht van de andere leerlingen te respecteren. Bijvoorbeeld: ik laat de andere leerlingen uitspreken als ze een vraag stellen.

Onder de slogan « Alle leerlingen in onze klas hebben het recht om te leren » kan je met het volgende stappenplan samen met de leerlingen aan de slag om jullie eigen klasafspraken-poster te maken:

1. De leerlingen gaan aan de slag in groepjes van 3 à 4 leerlingen en schrijven hun voorstellen op een poster (in bijlage, fotokopieerbaar).
   Opgelet: indien de voorstellen van de leerlingen geformuleerd zijn in een verbod (bijvoorbeeld: je mag de andere leerlingen niet onderbreken), worden de begrippen « recht » en « verantwoordelijkheid » nog eens uitgelegd in termen van het respecteren van de rechten van anderen, en wordt hen gevraag hun verbod in « recht » en « verantwoordelijkheid » te formuleren.
2. Vervolgens presenteren de verschillende groepjes hun poster aan de klas.

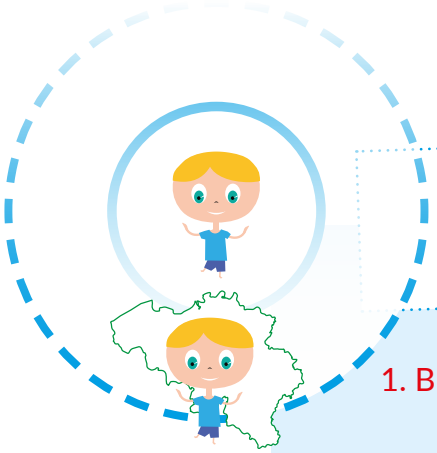

JIJ HEBT RECHTEN → EMPATHIE

1. B1. Onze eigen kinderrechtenposter! (vervolg)

Verloop (vervolg)

3. Op basis van de verschillende posters, wordt er gezocht naar een gemeenschappelijke formulering voor de hele klas. De voorstellen worden overlopen, geordend, geclusterd, aangepast tot iedereen akkoord is m.b.t. de regels die we willen behouden. Bepaalde voorstellen worden samengevoegd of er wordt gediscussieerd over gelijkaardige voorstellen om de beste formulering over te houden.
4. De regels worden aangepast en de definitieve tekst wordt overgeschreven op de poster in bijlage. Deze ingevulde poster wordt in de klas opgehangen op een plaats waar er binnen het klasgebeuren nog regelmatig naar verwezen kan worden.

Bijvoorbeeld

Welke rechten hebben we nodig om te kunnen leren?	Hoe kunnen we hiervoor zorgen?
• Ik heb recht op een eigen mening • Ik heb recht op goed onderwijs, en het schoolmateriaal dat hier bij hoort.	• Ik steek mijn vinger op als ik iets wil zeggen of ik wacht tot mijn klasgenootje is uitgesproken vooraleer iets te zeggen. Zo onderbreek ik niemand en wordt het recht op een eigen mening voor iedereen gerespecteerd. • Ik zorg voor mijn schoolmateriaal en dat van andere leerlingen in de klas. Als ik iets uitleen, geef ik het in dezelfde staat terug.

Bron methodiek: UNICEF België, lesmap Burundi

De poster (formaat A3) vindt u in bijlage.

Zolang de voorraad strekt kan je deze poster (formaat A2) ook gratis bestellen op info@unicef.be

WIJ HEBBEN RECHTEN → SOLIDARITEIT

Ontdek het principe « wij hebben rechten » door het spel « de Rechtenverkenners » waarin leerlingen spelenderwijs via getuigenissen van kinderen uit Noord en Zuid kennismaken met kinderrechten.

Ontdek de **kinderrechten wereldwijd!**
Werk zo met jouw leerlingen rond **wereldburgerschap en mondiale vorming.**
Download onze lesmappen over **Congo, Madagascar, Guatemala, Laos, Burundi en India.**
www.unicef.be/leerkrachten > gratis educatief materiaal > educatief materiaal downloaden.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

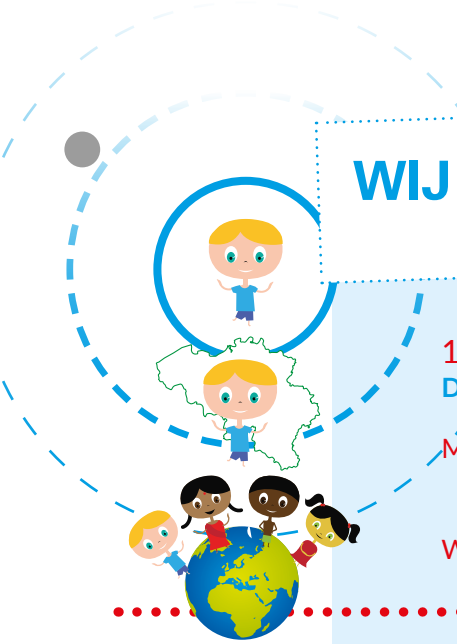

WIJ HEBBEN RECHTEN → SOLIDARITEIT

1. C1. De Rechtenverkenners

Duur: 100' à 150'

Materiaal

Werkwijze

Samenvatting

Dit dynamisch en leuk klasspel is de ideale opstap om te werken rond kinderrechten. Gedurende ongeveer 2 lesuren, krijgen jouw leerlingen een ludieke introductie m.b.t. kinderrechten, de manier waarop ze dagelijks beleefd kunnen worden en hoe ze wel of niet gerespecteerd worden in verschillende landen en situaties. Want alle kinderen wereldwijd hebben dezelfde rechten!

Doelen

Kinderen maken spelenderwijs kennis met kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag. Jullie vinden eveneens een overzicht van de eindtermen die bereikt kunnen worden door het spel en de opdrachten die voorgesteld worden.
Het doel van het spel is dat elk kind dat zichzelf voorstelt in de getuigenissen van zijn rechten kan genieten. Hiervoor moeten de leerlingen in teams opdrachten vervullen waardoor ze 12 rechtenkaartjes kunnen verzamelen om het rechtenrooster van hun personage aan te vullen.

Kinderrechten

Recht op een gelijke behandeling, recht op een goed leven, recht op een eigen mening en op inspraak, recht om iemand te zijn, recht op privacy, recht op spel, rust en cultuur, recht op onderwijs en informatie, recht op een gezin, recht op gezondheidszorg, recht op veiligheid en bescherming, recht om samen te komen met anderen.

Materialen in bijlage

Het pakket "de Rechtenverkenners" en "uitbreiding de Rechtenverkenners" inclusief handleiding
→ Download het spel op www.unicef.be/leerkrachten > gratis educatief materiaal > educatief materiaal downloaden > klasspel

Vooraf

Knip de rechtenkaartjes uit en leg al het materiaal klaar (zie handleiding spel).

Verloop

Maak kennis met vijf kinderen uit Noord en Zuid. Lees hun getuigenis en bekijk welke rechten zij kunnen opeisen. Want dat ze rechten hebben, dat staat als een paal boven water. Verzamel spelenderwijs de kinderrechten van deze kinderen.
Voor meer informatie: zie handleiding spel

UNICEF België: de Rechtenverkenners

D. EXTRA MATERIAAL

Opdat de leerlingen aan de slag kunnen met de inhoud gelinkt aan kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag, en het zich kunnen eigen maken (om tijdens andere activiteiten, debatten of acties in de klas of op school te hergebruiken), kan het extra materiaal hieronder nuttig zijn.

KINDERRECHTENAFFICHE

Een overzicht van de kinderrechten: zie **kinderrechtenaffiche** in bijlage.

SPELKAARTEN

Een **set spelkaarten** (voor memory en kwartet) die je ook kan downloaden op www.unicef.be/leerkrachten. Kopieer, knip uit en lamineer het gewenste aantal sets speelkaarten voor jouw klas. Vouw de handleiding in twee tot een A5-boekje. Of je kan de officiele versie van het kaartspel winnen door jouw voorstel voor een activiteit over kinderrechteneducatie te delen.

Je kan dit laatste doen door de bonusfiche in bijlage te gebruiken of ze te downloaden op www.unicef.be/leerkrachten> gratis educatief materiaal > educatief materiaal downloaden. Vul de fiche in met jouw voorstel. Vervolgens kan je jouw ingevulde fiche inscannen en mailen naar avankelecom@unicef.be; info@unicef.be of versturen met de post (Anneleen Van Kelecom, Dienst Educatie, UNICEF België, Keizerinlaan 66, 1000 Brussel). Jouw activiteit zal zo gedeeld worden op de website van UNICEF België voor leerkrachten. Wij sturen jou zo snel als mogelijk het kaartspel op, zolang de voorraad strekt.

KINDERRECHTENVERDRAG

Een kindvriendelijke versie van de tekst van het **Kinderrechtenverdrag**. Dit toegankelijk overzicht van de verschillende kinderrechten met uitleg per artikel van het Kinderrechtenverdrag op kindermaat vind je ook op www.unicef.be/kids.

Het materiaal dat hierboven werd opgelijst vind je in bijlage van dit activiteitenpakket.

IN BIJLAGE

Fiche Leren over Kinderrechten

1: Het kinderrechtenverdrag ontdekken en verkennen

A. Ik heb rechten → emancipatie

1. A1. *(A) Koffer*
(B) Vragen
(C) Overzicht kinderrechten

1. A2 en *1.A3.* Wensen en noden- kaartjes

B. Jij hebt rechten → empathie

1. B1. Poster voor klasafspraken

C. Wij hebben rechten → solidariteit

D. Extra materiaal

1. D1. Kinderrechtenaffiche
1. D2. Kaartspel
1. D3. Kinderrechtenverdrag

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. A1. KOFFER

NAAM _____ DATUM _____

OP DE VLUCHT!

A

B

RECHT(EN): schrijf op naar welke recht(en) je voorwerpen verwijzen.

_____

_____

_____

_____

_____

Waarom koos je deze voorwerpen en dit recht/ deze rechten?

_____

_____

_____

_____

_____

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. A1. VRAGEN

NAAM _____ **DATUM** _____

C

Kinderrechten gelden voor alle kinderen. Niemand mag uitgesloten worden. Of ze nu blank zijn of zwart, arm of rijk, dik of dun, de kinderrechten zijn er voor alle kinderen. ○	Kinderen hebben het recht om zo goed mogelijk te leven en op te groeien. ○	Elk kind heeft recht op een eigen mening. Met die mening moet rekening gehouden worden. Bij een belangrijke beslissing die over het kind gaat, moet eerst zijn mening gevraagd worden. ○
Wanneer volwassenen iets beslissen, moeten ze altijd goed nadenken of wat ze doen wel goed is voor kinderen. ○	Elk kind heeft recht op een eigen cultuur, taal en godsdienst, en om hierin zelf keuzes te maken. De ouders mogen hierbij helpen, maar niets opdringen. ○	Elk kind heeft recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak. ○
Elk kind heeft het recht om zijn vrienden te kiezen, met anderen samen te komen of een clubje op te richten, zolang dit niet raakt aan de rechten van anderen. ○	Elk kind heeft recht op veiligheid en bescherming. ○	Elk kind heeft recht op onderwijs en informatie. ○
Elk kind heeft recht op spel en vrije tijd. ○	Elk kind heeft recht op goede gezondheidszorg. ○	Elk kind heeft recht op een naam en een nationaliteit. ○
Elk kind heeft recht om bij de eigen familie te zijn. ○	Elk kind heeft recht op aangepaste verzorging bij ziekte of handicap ○	Elk kind heeft recht op bescherming tegen misbruik en uitbuiting. ○

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1.A2 en 1.A3. WENSEN EN NODEN- KAARTJES

mijn eigen mening kunnen geven

geld om uit te geven zoals ik zelf wil

schoon drinkwater

een eigen slaapkamer

computer en toegang tot internet

eerlijke behandeling en geen discriminatie

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1.A2 en 1.A3. WENSEN EN NODEN- KAARTJES

een schoon milieu

mobiele telefoon

cola en hamburger

mogelijkheden om te rusten en te spelen

krant en televisie

mogelijkheden om mijn godsdienst uit te oefenen

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1.A2 en 1.A3. WENSEN EN NODEN- KAARTJES

een comfortabel huis

modieuze kleding

een vakantie op het strand

voedzaam eten

bescherming tegen misbruik

onderwijs

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1.A2 en 1.A3. WENSEN EN NODEN- KAARTJES

dokters

fiets

snoep

juwelen

MP3-speler

warme kleren

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1.A2 en 1.A3. WENSEN EN NODEN- KAARTJES

ouders

speelgoed en spelletjes

medicijnen en spuiten tegen ziektes

eerlijke regels en
democratische verkiezingen

horloge

mogelijkheden om mijn cultuur
en de taal te oefenen

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

ALLE

Leerlingen in onze klas hebben het **recht** om te

• LEREN •

Respect

Welke rechten hebben we nodig om te kunnen leren?

Hoe kunnen we hiervoor zorgen?

Ontdek alle kinderrechten op unicef.be/kids

unicef

Verantwoordelijke uitgever: Olivier Marquet // UNICEF België • Keizerinnenlaan 66 • 1000 Brussel // tel 02/230 59 70 • fax +32 2 230 34 62 // Ontdek alle kinderrechten op www.unicef.be/kids

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

Ver. Uitgever: UNICEF België, Olivier Marquet, Keizerinlaan 66, 1000 Brussel

KAART SPEL

Handleiding

Samen voor kinderrechten

unicef
voor ieder kind

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien en beschermd worden tegen bv. mishandeling, uitbuiting, oorlog, geweld, drugs, opsluiting, ontvoering, ... Kinderen die geen gezin meer hebben, moeten door de overheid in een veilige omgeving ondergebracht worden. Kinderen die werken moeten beschermd worden tegen uitbuiting. Zij mogen geen gevaarlijk of ongezond werk doen of werk waar ze nog te jong voor zijn. Kinderen mogen niet in een leger vechten of betrokken worden bij een oorlog. Een kind mag niet opgesloten worden en niet ontvoerd worden door één van zijn ouders.

RECHT OM SAMEN TE KOMEN MET ANDEREN

Kinderen hebben het recht om bij elkaar te zijn, zich bij een vereniging aan te sluiten of zelf een club op te richten. Samenkomen betekent: samen praten, elkaars mening leren kennen, samen plezier maken, iets opbouwen... Ze moeten wel rekening houden met de wet en met de rechten van anderen.

Inhoudstafel

1. SPELUITLEG 4

2. MATERIAAL 5

3. VOORAF 5

4. SPELREGELS 6

SPEL 1 : MEMORY 1 6

SPEL 2 : MEMORY 2 7

SPEL 3 : FAMILIE OF KWARTET 8

5. OVERZICHT RECHTEN 10

1. Speluitleg

Dit spel biedt de mogelijkheid om op een ludieke en dynamische manier met kinderen aan de slag te gaan rond kinderrechten.

De verschillende spelvormen dienen in chronologische volgorde aangeboden te worden om kinderen vertrouwd te maken met kinderrechten en hun concrete toepassingen.

De voorgestelde spelvormen kunnen gespeeld worden in een groep van 4 tot 6 kinderen. Het is ideaal om dit spel te begeleiden terwijl de rest van de groep kinderen zelfstandig werkt. De spelkaarten kunnen ook gekopieerd of geprint worden om verschillende groepen tegelijkertijd te laten spelen (het spel is downloadbaar op www.unicef.be/leerkrachten).

Deze handleiding bestaat uit de spelregels van de verschillende spelvormen en de uitleg bij de **RECHTENKAARTEN** en de **TOEPASSINGSKAARTEN** die aan elkaar gelinkt kunnen worden.

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

Ieder kind heeft recht op informatie en op goed onderwijs en om dingen te leren. Kinderen hebben het recht om zo lang mogelijk naar school te gaan en er zich goed te voelen. Voor kinderen die jonger zijn dan 12 jaar, moet onderwijs gratis zijn.

RECHT OP EEN GEZIN

Elk kind heeft het recht om bij zijn ouders of andere familie te leven, ook in een ander land. Kinderen mogen niet tegen hun wil bij hun ouders weggehaald worden, tenzij in hun eigen belang. Na een scheiding heeft een kind recht op contact met beide ouders.

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

Kinderen hebben recht op gezonde voeding, verzorging en gezondheidszorg. Als een kind ziek is, moet het naar de dokter kunnen. Kinderen die iets ergs hebben meegemaakt moeten extra verzorging en aandacht krijgen. Elk kind met een handicap heeft recht op een zo goed mogelijk leven, met een aangepaste verzorging om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven.

RECHT OP PRIVACY

Elk kind mag bepaalde dingen voor zichzelf houden, waarmee niemand zich zonder goede redenen mag bemoeien. Bijvoorbeeld: een dagboek, brieven, wat zijn familie aangaat of zijn manier van leven. Niemand heeft het recht om zonder toestemming tussen te komen in zijn privé-leven, of hem een slechte naam te geven.

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

Elk kind heeft het recht om zich te ontspannen en zich met leuke dingen bezig te houden: spelen, sporten, met kunst bezig zijn. Elk kind heeft het recht om informatie over zijn cultuur en zijn godsdienst op te zoeken.
Hij mag zijn eigen culturele gewoontes hebben en zijn eigen taal spreken.

2. Materiaal

- **22 kaarten met RECHTEN**
  (11 kaarten met tekeningen, 11 kaarten met tekst)
- **44 kaarten met TOEPASSINGEN**
- **Een handleiding**

3. Vooraf

Vooraleer de verschillende spelvormen te spelen, is het belangrijk dat de spelers kennis maken met de tekeningen op de spelkaarten en hun betekenis.

De verschillende tekeningen kunnen op verschillende manieren geïnterpreteerd worden. Het is belangrijk om dit met de kinderen te bespreken en ruimte te laten voor hun interpretatie en argumenten. Voor het goed verloop van de spelvormen, is het wel belangrijk dat de interpretatie voorgesteld in dit spel begrepen en gekend is door alle deelnemers, ook al kan er geargumenteerd worden voor een andere interpretatie.

Je kan de kinderen op een leuke manier kennis doen maken met de verschillende tekeningen. Hiertoe vind je gratis werkvormen op www.unicef.be/leerkrachten.

4. Spelregels

SPEL 1 : MEMORY 1

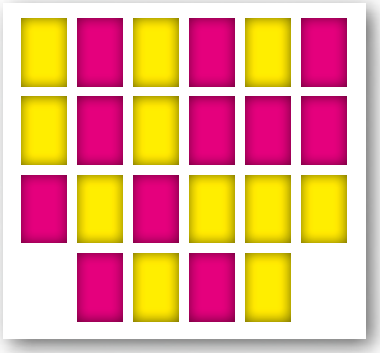

Vooraf :
Meng de 22 **RECHTENKAARTEN** en leg ze met de voorkant naar beneden in het midden van de tafel of op een vlak oppervlak.

Doel van het spel :
Zoveel mogelijk « tweeling- of duo-kaarten » vinden. Een tweeling of duo bestaat uit een **RECHTENKAART** met **TEKENING** en de corresponderende **RECHTENKAART**met **TEKST**.

Verloop :
Om de beurt, draait elke speler twee kaarten van een verschillende kleur om. Hij of zij leest de kaart met **TEKST** en beschrijft de kaart met **TEKENING** luidop. Als de twee omgedraaide kaarten tekening en tekst zijn die bij elkaar passen, mag de speler beide kaarten bijhouden.
Als een speler een tweeling of duo vindt, mag hij of zij opnieuw twee kaarten omdraaien. De speler blijft aan de beurt zolang hij of zij aan de winnende hand is. Zoniet, is een andere speler aan de beurt.

Einde :
Als alle tweelingkaarten gevonden zijn, telt elke speler zijn kaarten. De speler die de meeste kaarten heeft, wint dit spel.

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

Elk kind heeft recht op informatie, een eigen mening en mag zijn ideeën en gevoelens hebben. Volwassenen moet hiermee rekening houden. Bij een belangrijke beslissing die over het kind gaat, moet eerst zijn mening gevraagd worden. Je mening geven wil niet zeggen dat de ander akkoord moet gaan. Maar hij of zij moet wel luisteren en over de mening van het kind nadenken om een beslissing te nemen.

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

Elk kind heeft bij de geboorte het recht op een naam en het recht om zijn ouders te kennen en door hen verzorgd te worden. Ook een kind dat geadopteerd is, heeft het recht om zijn biologische ouders te kennen. Kinderen hebben het recht om in een land te wonen en hebben recht op een nationaliteit.

5. Overzicht rechten

Hierbij een korte beschrijving van de verschillende rechten die aan bod komen in dit spel. De tekeningen van de toepassingen die bij elk recht horen komen hier ook aan bod.

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

Elk kind moet op dezelfde manier behandeld worden. Niemand mag uitgesloten worden. Of je nu blank bent of zwart, arm of rijk, moslim of christen, dik of dun, ... je hebt recht op een gelijkwaardige behandeling. De overheid moet ervoor zorgen dat elk kind behandeld wordt volgens de kinderrechten.

RECHT OP EEN GOED LEVEN

Gezonde voeding, water, kleding en onderdak zijn nodig om goed te kunnen opgroeien. Alle kinderen hebben recht op drinkbaar water en gezonde voeding. Kinderen mogen geen gevaar lopen door milieuvervuiling. Als ouders daar niet voor kunnen zorgen, moet de overheid een handje toesteken.

SPEL 2 : MEMORY 2

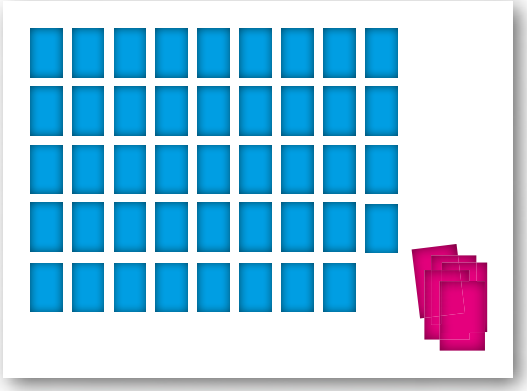

Vooraf :
Meng de kaarten met **TOEPASSINGEN** en leg deze met de voorkant naar beneden naast elkaar in het midden van de tafel (of op een vlak oppervlak). Meng de kaarten met **RECHTEN** (enkel de tekeningen) en leg ze op een stapel, met de voorkant naar beneden, naast de kaarten met **TOEPASSINGEN**.

Doel van het spel :
De toepassingen vinden die bij een specifiek recht horen.

Verloop :
Om de beurt, trekken de spelers eerst elk een kaart met een « rechtentekening » en leggen deze met de voorkant zichtbaar voor zich.
Daarna draaien de spelers om de beurt twee kaarten met **TOEPASSINGEN** om. De speler mag de kaarten bijhouden die overeenkomen met het recht dat ze getrokken hebben. De kaarten die niet overeenkomen met het getrokken recht moeten terug op hun plaats gelegd worden met de voorkant naar beneden. De speler blijft aan de beurt zolang hij of zijn twee corresponderende kaarten trekt. Zoniet, is de volgende speler aan de beurt.

Elke speler mag een extra **RECHTENTEKENING** trekken, als hij de 4 **TOEPASSINGEN** heeft gevonden die bij zijn eerder getrokken **RECHTENTEKENING** horen.

Einde :
Als alle kaarten met **TOEPASSINGEN** gelinkt werden aan hun **RECHTENTEKENING** , wint de speler die de meeste « families » (een recht en 4 toepassingen) heeft.

SPEL 3 : FAMILIE OF KWARTET

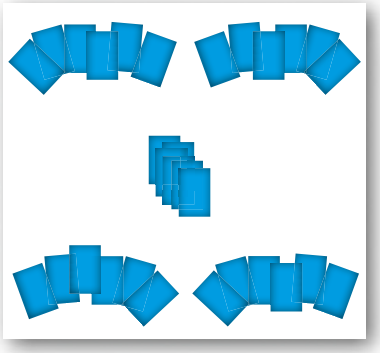

Een familie of kwartet bestaat uit 4 kaarten met **TOEPASSINGEN** die bij éénzelfde rechtentekening horen.

De spelers baseren zich op de tekeningen onderaan elke kaart om een familie samen te stellen.
De tekening van het recht waar de **TOEPASSINGEN** bij horen, staat telkens rechts onderaan elke kaart aangeduid met een pijl.

Vooraf :
Meng de kaarten met **TOEPASSINGEN**. Elke speler krijgt 6 kaarten. De overige kaarten worden op een stapel gelegd waar later uit getrokken kan worden.

Doel van het spel :
Zoveel mogelijk families of kwartetten verzamelen.

Verloop :
Om een spel te beginnen, vraagt de eerste speler aan een andere speler de kaart die hij of zij zoekt. Bijvoorbeeld : in de familie van het recht op bescherming, vraag ik *"de jongen die beschermd wordt door zijn gordel in de auto"*. Als de speler aan wie deze kaart gevraagd wordt, deze kaart heeft, moet hij of zij deze geven aan de speler die de kaart gevraagd heeft.
De speler blijft aan de beurt zolang hij of zij aan de winnende hand is.
Indien de andere speler de kaart niet heeft, mag de eerste speler een kaart trekken uit de stapel.

Als de speler dan de gewenste kaart trekt, zegt hij of zij luidop « GEVONDEN ! ».
Vervolgens gaan we verder met de speler links van hem of haar, die een gewenste kaart mag vragen aan één van de andere spelers.

Opgelet ! Een speler mag enkel een kaart van een familie vragen, als hij of zij van deze familie minstens al één kaart heeft.

Als een speler een familie of kwartet (4 kaarten die bij hetzelfde recht horen) gevonden heeft, zegt hij of zij luidop « KWARTET! », legt hij of zij deze familie voor zich en het spel gaat verder tot er geen kaarten meer op de stapel liggen om uit te trekken. Als er geen kaarten meer op deze stapel liggen, mag elke speler nog een kaart vragen aan een andere speler naar keus. Als de laatste ronde wordt afgesloten, mag er geteld worden hoeveel volledige families elke speler heeft.

Einde :
De speler met de meeste kwartetten (4 kaarten per familie) wint dit spel.

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

RECHT OP EEN GOED LEVEN

RECHT OP EEN GOED LEVEN

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP EEN GOED LEVEN

RECHT OP EEN GOED LEVEN

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

RECHT OP PRIVACY

RECHT OP PRIVACY

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP PRIVACY

RECHT OP PRIVACY

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

RECHT OP EEN GEZIN

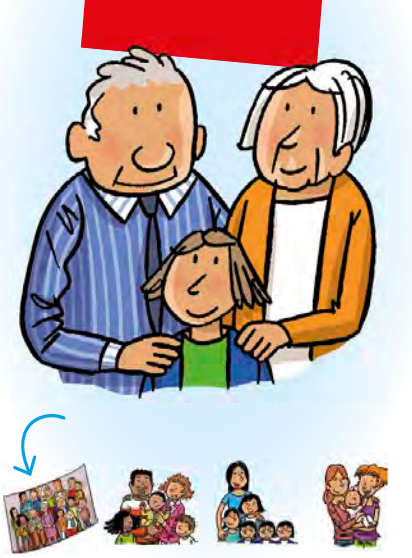

RECHT OP EEN GEZIN

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP EEN GEZIN

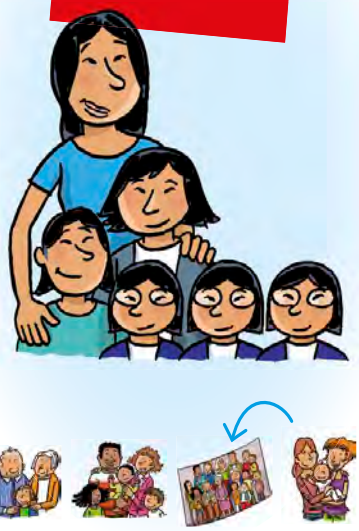

RECHT OP EEN GEZIN

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

RECHT OM SAMEN TE KOMEN MET ANDEREN

RECHT OM SAMEN TE KOMEN MET ANDEREN

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OM
SAMEN TE KOMEN
MET ANDEREN
RECHT OM
SAMEN TE KOMEN
MET ANDEREN

unicef
voor ieder kind
unicef
voor ieder kind

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

RECHT OP EEN GOED LEVEN

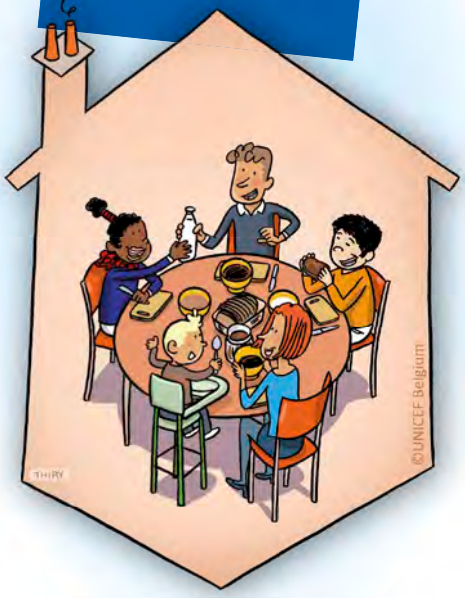

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP PRIVACY

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

RECHT OP EEN GEZIN

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

RECHT OM SAMEN TE KOMEN MET ANDEREN

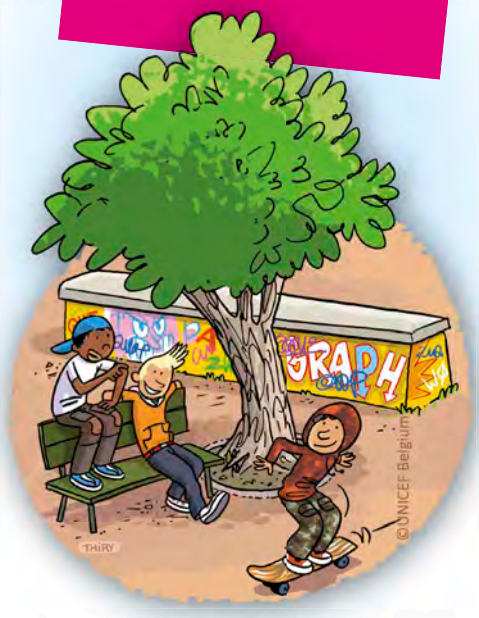

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP EEN GELIJKE BEHANDELING

Elk kind moet op dezelfde manier behandeld worden. Niemand mag uitgesloten worden. Of je nu blank bent of zwart, arm of rijk, moslim of christen, dik of dun, ... je hebt recht op een gelijkwaardige behandeling. De overheid moet ervoor zorgen dat elk kind behandeld wordt volgens de kinderrechten.

RECHT OP EEN GOED LEVEN

Gezonde voeding, water, kleding en onderdak zijn nodig om goed te kunnen opgroeien. Alle kinderen hebben recht op drinkbaar water en gezonde voeding. Kinderen mogen geen gevaar lopen door milieuvervuiling. Als ouders daar niet voor kunnen zorgen, moet de overheid een handje toesteken.

RECHT OP EEN EIGEN MENING EN OP INSPRAAK

Elk kind heeft recht op informatie, een eigen mening en mag zijn ideeën en gevoelens hebben. Volwassenen moet hiermee rekening houden. Bij een belangrijke beslissing die over het kind gaat, moet eerst zijn mening gevraagd worden. Je mening geven wil niet zeggen dat de ander akkoord moet gaan. Maar hij of zij moet wel luisteren en over de mening van het kind nadenken om een beslissing te nemen.

RECHT OM IEMAND TE ZIJN

Elk kind heeft bij de geboorte het recht op een naam en het recht om zijn ouders te kennen en door hen verzorgd te worden. Ook een kind dat geadopteerd is, heeft het recht om zijn biologische ouders te kennen. Kinderen hebben het recht om in een land te wonen en hebben recht op een nationaliteit.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP PRIVACY

Elk kind mag bepaalde dingen voor zichzelf houden, waarmee niemand zich zonder goede redenen mag bemoeien. Bijvoorbeeld: een dagboek, brieven, wat zijn familie aangaat of zijn manier van leven. Niemand heeft het recht om zonder toestemming tussen te komen in zijn privé-leven, of hem een slechte naam te geven.

RECHT OP SPEL, RUST EN CULTUUR

Elk kind heeft het recht om zich te ontspannen en zich met leuke dingen bezig te houden: spelen, sporten, met kunst bezig zijn. Elk kind heeft het recht om informatie over zijn cultuur en zijn godsdienst op te zoeken. Hij mag zijn eigen culturele gewoontes hebben en zijn eigen taal spreken.

RECHT OP ONDERWIJS EN INFORMATIE

Ieder kind heeft recht op informatie en op goed onderwijs en om dingen te leren. Kinderen hebben het recht om zo lang mogelijk naar school te gaan en er zich goed te voelen.
Voor kinderen die jonger zijn dan 12 jaar, moet onderwijs gratis zijn.

RECHT OP EEN GEZIN

Elk kind heeft het recht om bij zijn ouders of andere familie te leven, ook in een ander land.
Kinderen mogen niet tegen hun wil bij hun ouders weggehaald worden, tenzij in hun eigen belang.
Na een scheiding heeft een kind recht op contact met beide ouders.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

Kinderen hebben recht op gezonde voeding, verzorging en gezondheidszorg. Als een kind ziek is, moet het naar de dokter kunnen. Kinderen die iets ergs hebben meegemaakt moeten extra verzorging en aandacht krijgen. Elk kind met een handicap heeft recht op een zo goed mogelijk leven, met een aangepaste verzorging om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven.

RECHT OP VEILIGHEID EN BESCHERMING

Kinderen moeten veilig kunnen opgroeien en beschermd worden tegen bv. mishandeling, uitbuiting,oorlog, geweld, drugs, opsluiting, ontvoering, ... Kinderen die geen gezin meer hebben, moeten door de overheid in een veilige omgeving ondergebracht worden. Kinderen die werken moeten beschermd worden tegen uitbuiting. Zij mogen geen gevaarlijk of ongezond werk doen of werk waar ze nog te jong voor zijn. Kinderen mogen niet in een leger vechten of betrokken worden bij een oorlog. Een kind mag niet opgesloten worden en niet ontvoerd worden door één van zijn ouders.

RECHT OM SAMEN TE KOMEN MET ANDEREN

Kinderen hebben het recht om bij elkaar te zijn, zich bij een vereniging aan te sluiten of zelf een club op te richten. Samenkomen betekent: samen praten, elkaars mening leren kennen, samen plezier maken, iets opbouwen... Ze moeten wel rekening houden met de wet en met de rechten van anderen.

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

WIJ HEBBEN RECHTEN → SOLIDARITEIT

1. D3. KINDERRECHTENVERDRAG

1

Kinderrechten tellen voor iedereen die jonger is dan 18 jaar. Zowel kleuters van 3 jaar als jongeren van 17 worden beschermd door het Kinderrechtenverdrag.

2

Kinderrechten gelden voor alle kinderen. Niemand mag uitgesloten worden. Of ze nu blank zijn of zwart, arm of rijk, dik of dun, de kinderrechten zijn er voor alle kinderen.

3

Wanneer volwassenen iets beslissen, moeten ze altijd goed nadenken of wat ze doen wel goed is voor kinderen.

4

Alle landen in de wereld moeten ervoor zorgen dat de rechten die in het kinderrechtenverdrag staan ook echt gerespecteerd worden.

5

De verzorging en de bescherming van kinderen gebeurt in de eerste plaats door hun ouders en hun familie.

6

Kinderen hebben het recht om zo goed mogelijk te leven en op te groeien.

7

Elk kind heeft bij de geboorte het recht op een naam en het recht om zijn ouders te kennen en door hen verzorgd te worden. Kinderen hebben ook het recht om in een land te wonen. In België is dat allemaal goed geregeld. Je krijgt bij je geboorte een voornaam en een familienaam. Zo ben je officieel Belg.

8

Ieder kind moet zijn naam, woonplaats en familie kunnen behouden.

9

Elk kind heeft het recht om met zijn ouders samen te leven. Indien dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld wanneer de ouders gescheiden zijn of wanneer de ouders het kind mishandelen, behoudt het kind het recht te weten waar zijn ouders zijn en mag hij ze blijven zien.

10

Om bij zijn ouders te zijn, heeft elk kind het recht om een land te verlaten en terug binnen te komen.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. D3. KINDERRECHTENVERDRAG

11

Een kind mag niet zonder de toestemming van beide ouders meegenomen of vastgehouden worden in het buitenland want dat is ontvoering.

12

Elk kind heeft recht op een eigen mening. Met die mening moet rekening gehouden worden. Bij een belangrijke beslissing die over het kind gaat, moet eerst zijn mening gevraagd worden.

13

Ieder kind heeft recht op informatie. Het kind mag dus alles weten wat nodig is om een mening over iets te hebben. Elk kind mag zelf kiezen op welke manier het zijn mening met anderen wil delen: praten, schrijven of een tekening maken.

14

Alle kinderen hebben het recht op een eigen mening over de mensen en de wereld om zich heen. Ze mogen in iets geloven en aanvoelen wat goed en kwaad is. Elk kind heeft recht op een godsdienst. De ouders mogen hierbij helpen, maar niets opdringen.

15

Ieder kind heeft het recht om met anderen samen te komen of een clubje op te richten.

16

Elk kind heeft het recht op een privé-leven. Niemand mag zonder toestemming zijn brieven lezen of hem een slechte naam geven.

17

Ieder kind heeft recht op informatie. De kranten, radio, tv en het internet geven info waaruit kinderen iets kunnen leren. Volwassenen moeten ervoor zorgen dat kinderen niet naar programma's of boodschappen kijken of luisteren die niet geschikt zijn. Er moeten boeken en programma's op radio en tv zijn die speciaal voor hen gemaakt worden.

18

Ouders moeten hun kind helpen opgroeien. Dat is zowel de taak van de vader als van de moeder. Als ouders dit niet alleen kunnen, krijgen ze hulp of zal iemand anders het in hun plaats doen. Op de uren dat ouders werken, moeten kinderen naar een kinderopvang kunnen.

19

Niemand mag kinderen slecht behandelen. Er moet voor gezorgd worden dat ze niet gepest of geslagen worden, ook niet door de ouders. Ze moeten altijd verzorgd worden als dat nodig is.

20

Een kind dat niet bij zijn eigen ouders kan blijven, moet een plaats krijgen in een ander gezin of in een speciaal tehuis bij andere kinderen.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. D3. KINDERRECHTENVERDRAG

21

Wanneer een kind dat niet meer bij zijn eigen ouders kan wonen, nieuwe ouders krijgt, spreken we van adoptie. Dat kan alleen gebeuren met toestemming van een rechter en als het leven van het kind zo verbetert. Als adoptie in eigen land niet kan, krijgen kinderen nieuwe ouders in een ander land.

22

Soms vluchten kinderen weg uit hun land omdat er bijvoorbeeld geen eten of oorlog is. Die kinderen hebben recht op hulp om te overleven en later hun familie terug te vinden.

23

Elk kind met een handicap heeft recht op extra verzorging en dezelfde kansen als elk ander kind. Als het kind volwassen is, moet het zoveel mogelijk kunnen doen wat een niet-gehandicapt kind kan. De ouders van een kind met een handicap moeten speciale hulp krijgen om het kind te verzorgen.

24

Ieder kind heeft het recht op de best mogelijke gezondheid. Alles wat slecht is voor zijn gezondheid moet verboden worden. Ouders moeten de nodige bescherming bieden tegen ziektes en ongevallen. Als een kind ziek is, moet het naar de dokter kunnen. Zwangere vrouwen en pasgeboren baby's hebben recht op speciale zorg om te voorkomen dat ze sterven. Alle kinderen hebben recht op drinkbaar water en eten. Kinderen mogen geen gevaar lopen door milieuvervuiling. Volwassenen en kinderen hebben het recht om te weten hoe ze hun gezondheid kunnen verbeteren.

25

Elk kind dat niet bij zijn ouders woont, moet goed behandeld worden. Dit onder het toeziende oog van de overheid.

26

Ieder kind heeft recht op voorzieningen van sociale zekerheid die er in zijn land zijn. Dit zorgt ervoor dat er zo weinig mogelijk kinderen in armoede leven.

27

Ieder kind moet voldoende kansen krijgen om goed op te groeien. Als ouders het moeilijk hebben om aan gezonde voeding, genoeg kleding of een goed huis te raken, hebben ze recht op hulp.

28

Elk kind heeft het recht, en de plicht, om tot een bepaalde leeftijd naar school te gaan. Sowieso hebben kinderen er voordeel bij dat ze zo lang mogelijk naar school kunnen gaan en dat ze zich er goed voelen.
Voor kinderen die jonger zijn dan twaalf jaar, moet onderwijs gratis zijn.

29

Kinderen moeten op school van alles kunnen leren. Over de rechten van de mens bijvoorbeeld of over respect voor mensen die een andere taal spreken of uit een ander land komen. Maar ook over respect voor de natuur. Naar school gaan is belangrijk omdat het kinderen voorbereidt op het leven als volwassene.

30

Kinderen van minderheden of kinderen in een nieuw land hebben het recht op hun eigen cultuur en godsdienst te beleven of hun eigen taal te gebruiken.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. D3. KINDERRECHTENVERDRAG

31 Ieder kind heeft recht op rust en vrije tijd (spelen, sporten, met kunst bezig zijn).

32 Kinderen hebben het recht om beschermd te worden tegen zwaar, gevaarlijk of ongezond werk. Het mag hen niet beletten om naar school te gaan. Indien kinderen werken, moet dat in een veilige omgeving en voor een degelijk loon.

33 Kinderen moeten beschermd worden tegen drugs. Ze mogen ze niet kopen, verkopen of zelf maken. Ouders mogen hun kinderen niet het slechte voorbeeld geven.

34 Kinderen moeten beschermd worden tegen sexueel misbruik.

35 Volwassenen moeten ervoor zorgen dat kinderen niet ontvoerd of verkocht worden.

36 Volwassenen mogen kinderen niet verplichten om iets te doen dat schadelijk is.

37 Kinderen die iets mispeuterd hebben, mogen nooit in dezelfde gevangenis als volwassenen opgesloten worden. Opsluiting kan pas als het echt niet anders kan en dan alleen als ze goed behandeld worden, hun ouders mogen zien en, indien nodig, hulp krijgen. Ze kunnen nooit de doodstraf of een levenslange gevangenisstraf krijgen of gefolterd worden. De rechter, politie en gevangenisbewakers moeten zich aan alle regels houden.

38 Geen enkel kind, jonger dan 15 jaar, mag soldaat worden en vechten in een oorlog. Kinderen die in oorlogsgebied wonen, hebben recht op extra bescherming en verzorging.

39 Alle kinderen die slecht behandeld geweest zijn of iets vreselijks hebben meegemaakt, hebben recht op speciale hulp.

40 Een kind dat verdacht wordt van een misdaad moet correct behandeld worden. Er moet steeds bewijs zijn dat het kind de dader is. Elk kind heeft in dat geval recht op een advocaat. Opsluiting mag alleen als het echt nodig is.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. D3. KINDERRECHTENVERDRAG

41 Als de wetten van een bepaald land kinderen nog meer rechten geven dan in dit Verdrag staan, hebben die wetten voorrang.

42 Volwassenen moeten andere volwassenen en kinderen zoveel mogelijk vertellen over het bestaan van kinderrechten en het Kinderrechtenverdrag.

43 Regelmatig wordt er een groep kinderrechtenspecialisten samengebracht in het "Comité voor de Rechten van het Kind". Zij lezen alle teksten die de landen opsturen en geven hierover hun opmerkingen.

44 De Ministers moeten teksten schrijven waarin ze bewijzen wat ze in hun land doen voor de kinderrechten. Deze teksten worden naar het "Comité voor de Rechten van het Kind" gestuurd.

45 Het is de bedoeling dat iedereen samen werk maakt van de kinderrechten overal ter wereld.

46 Elk land, waar ook, mag het kinderrechtenverdrag ondertekenen.

47 In elk land moeten alle Ministers akkoord zijn om het Verdrag te ondertekenen.

48 Als een nieuw land wil meedoen, moeten de Verenigde Naties hun toestemming geven.

49 Het Verdrag begint te tellen een maand na de goedkeuring en ondertekening.

50 De Ministers van elk land kunnen voorstellen om een deel van het Verdrag te veranderen. Daarover moet dan wel eerst gestemd worden door de Verenigde Naties. Pas bij een meerderheid van stemmen wordt het voorstel aanvaard.

MET DE STEUN VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

IK HEB RECHTEN → EMANCIPATIE

1. D3. KINDERRECHTENVERDRAG

51

Sommige Ministers laten in het verdrag opschrijven dat het in hun land moeilijk is om alle kinderrechten te respecteren. De Verenigde Naties mogen op dat ogenblik alsnog weigeren om dat land toe te laten.

52

De Ministers van een land kunnen per brief aan de Verenigde Naties laten weten dat ze niet meer meedoen met het Verdrag.

53

Alle ondertekende kopieën van het Verdrag worden achter slot en grendel bijgehouden door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

54

Het allereerste Verdrag wordt streng bewaakt en bewaard door de secretaris-generaal van de Verenigde Naties.

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

2. HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A. WAT IS 'EQUITY'?

BIJLAGEN

A. *Prentenset A4*
B. *Afbeeldingen in klein formaat (in meerdere exemplaren af te drukken)*
C. *Werkblaadje voor de leerlingen (af te drukken)*

2. HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

Volwassenen en kinderen gebruiken vaak de termen 'gelijkheid' en 'gelijke kansen' (equity) door elkaar. De twee begrippen zijn aan elkaar verwant en ze beogen hetzelfde doel: rechtvaardigheid, ontplooiing en een gezond leven ***voor iedereen***.
Maar toch zitten hier achter twee heel verschillende manieren om dit doel te bereiken.

'Equity' pleit ervoor om mensen elk in hun eigenheid te erkennen. Zo wil men ieder op zich de juiste middelen bieden die hij/zij nodig heeft om dat doel te bereiken.

'Gelijkheid' houdt in dat iedereen dezelfde middelen krijgt om er te komen. Maar gelijkheid kan je slechts bereiken als alle mensen van in het begin dezelfde behoeften, basis en startkansen hebben.
Dit onderscheid tussen 'gelijkheid' en 'gelijke kansen' (equity) vindt een ruime toepassing.

Je ziet het in de sport, in de gezondheidszorg, bij bescherming, participatie en ... onderwijs!

VOORBEELD 1:
De toegang tot onderwijs, de eindtermen en de schooluren zijn gelijk voor iedereen vanuit de optiek van 'gelijkheid'.
Maar vanuit de optiek van 'gelijke kansen' kunnen de strategieën en methodes die een leerkracht gebruikt om eenzelfde doelstelling te bereiken van leerling tot leerling verschillen.

VOORBEELD 2:
Vanuit het standpunt van 'gelijkheid' hebben alle leerlingen het recht om betrokken te worden bij beslissingen die hen aanbelangen.
Maar vanuit de invalshoek van 'gelijke kansen' kunnen verschillende middelen en begeleiding worden ingezet opdat iedereen, volgens eigen leeftijd, capaciteiten en maturiteit, ten volle aan het besluitvormingsproces kan deelnemen.
Zo kan bv. het moment, de manier waarop, de contactpersoon, enz. worden aangepast. Zo geef je alle leerlingen gelijke startkansen om deel te nemen.

2. HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

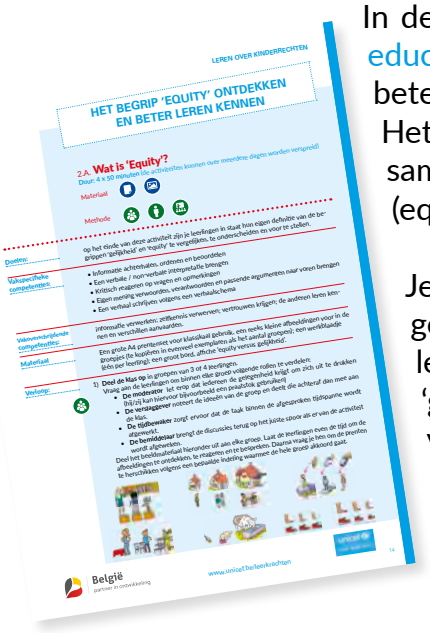
LEREN OVER KINDERRECHTEN

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN BETER LEREN KENNEN

2.A. Wat is 'Equity'?

Duur: 4 x 50 minuten (de activiteiten kunnen over meerdere dagen worden verspreid)

Materiaal

Methode

Doelen:

Vakspecifieke competenties:

Vaardigheden competenties:

Materiaal

Verloop:

1) Deel de Mat op in groepen van 3 of 4 leerlingen.

Vraag aan de leerlingen om binnen elke groep volgende rollen te verdelen:

- De moderator
- De verslaggever
- De rijdbroeker
- De bemiddelaar

Belgïë partner in ontwikkeling

www.unicef.be/leerkrachten

In de fiche 'Wat is equity?' onder het gedeelte 'Kinderrechten-educatie' van deze map staan enkele activiteiten met als doel de-betekenis van dit begrip te ontdekken.

Het is de bedoeling dat je met je leerlingen in gesprek gaat en samen nadenkt over de begrippen 'gelijkheid' en 'gelijke kansen' (equity).

Je vindt er ook twee aanvullende inleefoefeningen in het gedeelte 'Leren door kinderrechten'. Hiermee kunnen jouw leerlingen de begrippen 'gelijke kansen', 'ongelijke kansen', 'gelijkheid', en 'ongelijkheid' ervaren doorheen hun gevoelens van rechtvaardigheid of onrechtvaardigheid. Die twee activiteiten hebben de bedoeling een gevoel van onrechtvaardigheid op te roepen in twee verschillende situaties, zodat hierrond een discussie ontstaat in de klas:

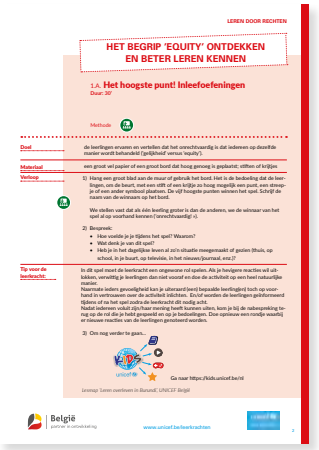
LEREN DOOR RECHTEN

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN BETER LEREN KENNEN

1.A. Het hoogste punt! Inleefoefeningen

Duur: 30'

Methode

Doel

Materiaal

Verloop

Tip voor de leerkracht

Go naar https://kids.unicef.be/nl

België partner in ontwikkeling

www.unicef.be/leerkrachten

1) **Het hoogste punt:** een gevoel van onrechtvaardigheid steekt de kop op, ondanks het feit dat alle leerlingen op dezelfde wijze werden behandeld (dezelfde spelregels, dezelfde middelen voor iedereen).

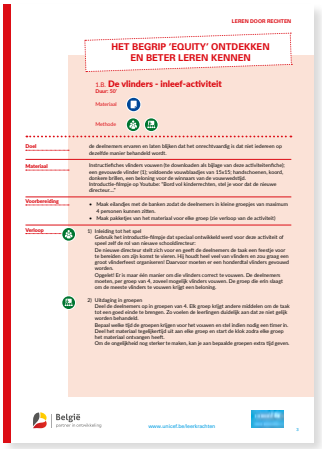
LEREN DOOR RECHTEN

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN BETER LEREN KENNEN

1.B. De vlinders - inleef-activiteit

Duur: 30'

Materiaal

Methode

Doel

Materiaal

Voorbereiding

Verloop

België partner in ontwikkeling

www.unicef.be/leerkrachten

2) **De vlinders:** de leerlingen ervaren een gevoel van onrechtvaardigheid omdat niet alle leerlingen op dezelfde manier werden behandeld (verschillen in gekregen informatie en/of materiaal). Aansluitend bij deze activiteit wordt aan de kinderen gevraagd om na te denken over mogelijkheden waardoor iedereen dezelfde slaagkansen (equity) krijgt.

Voorzie voldoende tijd om aan het einde van deze activiteiten een nabespreking te houden met je leerlingen.

UNICEF EN 'EQUITY' OP HET TERREIN

Als we naar de huidige wereld kijken, zien we een pijnlijke maar onmiskenbare realiteit: miljoenen kinderen zien hun toekomst vernietigd door het eenvoudige feit dat ze zijn geboren als meisje of jongen, in dat ene land, in die ene gemeenschap, of ten gevolge van omstandigheden bij hun geboorte.
UNICEF spant zich in om, via zijn programma's op het terrein, snelle vooruitgang te realiseren.
Zo komt het tegemoet aan miljoenen kansarme en kwetsbare kinderen.
Enkele voorbeelden van bereikte resultaten:

- In Oeganda kregen 1.200 leerkrachten in de conflictzone Karamoja een vorming rond gender- en conflictmanagement in de klas. Zo werden 50.000 kinderen bereikt.
- In Egypte steunde UNICEF de inschrijving van 1.326 kinderen met een handicap in 120 publieke inclusiescholen.
- Het feit dat UNICEF snel middelen kan inzetten is vaak zeer zichtbaar in noodsituaties.
  In de Syrië heeft UNICEF via een initiatief om opnieuw te beginnen leren (Back to Learning), samen met het ministerie van onderwijs en partners, 2.580.798 schoolkinderen voorzien van boeken, les- en leermateriaal in het schooljaar 2016-2017.
  In Somalië hielp UNICEF 15.291 kinderen te bereiken die niet naar school gingen, via de alternatieve basisonderwijscentra (Alternative Basic Education Centres).
- In Fiji en op de eilanden in de Stille Oceaan heeft UNICEF 332 ontwikkelingskits voor jonge kinderen verdeeld aan crèches en kleuterscholen in de streken die door de tropische cycloon Winston getroffen werden. Zo werden 13.280 jonge kinderen bereikt.

EEN DIGITAAL PLATFORM OVER 'EQUITY' VOOR JOUW LEERLINGEN!

De website 'UNICEF Kids' reikt kinderen een volledig platform aan over het thema 'equity'. Je vindt er materiaal op maat van de leerlingen.
Nodig zo jouw leerlingen uit om meer te ontdekken over 'equity'!

Ga naar https://kids.unicef.be/nl

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A. Wat is 'Equity'?

Duur: 4 x 50 minuten (de activiteiten kunnen over meerdere dagen worden verspreid)

Materiaal

Methode

Doelen:

Op het einde van deze activiteit zijn je leerlingen in staat hun eigen definitie van de begrippen 'gelijkheid' en 'equity' te vergelijken, te onderscheiden en voor te stellen.

Vakspecifieke competenties:

- Informatie achterhalen, ordenen en beoordelen
- Een verbale / non-verbale interpretatie brengen
- Kritisch reageren op vragen en opmerkingen
- Eigen mening verwoorden, verantwoorden en passende argumenten naar voren brengen
- Een verhaal schrijven volgens een verhaalschema

Vakoverschrijdende competenties:

Informatie verwerken; zelfkennis verwerven; vertrouwen krijgen; de anderen leren kennen en verschillen aanvaarden.

Materiaal

Een grote A4 prentenset voor klassikaal gebruik, een reeks kleine afbeeldingen voor in de groepjes (te kopiëren in evenveel exemplaren als het aantal groepen); een werkblaadje (één per leerling); een groot bord; affiche 'equity versus gelijkheid'.

Verloop:

1) **Deel de klas op** in groepen van 3 of 4 leerlingen.
Vraag aan de leerlingen om binnen elke groep volgende rollen te verdelen:
   - **De moderator** let erop dat iedereen de gelegenheid krijgt om zich uit te drukken (hij/zij kan hiervoor bijvoorbeeld een praatstok gebruiken)
   - **De verslaggever** noteert de ideeën van de groep en deelt die achteraf dan mee aan de klas.
   - **De tijdbewaker** zorgt ervoor dat de taak binnen de afgesproken tijdspanne wordt afgewerkt.
   - **De bemiddelaar** brengt de discussies terug op het juiste spoor als er van de activiteit wordt afgeweken.

   Deel het beeldmateriaal hieronder uit aan elke groep. Laat de leerlingen even de tijd om de afbeeldingen te ontdekken, te reageren en te bespreken. Daarna vraag je hen om de prenten te herschikken volgens een bepaalde indeling waarmee de hele groep akkoord gaat.

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A. Wat is 'Equity'?

Verloop: (vervolg)

2) Voorstelling van de indelingen.
De verslaggever van elke groep toont de klas hoe de ideeën binnen zijn groep tot stand kwamen en gekanaliseerd werden om tot die bepaalde indeling te komen. Hij/zij vermeldt ook de criteria die bij de indeling hebben gespeeld.
Om de presentaties eenvoudiger te maken kan men online een prentenset dowloaden bij deze activiteitenfiche, in A4 afdrukken en aan het bord bevestigen als ondersteuning bij de presentatie van de verslaggevers.
Op een paneel of op een ander gedeelte van het bord noteert de leerkracht alle opmerkingen/suggesties die de prenten oproepen en de criteria die elke groep naar voor brengt.

Opmerkingen:

- ✓ *Er kunnen hevige reacties komen vanuit de groepen als de afgebeelde situaties als 'onrechtvaardig' worden bestempeld. Neem hiervan nota en leg aan de leerlingen uit dat je nog een moment voorziet waarop de verschillende voorgestelde interpretaties zullen worden besproken, alsook de reacties die zij hebben uitgelokt.*
- ✓ *Het doel van die indelingen is de begrippen 'gelijkheid' en 'equity' naar voor te laten komen. Aarzel niet om je paneel zo op te stellen dat het nuanceverschil duidelijker wordt. Schrijf de titels van de kolommen (tussen haakjes in het voorbeeld) er NIET bij.*

Voorbeeld:

(EQUITY)	(GELIJKHEID)
De kinderen zijn niet even groot/even oud/even slim/...	De kinderen zijn allemaal gelijk in ... (+criterium, bv. lengte, inkomen...)
De kinderen krijgen verschillende middelen	De kinderen krijgen dezelfde middelen
De kinderen krijgen allemaal dezelfde kansen om eenzelfde doel te bereiken	Sommige kinderen krijgen minder/meer kansen om er te geraken dan anderen
Het is rechtvaardig! / Het is onrechtvaardig! → Dergelijke reacties nog niet rangschikken. Via een debat dat later wordt georganiseerd zal het begrip 'equity' beter worden gepreciseerd.	
Iedereen krijgt wat hij nodig heeft	Iedereen krijgt hetzelfde
Men houdt rekening met verschillen	Men houdt geen rekening met verschillen
Enz.	Enz.

3) Deel aan elke leerling een werkblaadje uit (te downloaden als bijlage van deze activiteitenfiche). Vraag om een korte beschrijving te geven bij elke prent op het blaadje.

Opmerking:

- ✓ *Deze schrijfactiviteit biedt eveneens de gelegenheid om (opnieuw) 'het verhaalschema' aan je leerlingen uit te leggen. Het werkblaadje (te downloaden als bijlage) werd mede met dat doel opgesteld. Aarzel niet om het aan te passen aan het kennisniveau van je leerlingen.*

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A. Wat is 'Equity'?

Verloop: (vervolg)

4) Wanneer de leerlingen klaar zijn met hun tekst, voorzie je een moment waarop ze hem luidop kunnen voorlezen.

5) Daarna vraag je aan de leerlingen om de verschillende tekstpresentaties te vergelijken aan de hand van volgende vragen:
   - Komt de afbeelding bij de teksten die werden voorgelezen steeds overeen met de beginsituatie van het verhaal?
     (Laat elke leerling de tijd om zijn tekst te analyseren en om de prent toe te wijzen aan een bepaald onderdeel van zijn verhaal).
   - In de teksten waarbij de *afbeelding de beginsituatie weergeeft:*
     - ✓ Hoe verklaren de schrijvers de verschillende startposities bij de wedstrijd?
     - ✓ Wordt die beginsituatie als eerder rechtvaardig of eerder onrechtvaardig beschreven? Waarom?
     - ✓ Hoe eindigen de teksten? Zijn de eindsituaties vergelijkbaar? Zo ja, waarin?
   - In de teksten waarbij de *afbeelding de situatie het midden van het verhaal weergeeft of de eindsituatie:*
     - ✓ Hoe beginnen de verhalen?
     - ✓ Zijn de ingebeelde beginsituaties vergelijkbaar? Zo ja, waarin?
     - ✓ Worden de ingebeelde beginsituaties als eerder rechtvaardig of eerder onrechtvaardig beschreven? Waarom?

   Verwijs naar de aangevulde tabel in stap 2. In welke kolom zouden de leerlingen de verschillende verhalen onderbrengen?
   Als er leerlingen zijn die hun verhaal niet in een bepaalde kolom willen zetten, plaats die er dan naast. Voorzie een moment waarop zij hun keuze kunnen toelichten of van idee kunnen veranderen.

6) Breng nu de termen 'equity' en 'gelijkheid' aan. Organiseer een gesprek rond de vragen op de affiche *'Gelijkheid >< Equity: een onderwerp om over te praten'*.

7) Op het einde van de activiteiten maak je een 'mindmap' of stel je samen een definitie op van beide begrippen. Je kan een verband leggen met de activiteitenfiches 'Het hoogste punt' en 'De vlinders', voorgesteld in het gedeelte Leren door kinderrechten' in deze map, als je ze hebt gebruikt.

8) Om nog verder te gaan...

Ga naar https://kids.unicef.be/nl

BIJLAGEN

2. HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2. Het begrip 'equity' ontdekken en verkennen

A. *Prentenset A4*
B. *Afbeeldingen in klein formaat (in meerdere exemplaren af te drukken)*
C. *Werkblaadje voor de leerlingen (af te drukken)*

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

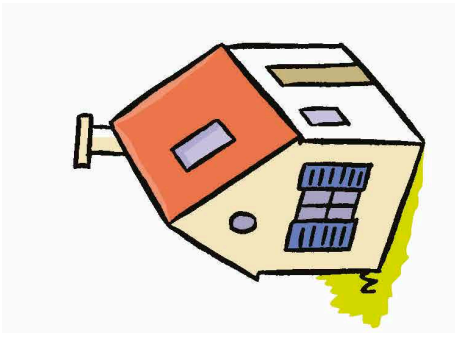

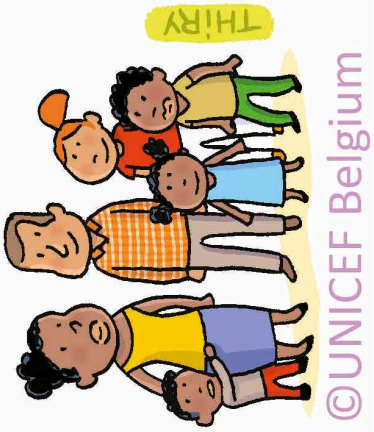

©UNICEF Belgium

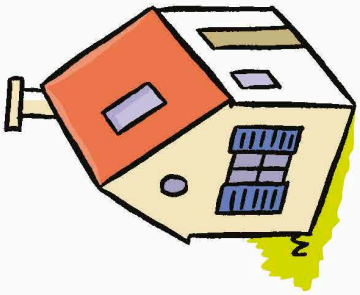

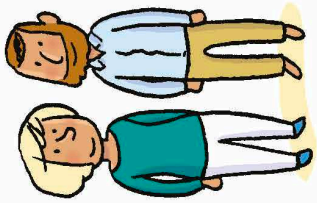

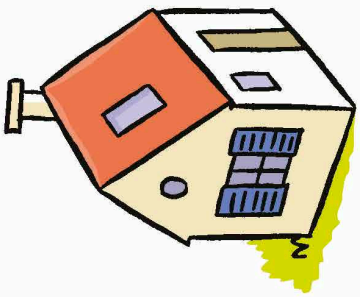

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

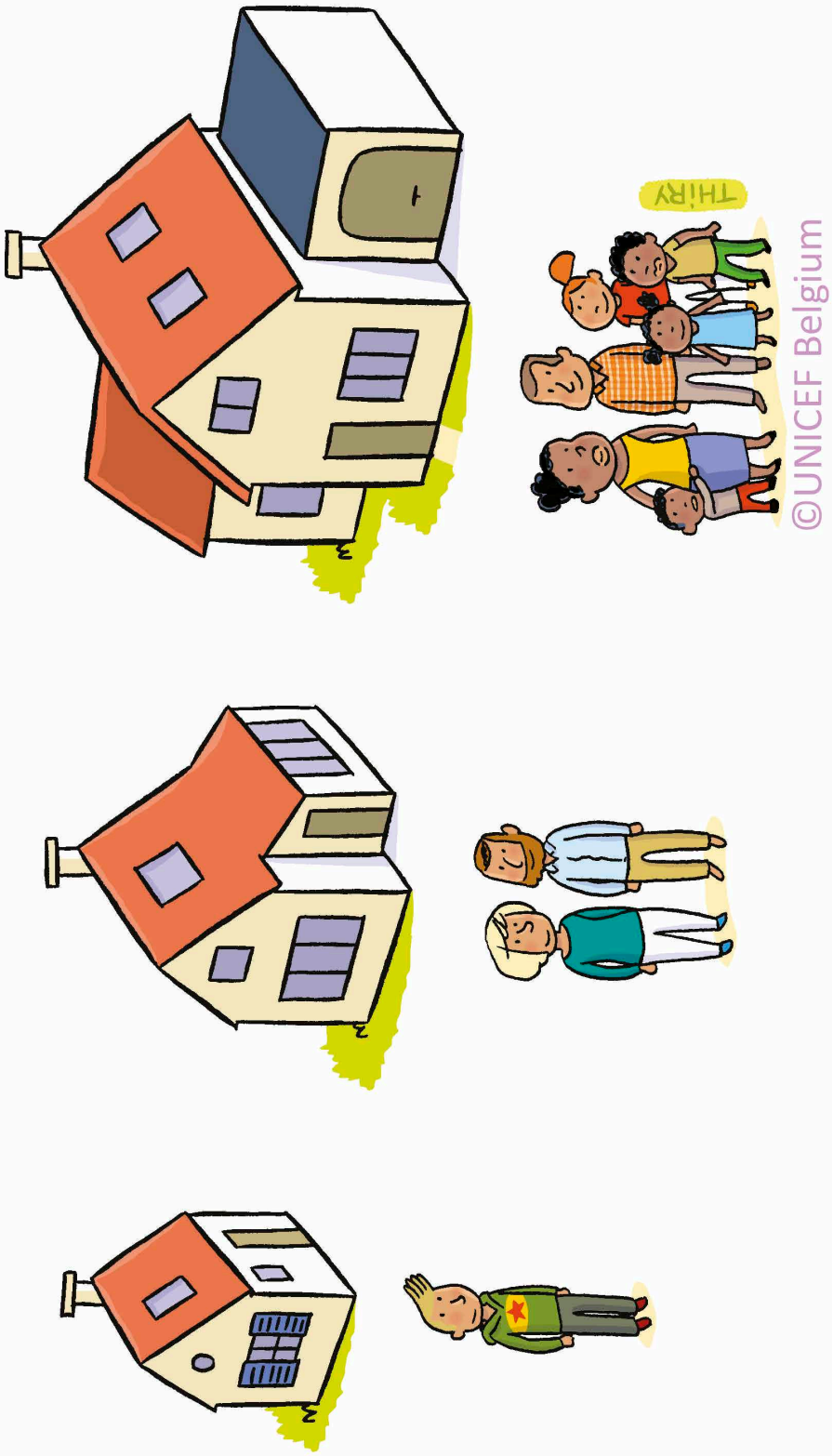

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

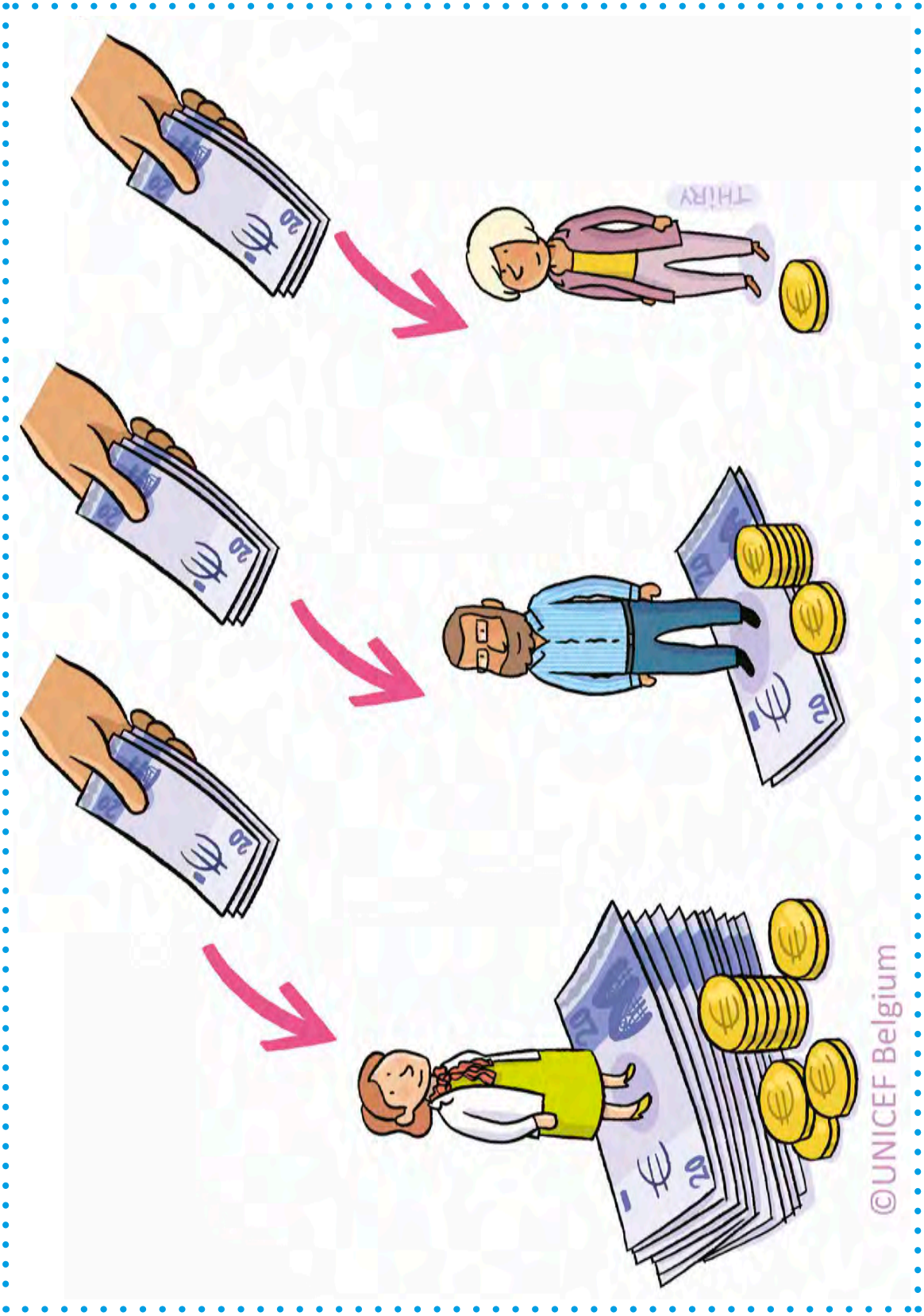

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

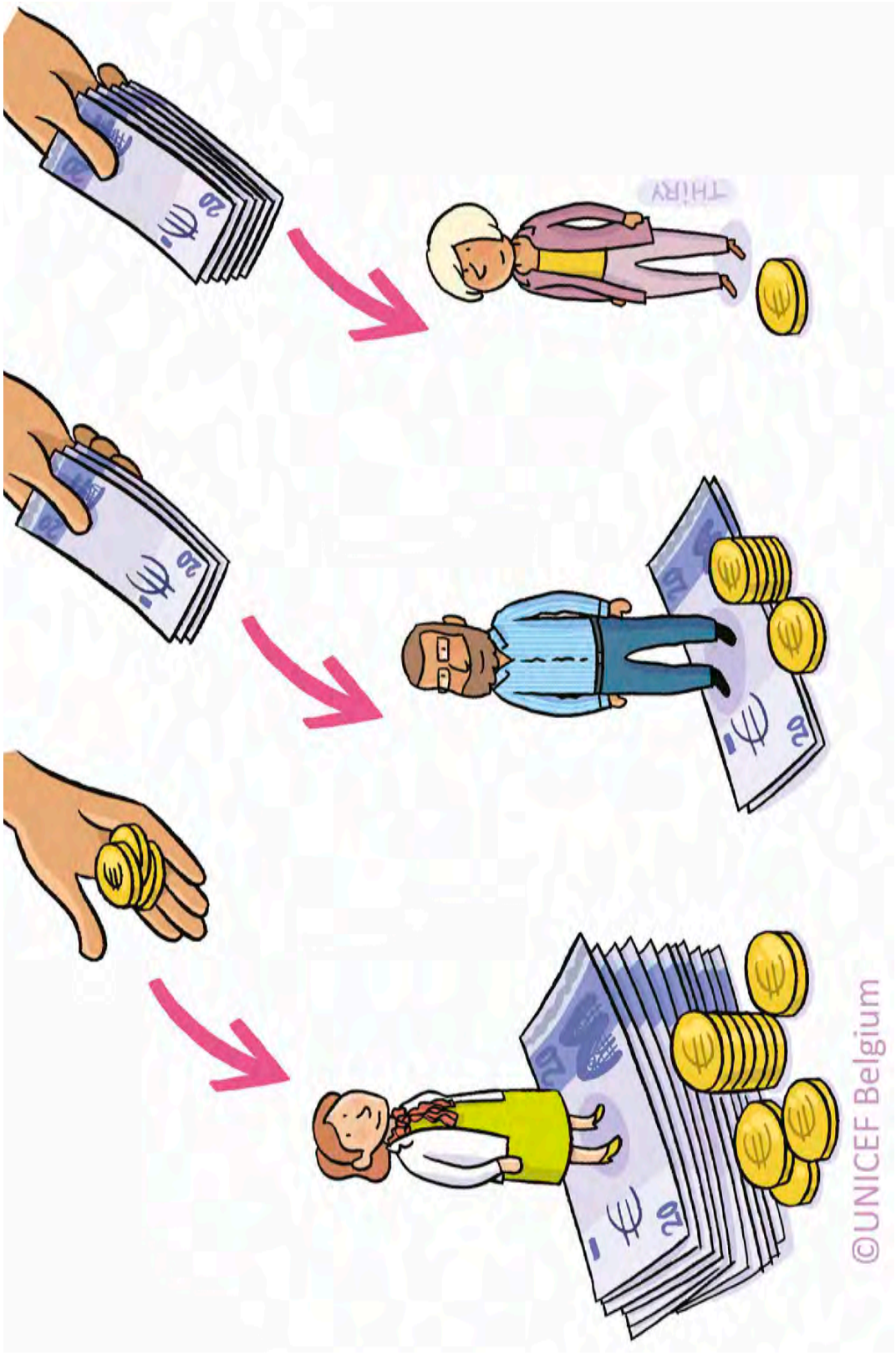

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

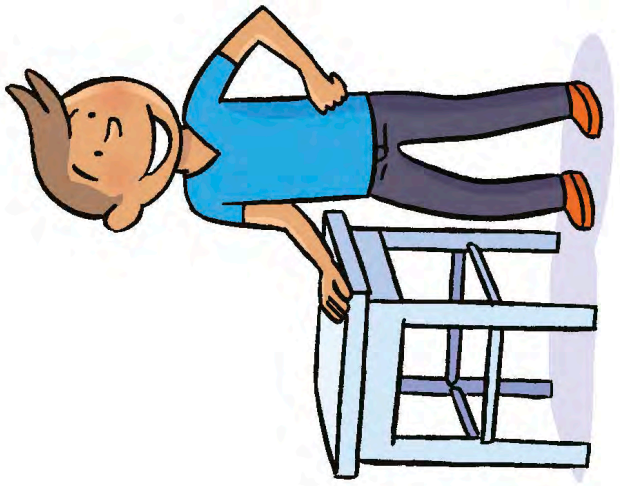

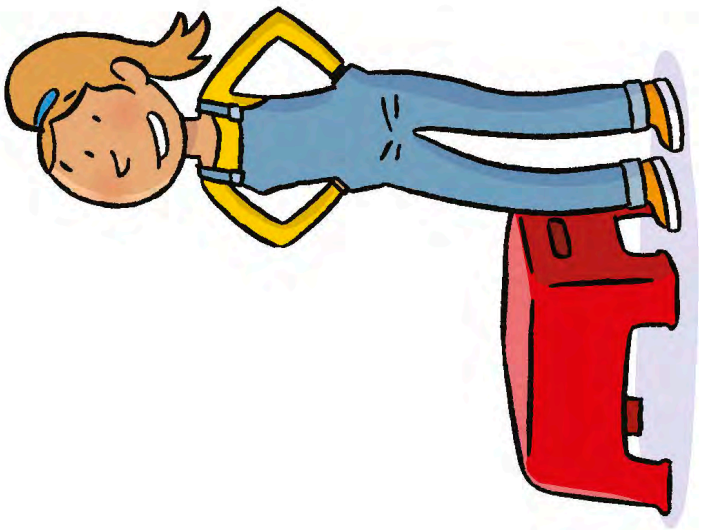

©UNICEF Belgium

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

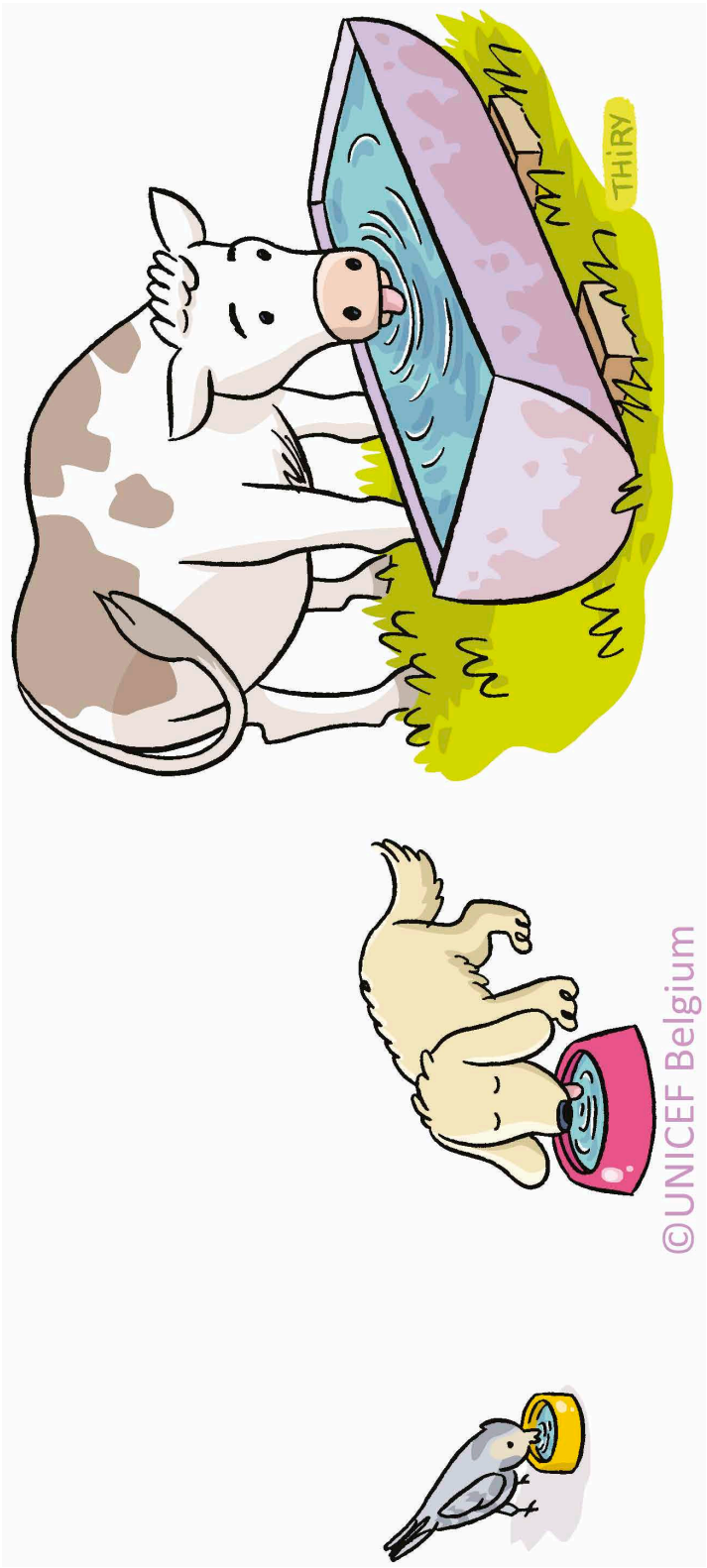

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

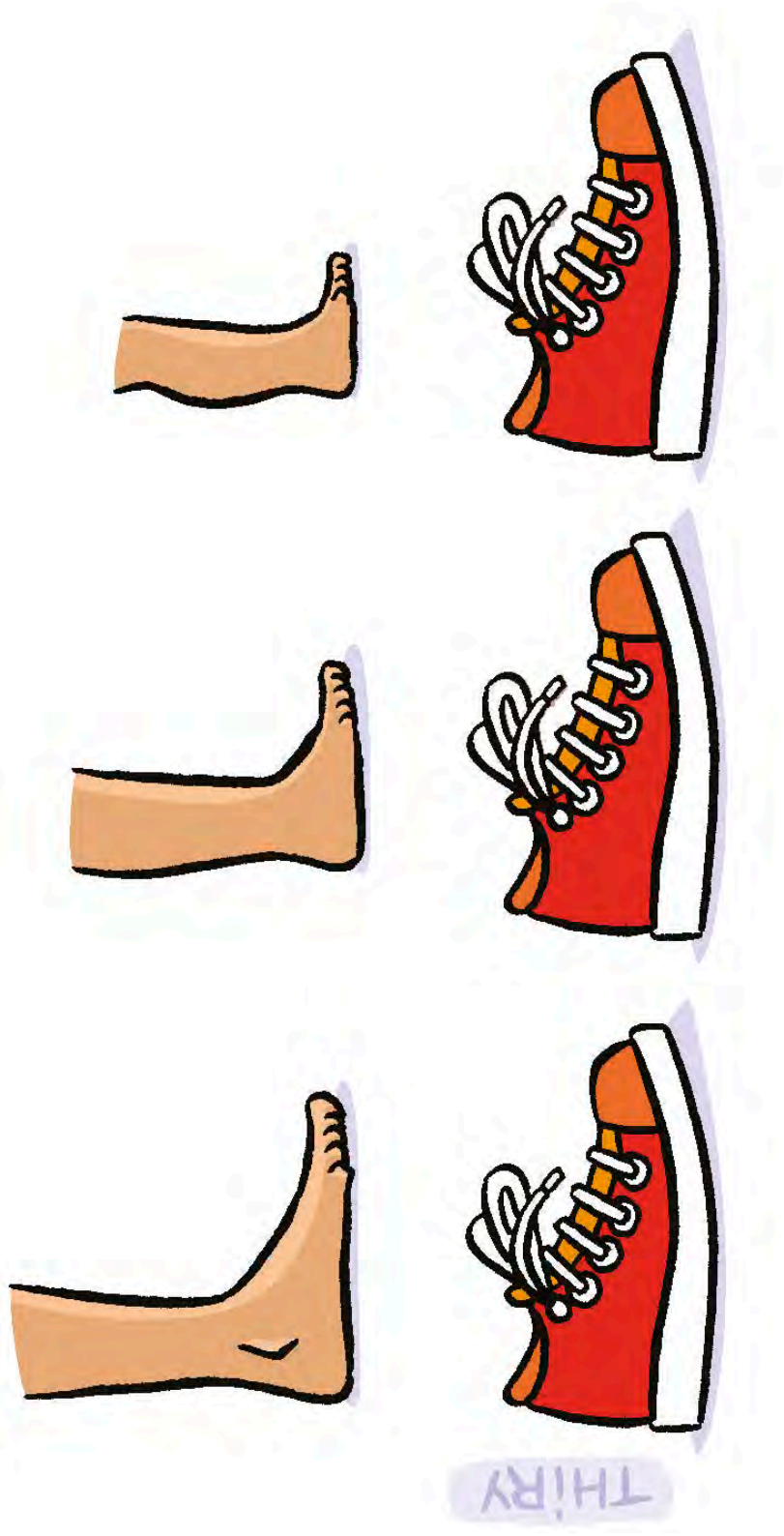

WAT IS 'EQUITY'?

A. PRENTENSET A4

WAT IS 'EQUITY'?

B. AFBEELDINGEN IN KLEIN FORMAAT

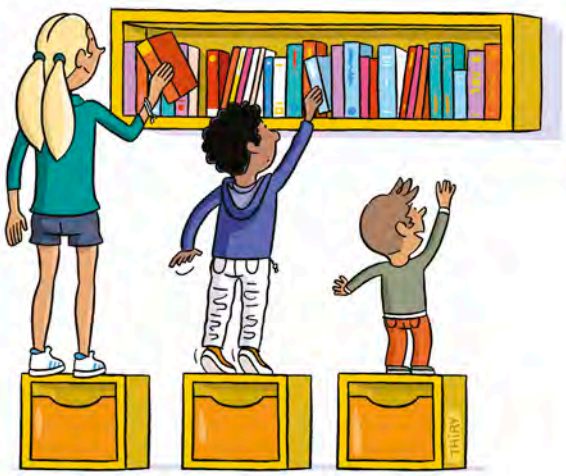

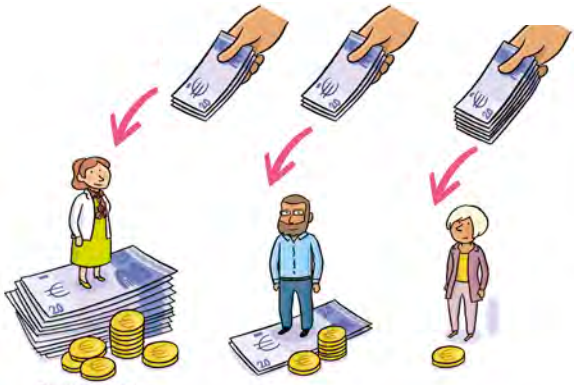

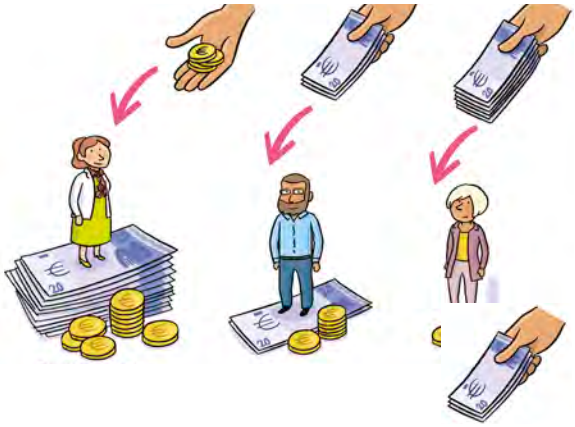

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

unicef
voor ieder kind

WAT IS 'EQUITY'?

B. AFBEELDINGEN IN KLEIN FORMAAT

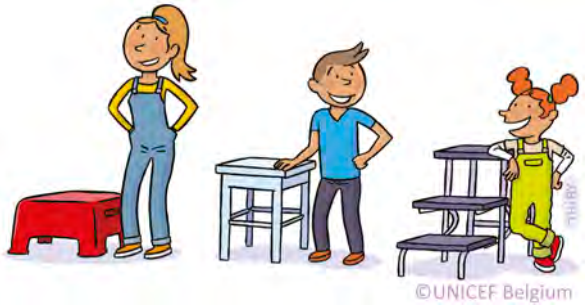

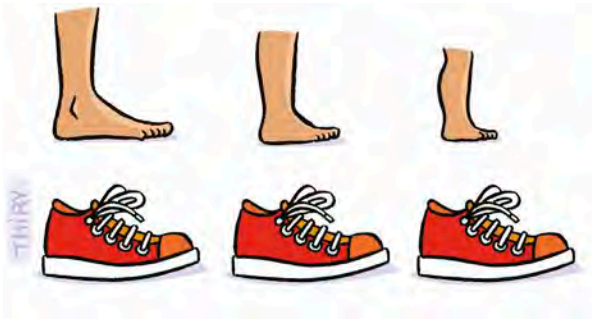

WAT IS 'EQUITY'?

B. AFBEELDINGEN IN KLEIN FORMAAT

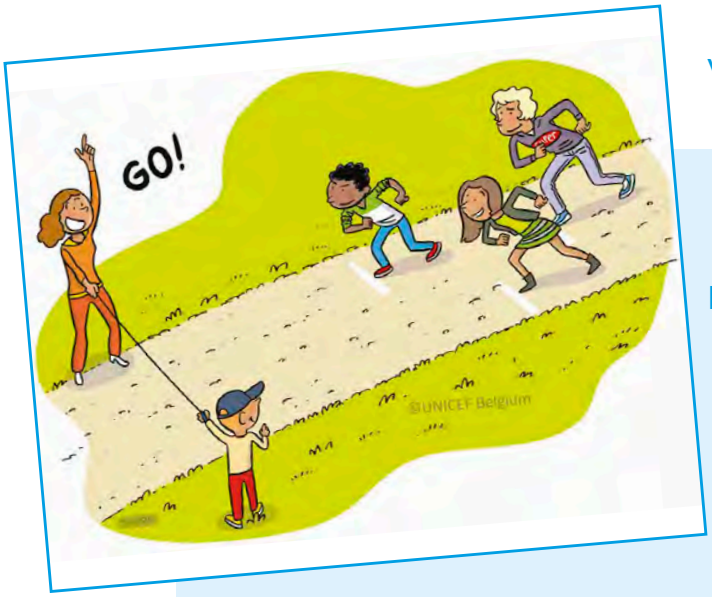

Voornaam: .....

Mijn titel: .....

Begin: .....

.....

.....

.....

.....

Midden (Probleem, oplossing) .....

.....

.....

.....

.....

Einde: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.A WAT IS PARTICIPATIE ?

3.B OP WELKE MANIER(EN) JE RECHT OP PARTICIPATIE UITOEFENEN?

BIJLAGEN

1. *Stripverhaal*
2. *Tekeningen met betrekking tot de niveau's van participatie – groot formaat*
3. *Tekeningen met betrekking tot de niveau's van participatie – klein formaat*
4. *Verbetersleutel en info met betrekking tot de verschilllende niveau's van participatie*

We willen graag Sarah Paermentier bedanken voor haar bijdrage aan deze fiches over het recht op participatie.

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.1. HET RECHT OP PARTICIPATIE?

DEFINITIE

Het recht op participatie staat beschreven in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (VRK). Dit verdrag, geschreven in 1989, bepaalt in artikel 12:

« De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid. »

Het is dus een internationaal erkend recht dat alle kinderen de mogelijkheid geeft betrokken te worden bij beslissingen die hen aanbelangen. **Artikel 12 van het Verdrag is geen voorrecht of privilege en bijgevolg niet minder belangrijk dan andere rechten.** Het recht op participatie draagt ook bij aan de realisatie van veel andere rechten, zoals het recht op bescherming tegen misbruik en mishandeling, het recht op informatie, op kwaliteitsvol onderwijs, ... Door kinderen te laten participeren in het kader van hun rechten vergroten we de kans dat beslissingen en hun uitvoering efficient en duurzaam zijn.

Opdat de participatie van kinderen ethisch, effectief en duurzaam zou zijn, is het essentieel om bepaalde principes te respecteren, waarvan er hier drie volgen:

- **Transparantie en informatie:** de kinderen moeten geïnformeerd worden over hoe hun participatie zal plaatsvinden en over de reikwijdte ervan. Dit vereist een duidelijk doel (kinderen moeten begrijpen welke impact ze kunnen hebben en wie de uiteindelijke beslissing zal nemen) en info over de rol van iedereen (kinderen, volwassenen, andere belanghebbenden).
- **Vrijwillig**: de kinderen kunnen niet gedwongen worden om hun mening te geven en ze moeten altijd geïnformeerd worden dat ze op elk moment kunnen stoppen met deelnemen.
- **Aangepaste omgeving en werkmethoden:** dit vereist voldoende tijd en middelen om ervoor te zorgen dat de kinderen goed voorbereid zijn. De omgeving en de werkmethoden moeten ook aangepast zijn aan de leeftijd en de capaciteiten van de betrokken kinderen.

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.1. HET RECHT OP PARTICIPATIE?

PARTICIPATIE OP SCHOOL : HET WETTELIJK KADER[1]

Voor basisscholen zijn er weinig formele regels over de manier waarop ze de participatie van leerlingen organiseren. Het **participatiedecreet** voorziet de oprichting van een leerlingenraad als een mogelijkheid, maar het is er in tegenstelling tot secundaire scholen niet algemeen verplicht. Enkel als 'ten minste tien procent van de leerlingen van de leeftijdsgroep elf- tot dertienjarigen erom vragen, voorzover dit percentage ten minste drie leerlingen betreft' is een lagere school verplicht een leerlingenraad op te richten[2].

Ook in de schoolraad[3], die over een aantal aangelegenheden adviesbevoegdheid heeft, is er in het basisonderwijs in tegenstelling tot het secundair onderwijs geen vertegenwoordiging van leerlingen voorzien.

De afwezigheid van formele verplichtingen, ongetwijfeld ingegeven door de jongere leeftijdsgroep in het basisonderwijs, betekent niet dat een school niet aan participatie van leerlingen hoeft te werken. Volgens het participatiedecreet heeft de hele schoolgemeenschap de maatschappelijke opdracht om bij te dragen aan de ontwikkeling van een participatief schoolklimaat[4]. De meerwaarde van participatie wordt als volgt omschreven:

"Participatierechten versterken het draagvlak van de scholen en garanderen de samenwerking van de onderwijsbetrokkenen bij het realiseren van de onderwijs- en opvoedkundige opdrachten van de scholen.
Bij de ontwikkeling van een participatief schoolklimaat wordt te allen tijde rekening gehouden met de draagkracht en de mogelijkheden van de leerlingen."[5]

Een school moet dus zelf op zoek gaan naar manieren om participatie van leerlingen te realiseren. Kinderrechteneducatie kan daarbij zowel een vertrekpunt zijn om sterker in te zetten op participatie, als handvaten bieden om een participatiebeleid vorm te geven.

[1] NC Advies. Pleidooi voor verankering van kinderrechten- en ontwikkelingseducatie in de onderwijspraktijk: een verkenning. Studie in opdracht van UNICEF België. December 2016.
[2] Participatiedecreet, Art. 42, §2.
[3] Participatiedecreet, hoofdstuk II.
[4] Participatiedecreet, Art.4. De schoolgemeenschap is : "de totaliteit van de inrichtende macht, de directeur, het personeel, de leerlingen en hun ouders en de leden van de lokale gemeenschap betrokken bij de werking van de school" (Participatiedecreet, Art. 2, 18°).
[5] Participatiedecreet, Art.5.

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.2. VERSCHILLENDE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

Kinderen kunnen hun recht op participatie in verschillende mate uitoefenen. Er is geen «goed» en «slecht» niveau van participatie. Want je **recht op participatie uitoefenen, dat moet je leren!** Sommige kinderen zullen zich meer op hun gemak voelen bij een door volwassenen geïnitieerd project (bijvoorbeeld leerkrachten besluiten om de speelplaats te reorganiseren en raadplegen de kinderen daarover); anderen zijn al in staat zijn om zelf projecten te initiëren (bijvoorbeeld leerlingen nodigen de leerkrachten uit om met hen na te denken over de aanleg van de speelplaats). In fiche 3.B «Op welke manier(en) kan iemand zijn recht op participatie uitoefenen?», worden activiteiten voorgesteld om deze verschillende niveaus van participatie te ontdekken en deze met uw leerlingen te bespreken.

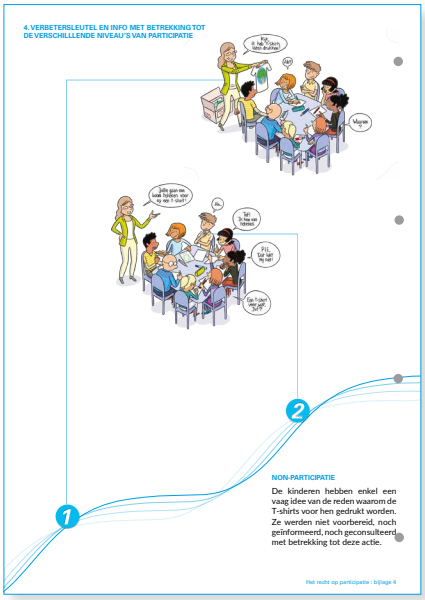

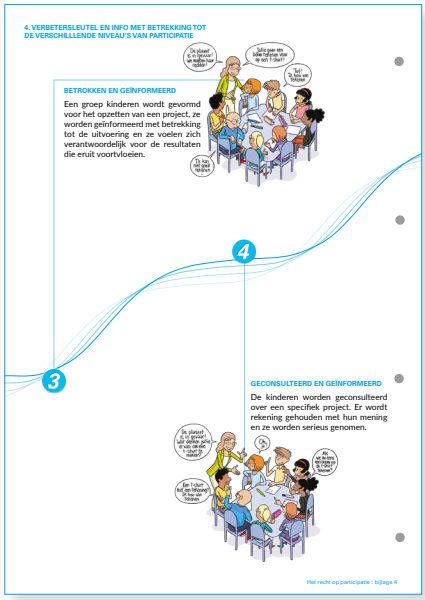

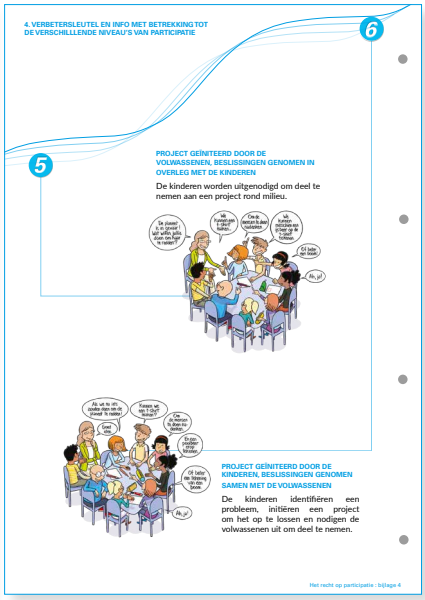

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.3. VOORSTELLING VAN DE ACTIVITEITENFICHES EN HUN DOELEN

In het onderdeel «Leren over rechten» van deze map, zijn twee activiteiten erop gericht om jouw leerlingen te helpen de betekenis van het concept **participatie, enkele principes** en de verschillende niveaus van participatie te ontdekken:

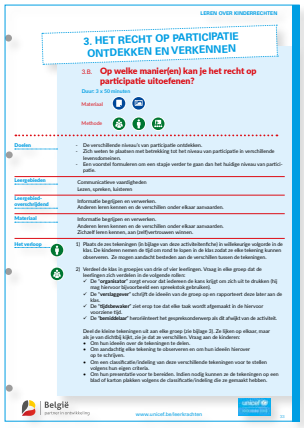

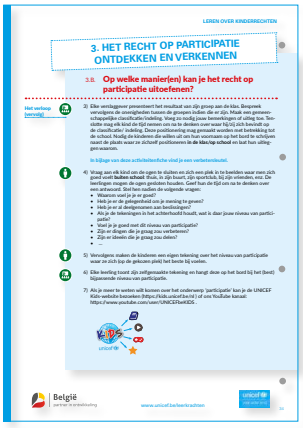

Hoewel de twee fiches verschillend zijn en apart van elkaar staan, raden wij je aan om ze na elkaar te gebruiken. De eerste maakt het mogelijk om een definitie van participatie en de principes ervan te ontdekken. De tweede laat de verschillende niveau's van participatie zien en laat de kinderen nadenken over hun eigen participatie.

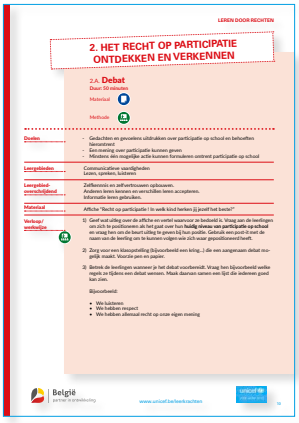

In het onderdeel «Leren door rechten» nodigen wij je uit om het debat te openen zodat je met jouw leerlingen meningen, ideeën en gevoelens met betrekking tot participatie in de klas kan uiten. Als ondersteuning hierbij vind je in bijlage de affiche "Recht op participatie ! In welk kind herken jij jezelf het beste?"

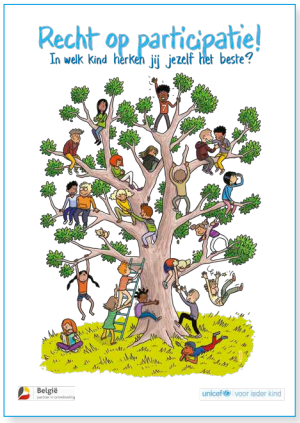

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.4. UNICEF EN PARTICIPATIE OP HET TERREIN

Overal ter wereld bestaat er terughoudendheid tegenover de participatie van kinderen. In vele landen, waaronder ook België, worden de middelen en mogelijkheden voor de realisatie van dit recht niet op dezelfde manier ingezet als voor de realisatie van rechten zoals onderwijs, gezondheid of bescherming. Nochtans helpt het recht op participatie om de andere rechten op een efficiënte en duurzame manier te realiseren. Door kinderen en jongeren te betrekken bij wat hen aanbelangt is de kans groter dat de genomen beslissingen een verschil zullen maken. Er worden weinig middelen en ondersteuning aangeboden om rekening te houden met het beoordelings- of beslissingsvermogen van kinderen. Er bestaan nochtans initiatieven! UNICEF investeert wereldwijd om het recht op participatie en de effecten hiervan te bevorderen.

Ponabana, UNICEF Democratische Republiek Congo :

Dit programma van **kindreporters** bestaat al enkele jaren. Het werd bedacht om de vele oorzaken en situaties die de rechten van de Congolese kinderen bedreigen te verhelpen. Jongeren uit alle regio's van het land worden opgeleid om de stem van de kinderen te laten horen aan de besluitvormers. Om dit te doen, leren ze video's te produceren, artikelen te schrijven, het woord te nemen; maar ze leren ook verschillende technieken om hun zaak te bepleiten. Dit programma is gebaseerd op het idee dat jongeren zelf ten volle acteurs van verandering zijn en dat kinderen die gevormd en geïnformeerd zijn over hun rechten in staat zijn om deze te doen respecteren.

Laetitia, een jonge reporter in de Democratische Republiek Congo, vertelt in haar artikel "Zonder onderwijs, geen toekomst!", Zie http://ponabana.com/.

Laetitia is 14 jaar en is een kindreporter van UNICEF in de stad Goma en ook voorzitter van het Comité Onderwijs, Spel, Cultuur en Vrije Tijd van het Kinderparlement. Later zou Laetitia graag een geweldige journalist willen worden om ook zo kinderrechten te blijven verdedigen om de wereld te veranderen. Haar slogan: "De Congolese jeugd is een massaal constructie wapen".

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.4. UNICEF EN PARTICIPATIE OP HET TERREIN

WHAT DO YOU THINK?

- « What Do You Think ? », UNICEF België:

In 1999 werd het “What Do You Think?” project opgezet om ook de stem van kwetsbare kinderen en jongeren in België te laten horen. UNICEF België stelt hen rechtstreeks of onrechtstreeks vragen over hoe zij vinden dat het met hun rechten gesteld is en over de problemen die zij zien of ervaren. Hun ideeën, hun wensen en hun voorstellen worden verzameld en voorgelegd aan het Comité voor de Rechten van het Kind in Genève, dat erop toeziet dat de landen die het Kinderrechtenverdrag ondertekenden, het ook naleven. Het doel is juist om de meest kwetsbare jongeren aan het woord te laten over zaken die hen aanbelangen, zoals onderwijs, gezondheid, armoede of migratie. Deze jongeren zijn bijvoorbeeld niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, kinderen met een handicap, gehospitaliseerde jongeren, kinderen in armoede.

Voor meer informatie, zie :
https://www.unicef.be/nl/publicaties/what-do-you-think/

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.5. DIGITAAL PARCOURS VOOR LEERLINGEN

De website 'UNICEF Kids' reikt kinderen een filmpje, een infografiek, een quiz en een spel aan over het thema participatie. Je vindt er materiaal op maat van de leerlingen. Nodig zo jouw leerlingen uit om meer te ontdekken over het thema participatie! Ga naar https://kids.unicef.be/nl

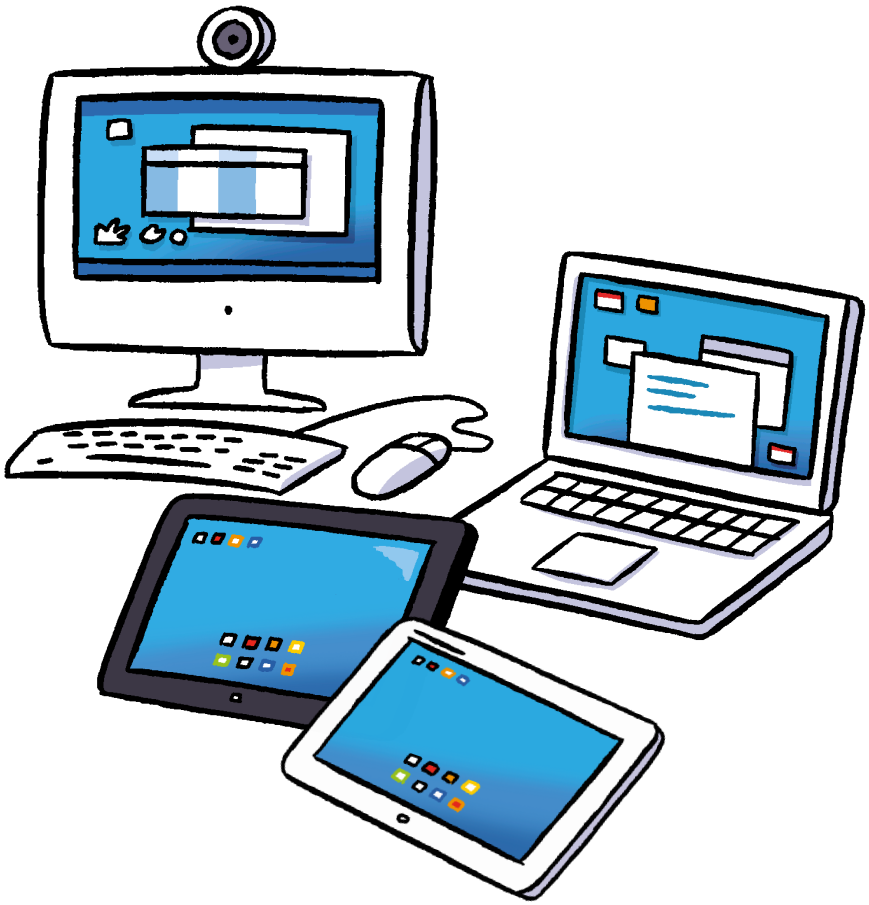

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.A. Wat is participatie?

Duur: 2 x 50 minuten

Materiaal

Methode

Doelen

- Participatie en het recht op participatie beschrijven.
- Uitdagingen met betrekking tot participatie beschrijven.
- Kennis maken met twee participatieve processen van UNICEF.

Leergebieden

Communicatieve vaardigheden
Lezen, spreken, luisteren

Leergebied-overschrijdend

Informatie begrijpen en verwerken.
Anderen leren kennen en de verschillen onder elkaar aanvaarden.

Materiaal

De 3 pagina's van de strip (zie bijlage 1).
Deze mogen gekopieerd worden voor alle leerlingen.

Het verloop

1) Deel de strip uit aan elk kind. Geef iedereen de tijd om deze te bekijken en te lezen.

2) Ga na of de leerlingen alle woorden goed begrijpen. Geef de leerlingen de tijd om te reageren en commentaar te geven op het verhaal en de tekeningen. Zoek vervolgens op klassikaal een titel voor de strip.

3) Verdeel de klas in groepjes van drie of vier leerlingen. Vraag aan elke groep dat de leerlingen de volgende rollen verdelen:

   - ✓ De « **organisator** » zorgt ervoor dat iedereen de kans krijgt om zich uit te drukken (hij mag hiervoor bijvoorbeeld een spreekstok gebruiken).
   - ✓ De **verslaggever** schrijft de ideeën van de groep neer en rapporteert deze later aan de klas.
   - ✓ De « **tijdsmeester** » ziet erop toe dat elke taak wordt afgemaakt in de hiervoor voorziene tijd.
   - ✓ De **bemiddelaar** heroriënteert het gespreksonderwerp als men afwijkt van de activiteit.

   Vraag de groepen om de volgende vragen te beantwoorden:

   - Waarover gaat de strip?
   - Wat is de « MODENADOVIEVOO »? Waarvoor dient het?
   - Hoe gedraagt de coach zich tegenover de kinderen? Geef drie kenmerken.
   - Hoe gedragen de kinderen zich? Geef drie kenmerken.
   - Wat hebben jullie geleerd van deze strip?

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.A. Wat is participatie?

Het verloop (vervolg)

4) De verslaggever van elke groep presenteert aan de klas de ideeën die naar boven zijn gekomen. Hieronder staan enkele elementen opgelijst die in de presentatie naar voor mogen komen. Je kan eventueel de vragen hieronder op het bord schrijven en aanvullen terwijl de kinderen hun ideeën voorstellen.

Waarover gaat de strip? Over een volleybalclub waar kinderen hun mening geven. Over kinderen die betrokken worden in de besluitvorming over dingen die hen aanbelangen. Over projecten die worden voorgesteld door de kinderen.		
De werking van « MODENADOVIEVOO »	De rol van de volwassene	De rol van de kinderen
Iedereen mag zijn mening geven. Iedereen mag zeggen wat hij/zij wilt **als men daar zin in heeft.** Iedereen mag projecten voorstellen **(hiervoor wordt er speciaal tijd uitgetrokken).**	Hij luistert. Hij laat de kinderen praten. Hij houdt rekening met hun ideeën. Hij laat ze zeggen wat ze willen. Hij laat ze de vrijheid om niets te zeggen **indien ze dat willen**. Hij moedigt alle ideeën aan. Hij **helpt met het uiteenzetten van** een plan. Hij **geeft** hun de nodige **informatie**.	Ze **nemen al dan niet deel**. Ze geven hun mening. Ze lachen samen met de coach. Ze geven veel ideeën. Ze stemmen om tot een akkoord te komen. Ze zetten acties op.

5) Bespreek na de presentatie van alle groepen de verschillende antwoorden, en bespreek vervolgens met de leerlingen hoe het bordschema over participatie er uit mag zien.

6) Stel vervolgens 'het recht participatie' voor aan de hand van het filmpje en de infografiek op de website UNICEF Kids (https://kids.unicef.be/nl)

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.B. Op welke manier(en) kan je het recht op participatie uitoefenen?

Duur: 3 x 50 minuten

Materiaal

Methode

Doelen

- De verschillende niveau's van participatie ontdekken.
- Zich weten te plaatsen met betrekking tot het niveau van participatie in verschillende levensdomeinen.
- Een voorstel formuleren om een stapje verder te gaan dan het huidige niveau van participatie.

Leergebieden

Communicatieve vaardigheden
Lezen, spreken, luisteren

Leergebied-overschrijdend

Informatie begrijpen en verwerken.
Anderen leren kennen en de verschillen onder elkaar aanvaarden.

Materiaal

Informatie begrijpen en verwerken.
Anderen leren kennen en de verschillen onder elkaar aanvaarden.
Zichzelf leren kennen, aan (zelf)vertrouwen winnen.

Het verloop

1) Plaats de zes tekeningen (in bijlage van deze activiteitenfiche) in willekeurige volgorde in de klas. De kinderen nemen de tijd om rond te lopen in de klas zodat ze elke tekening kunnen observeren. Ze mogen aandacht besteden aan de verschillen tussen de tekeningen.

2) Verdeel de klas in groepjes van drie of vier leerlingen. Vraag in elke groep dat de leerlingen zich verdelen in de volgende rollen:
   - ✓ De "**organisator**" zorgt ervoor dat iedereen de kans krijgt om zich uit te drukken (hij mag hiervoor bijvoorbeeld een spreekstok gebruiken).
   - ✓ De "**verslaggever**" schrijft de ideeën van de groep op en rapporteert deze later aan de klas.
   - ✓ De "**tijdsbewaker**" ziet erop toe dat elke taak wordt afgemaakt in de hiervoor voorziene tijd.
   - ✓ De "**bemiddelaar**" heroriënteert het gespreksonderwerp als dit afwijkt van de activiteit.

   Deel de kleine tekeningen uit aan elke groep (zie bijlage 3). Ze lijken op elkaar, maar als je van dichtbij kijkt, zie je dat ze verschillen. Vraag aan de kinderen:
   - Om hun ideeën over de tekeningen te delen.
   - Om aandachtig elke tekening te observeren en om hun ideeën hierover op te schrijven.
   - Om een classificatie/indeling van deze verschillende tekeningen voor te stellen volgens hun eigen criteria.
   - Om hun presentatie voor te bereiden. Indien nodig kunnen ze de tekeningen op een blad of karton plakken volgens de classificatie/indeling die ze gemaakt hebben.

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

3.B. Op welke manier(en) kan je het recht op participatie uitoefenen?

Het verloop (vervolg)

3) Elke verslaggever presenteert het resultaat van zijn groep aan de klas. Bespreek vervolgens de onenigheden tussen de groepen indien die er zijn. Maak een gemeenschappelijke classificatie/indeling. Voeg zo nodig jouw bemerkingen of uitleg toe. Tenslotte mag elk kind de tijd nemen om na te denken over waar hij/zij zich bevindt op de classificatie/ indeling. Deze positionering mag gemaakt worden met betrekking tot de school. Nodig de kinderen die willen uit om hun voornaam op het bord te schrijven naast de plaats waar ze zichzelf positioneren **in de klas/op school** en laat hun uitleggen waarom.

In bijlage van deze activiteitenfiche vind je een verbetersleutel.

4) Vraag aan elk kind om de ogen te sluiten en zich een plek in te beelden waar men zich goed voelt **buiten school**: thuis, in zijn buurt, zijn sportclub, bij zijn vrienden, enz. De leerlingen mogen de ogen gesloten houden. Geef hun de tijd om na te denken over een antwoord. Stel hen nadien de volgende vragen:

- Waarom voel je je er goed?
- Heb je er de gelegenheid om je mening te geven?
- Heb je er al deelgenomen aan beslissingen?
- Als je de tekeningen in het achterhoofd houdt, wat is daar jouw niveau van participatie?
- Voel je je goed met dit niveau van participatie?
- Zijn er dingen die je graag zou verbeteren?
- Zijn er ideeën die je graag zou delen?
- ...

5) Vervolgens maken de kinderen een eigen tekening over het niveau van participatie waar ze zich (op de gekozen plek) het beste bij voelen.

6) Elke leerling toont zijn zelfgemaakte tekening en hangt deze op het bord bij het (best) bijpassende niveau van participatie.

7) Als je meer te weten wilt komen over het onderwerp 'participatie' kan je de UNICEF Kids-website bezoeken (https://kids.unicef.be/nl) of ons YouTube kanaal: https://www.youtube.com/user/UNICEFbeKIDS .

BIJLAGEN

3. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1. Stripverhaal
2. Tekeningen met betrekking tot de niveau's van participatie – groot formaat
3. Tekeningen met betrekking tot de niveau's van participatie – klein formaat
4. Verbetersleutel en info met betrekking tot de verschilllende niveau's van participatie

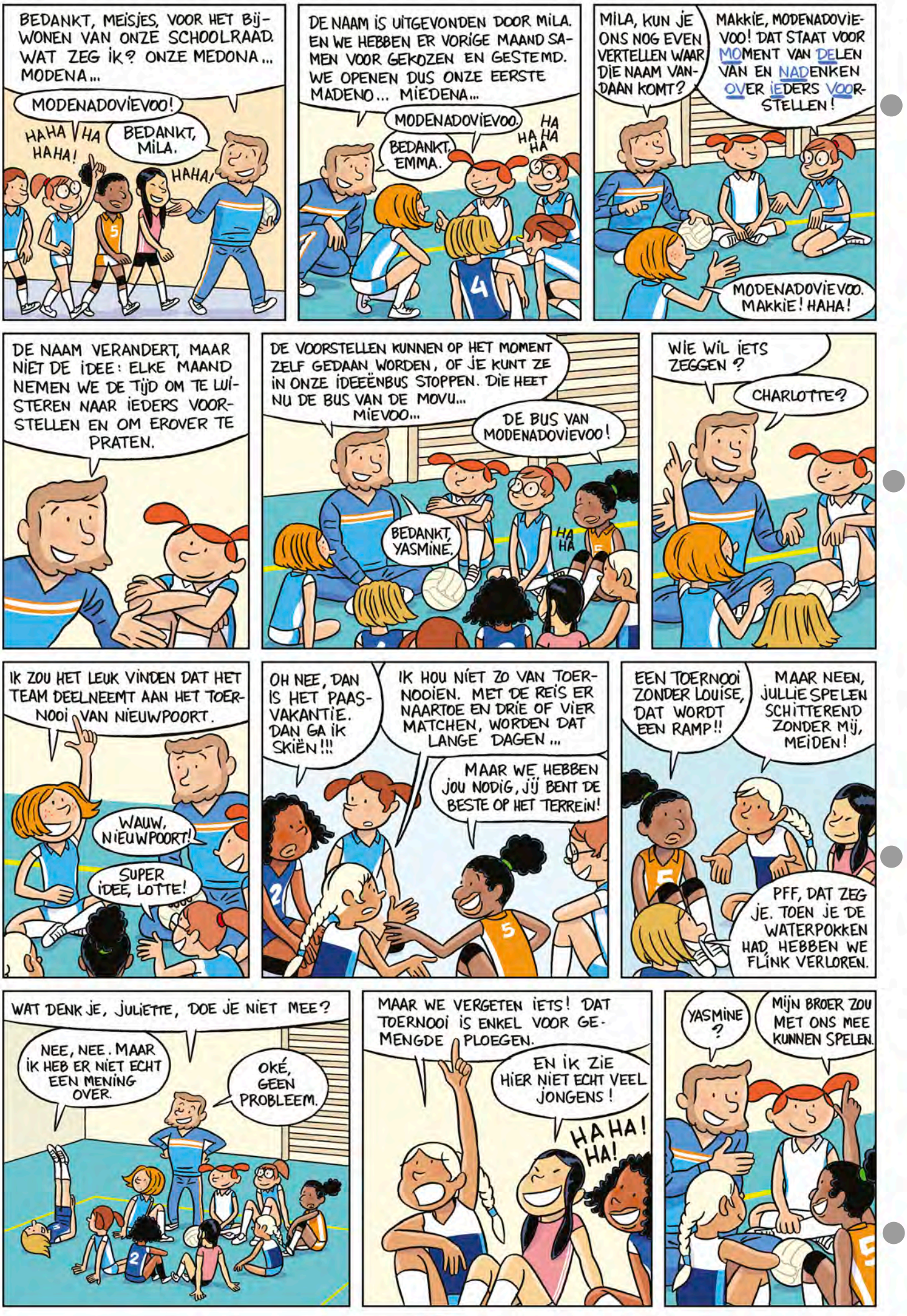
BEDANKT, MEISJES, VOOR HET BIJWONEN VAN ONZE SCHOOLRAAD. WAT ZEG IK? ONZE MEDONA... MODENA...
MODENADOVIEVOO!
HAHA HA HAHA!
BEDANKT, MILA.
HAHA!
DE NAAM IS UITGEVONDEN DOOR MILA. EN WE HEBBEN ER VORIGE MAAND SAMEN VOOR GEKOZEN EN GESTEMD. WE OPENEN DUS ONZE EERSTE MADENO... MIEDENA...
MODENADOVIEVOO.
HA HA HA HA
BEDANKT, EMMA.
MILA, KUN JE ONS NOG EVEN VERTELLEN WAAR DIE NAAM VANDAAN KOMT?
MAKKIE, MODENADOVIEVOO! DAT STAAT VOOR MOMENT VAN DELEN VAN EN NADENKEN OVER IEDERS VOORSTELLEN!
MODENADOVIEVOO. MAKKIE! HAHA!
DE NAAM VERANDERT, MAAR NIET DE IDEE: ELKE MAAND NEMEN WE DE TIJD OM TE LUISTEREN NAAR IEDERS VOORSTELLEN EN OM EROVER TE PRATEN.
DE VOORSTELLEN KUNNEN OP HET MOMENT ZELF GEDAAN WORDEN, OF JE KUNT ZE IN ONZE IDEEËNBUS STOPPEN. DIE HEET NU DE BUS VAN DE MOVU... MIEVOO...
DE BUS VAN MODENADOVIEVOO!
BEDANKT, YASMINE.
HA HA
WIE WIL IETS ZEGGEN?
CHARLOTTE?
IK ZOU HET LEUK VINDEN DAT HET TEAM DEELNEEMT AAN HET TOERNOOI VAN NIEUWPOORT.
WAUW, NIEUWPOORT!
SUPER IDEE, LOTTE!
OH NEE, DAN IS HET PAASVAKANTIE. DAN GA IK SKIËN!!!
IK HOU NIET ZO VAN TOERNOOIEN. MET DE REIS ER NAARTOE EN DRIE OF VIER MATCHEN, WORDEN DAT LANGE DAGEN...
MAAR WE HEBBEN JOU NODIG, JIJ BENT DE BESTE OP HET TERREIN!
EEN TOERNOOI ZONDER LOUISE, DAT WORDT EEN RAMP!!
MAAR NEEN, JULLIE SPELEN SCHITTEREND ZONDER MIJ, MEIDEN!
PFF, DAT ZEG JE. TOEN JE DE WATERPOKKEN HAD, HEBBEN WE FLINK VERLOREN.
WAT DENK JE, JULIETTE, DOE JE NIET MEE?
NEE, NEE. MAAR IK HEB ER NIET ECHT EEN MENING OVER.
OKÉ, GEEN PROBLEEM.
MAAR WE VERGETEN IETS! DAT TOERNOOI IS ENKEL VOOR GEMENGDE PLOEGEN.
EN IK ZIE HIER NIET ECHT VEEL JONGENS!
HA HA! HA!
YASMINE?
MIJN BROER ZOU MET ONS MEE KUNNEN SPELEN.

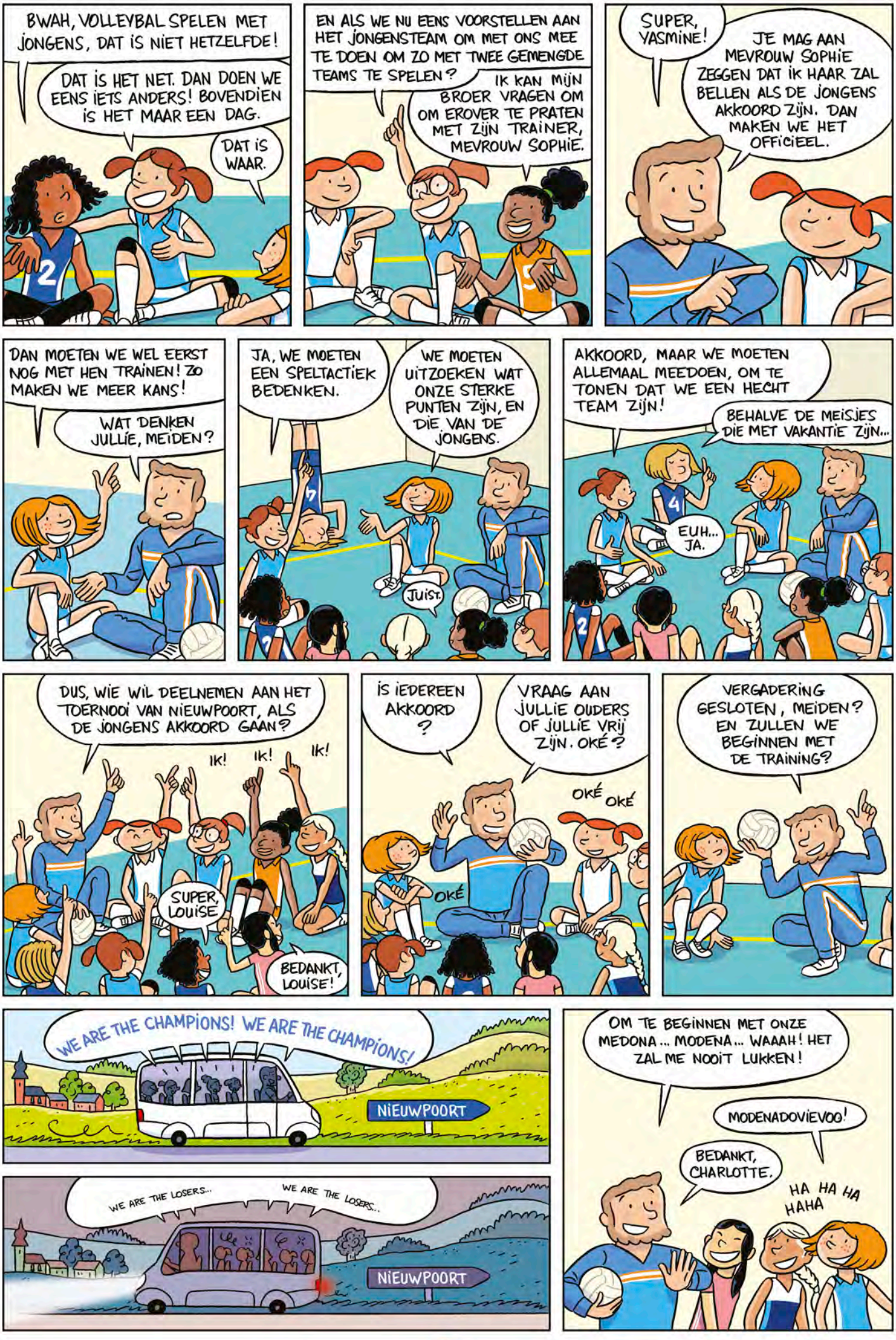
BWAH, VOLLEYBAL SPELEN MET JONGENS, DAT IS NIET HETZELFDE!
DAT IS HET NET. DAN DOEN WE EENS IETS ANDERS! BOVENDIEN IS HET MAAR EEN DAG.
DAT IS WAAR.
EN ALS WE NU EENS VOORSTELLEN AAN HET JONGENSTEAM OM MET ONS MEE TE DOEN OM ZO MET TWEE GEMENGDE TEAMS TE SPELEN?
IK KAN MIJN BROER VRAGEN OM OM EROVER TE PRATEN MET ZIJN TRAINER, MEVROUW SOPHIE.
SUPER, YASMINE!
JE MAG AAN MEVROUW SOPHIE ZEGGEN DAT IK HAAR ZAL BELLEN ALS DE JONGENS AKKOORD ZIJN. DAN MAKEN WE HET OFFICIEEL.
DAN MOETEN WE WEL EERST NOG MET HEN TRAINEN! ZO MAKEN WE MEER KANS!
WAT DENKEN JULLIE, MEIDEN?
JA, WE MOETEN EEN SPELTACTIEK BEDENKEN.
WE MOETEN UITZOEKEN WAT ONZE STERKE PUNTEN ZIJN, EN DIE VAN DE JONGENS.
Juist.
AKKOORD, MAAR WE MOETEN ALLEMAAL MEEDOEN, OM TE TONEN DAT WE EEN HECHT TEAM ZIJN!
BEHALVE DE MEISJES DIE MET VAKANTIE ZIJN...
EUH... JA.
DUS, WIE WIL DEELNEMEN AAN HET TOERNOOI VAN NIEUWPOORT, ALS DE JONGENS AKKOORD GAAN?
IK! IK! IK!
SUPER, LOUISE.
BEDANKT, LOUISE!
IS IEDEREEN AKKOORD?
VRAAG AAN JULLIE OUDERS OF JULLIE VRIJ ZIJN. OKÉ?
OKÉ OKÉ
OKÉ
VERGADERING GESLOTEN, MEIDEN? EN ZULLEN WE BEGINNEN MET DE TRAINING?
WE ARE THE CHAMPIONS! WE ARE THE CHAMPIONS!
NIEUWPOORT
WE ARE THE LOSERS...
WE ARE THE LOSERS...
NIEUWPOORT
OM TE BEGINNEN MET ONZE MEDONA... MODENA... WAAAH! HET ZAL ME NOOIT LUKKEN!
MODENADOVIEVOO!
BEDANKT, CHARLOTTE.
HA HA HA HAHA

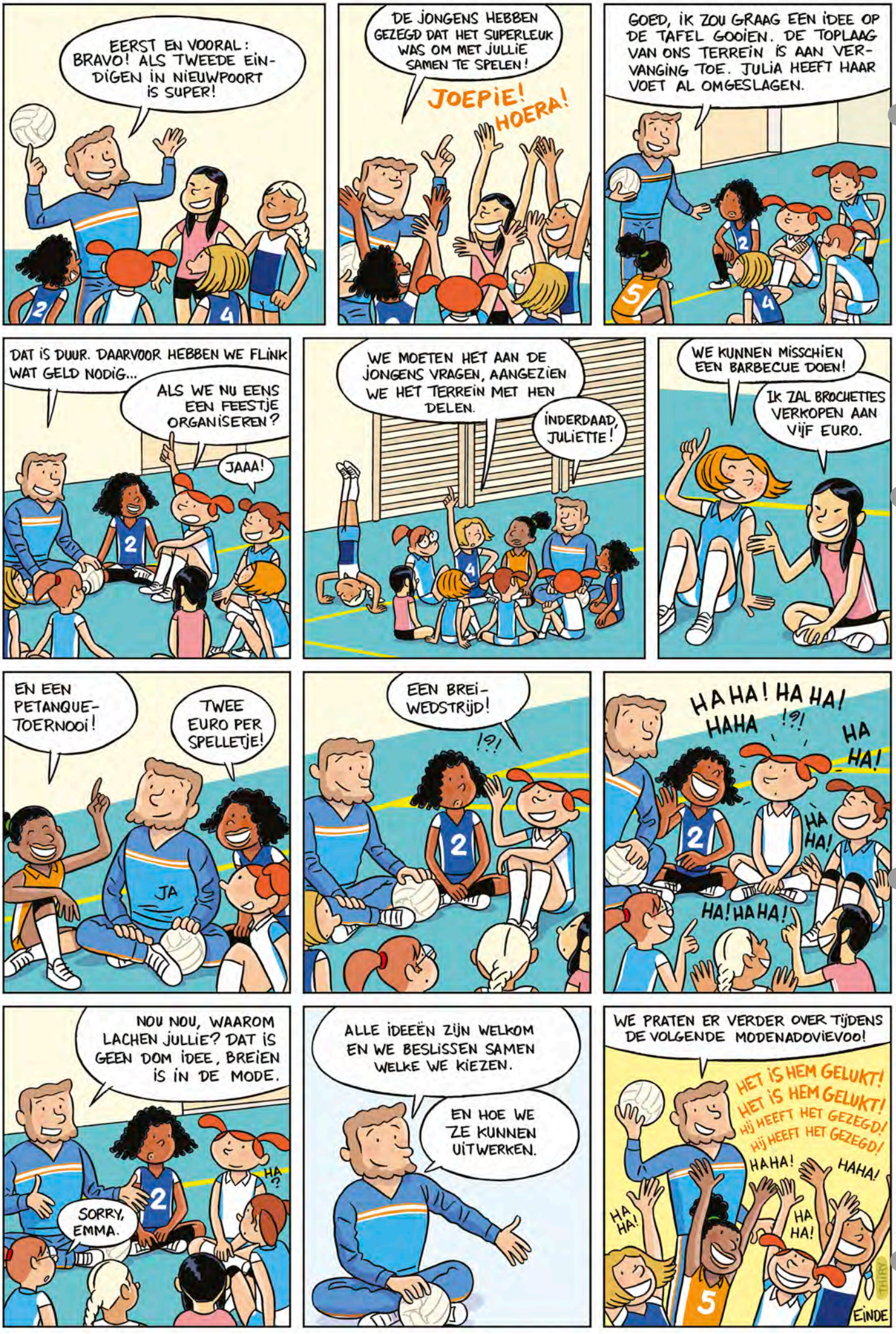
EERST EN VOORAL: BRAVO! ALS TWEEDE EINDIGEN IN NIEUWPOORT IS SUPER!
DE JONGENS HEBBEN GEZEGD DAT HET SUPERLEUK WAS OM MET JULLIE SAMEN TE SPELEN!
JOEPIE!
HOERA!
GOED, IK ZOU GRAAG EEN IDEE OP DE TAFEL GOOIEN. DE TOPLAAG VAN ONS TERREIN IS AAN VERVANGING TOE. JULIA HEEFT HAAR VOET AL OMGESLAGEN.
DAT IS DUUR. DAARVOOR HEBBEN WE FLINK WAT GELD NODIG...
ALS WE NU EENS EEN FEESTJE ORGANISEREN?
JAAA!
WE MOETEN HET AAN DE JONGENS VRAGEN, AANGEZIEN WE HET TERREIN MET HEN DELEN.
INDERDAAD, JULIETTE!
WE KUNNEN MISSCHIEN EEN BARBECUE DOEN!
IK ZAL BROCHETTES VERKOPEN AAN VIJF EURO.
EN EEN PETANQUE-TOERNOOI!
TWEE EURO PER SPELLETJE!
JA
EEN BREI-WEDSTRIJD!
!?!
HA HA! HA HA! HAHA !?! HA HA!
HA HA!
HA! HA HA!
NOU NOU, WAAROM LACHEN JULLIE? DAT IS GEEN DOM IDEE, BREIEN IS IN DE MODE.
HA?
SORRY, EMMA.
ALLE IDEEËN ZIJN WELKOM EN WE BESLISSEN SAMEN WELKE WE KIEZEN.
EN HOE WE ZE KUNNEN UITWERKEN.
WE PRATEN ER VERDER OVER TIJDENS DE VOLGENDE MODENADOVIEVOO!
HET IS HEM GELUKT!
HET IS HEM GELUKT!
HIJ HEEFT HET GEZEGD!
HIJ HEEFT HET GEZEGD!
HAHA!
HAHA!
HA HA!
HA HA!
THIRY
EINDE

TEKENINGEN MET BETREKKING TOT DE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

2. GROOT FORMAAT

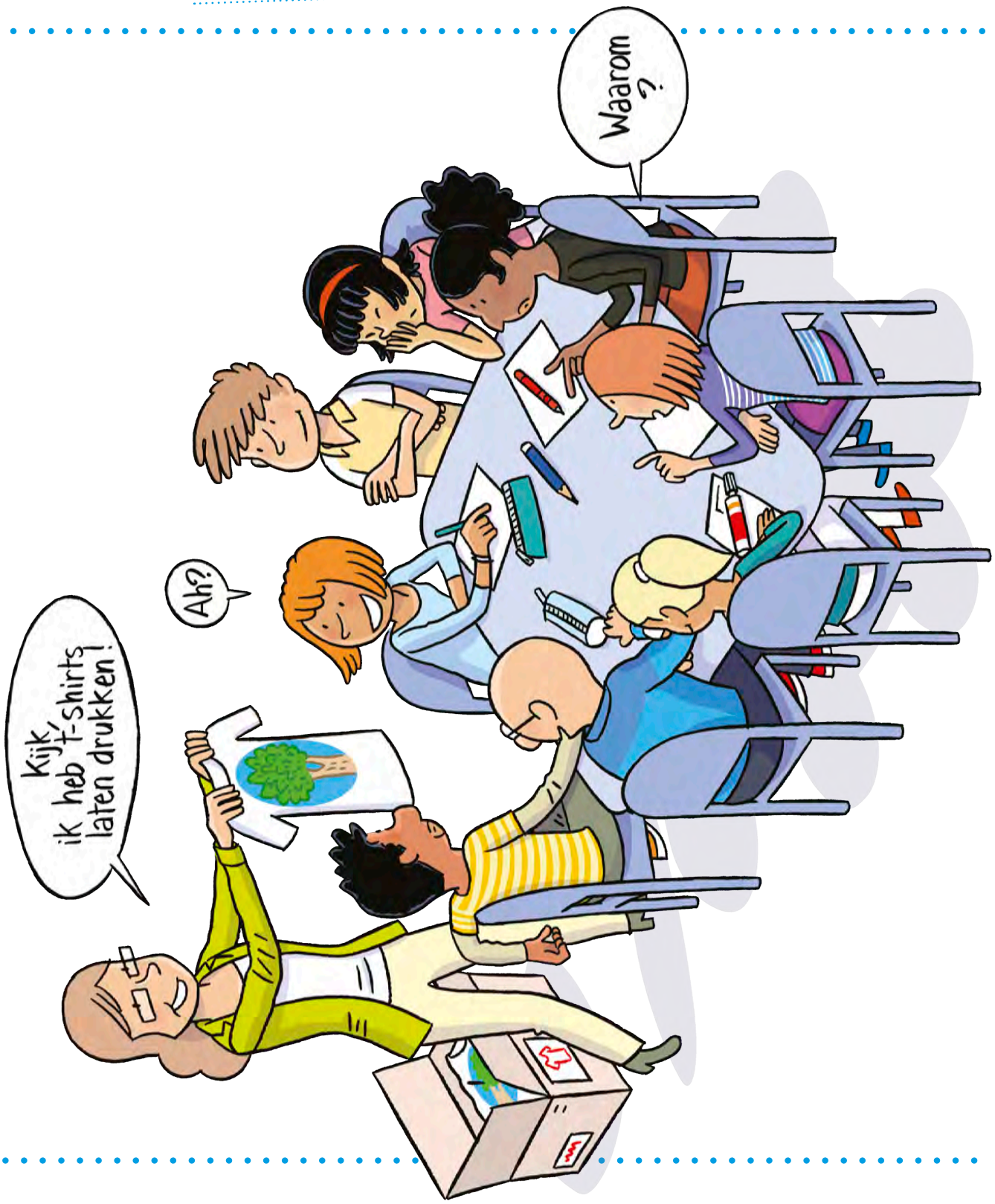

TEKENINGEN MET BETREKKING TOT DE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

2. GROOT FORMAAT

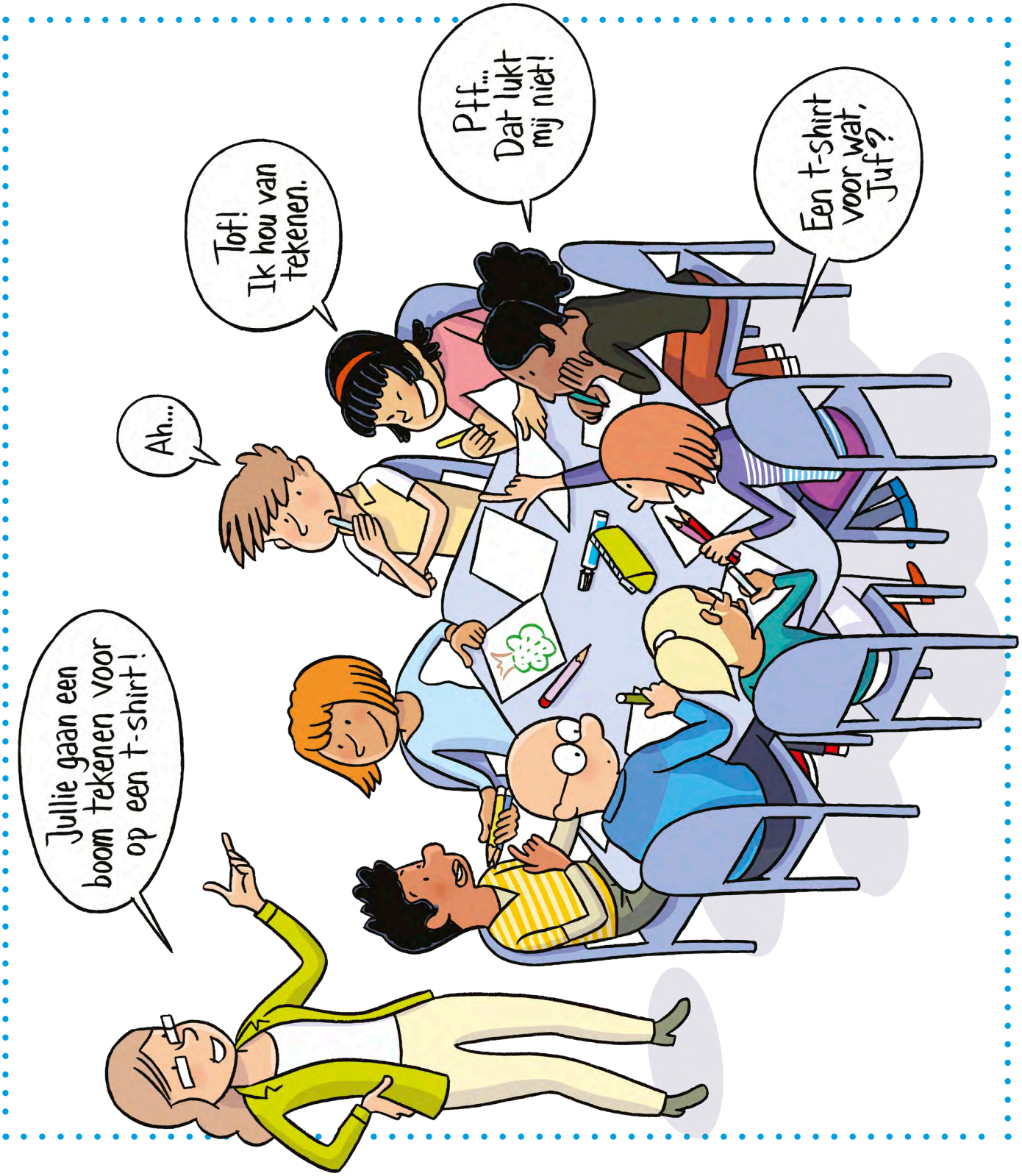

TEKENINGEN MET BETREKKING TOT DE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

2. GROOT FORMAAT

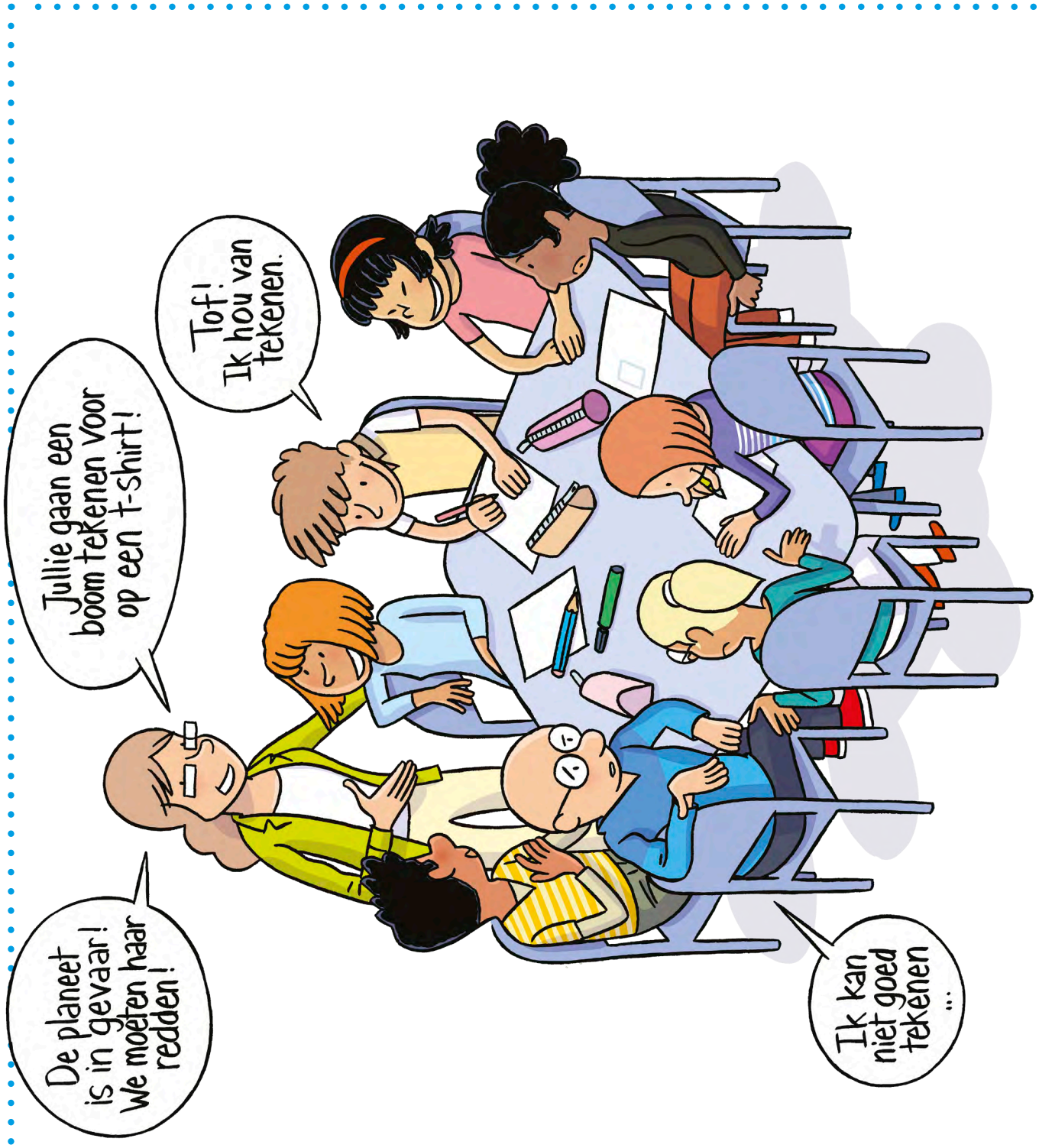

TEKENINGEN MET BETREKKING TOT DE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

2. GROOT FORMAAT

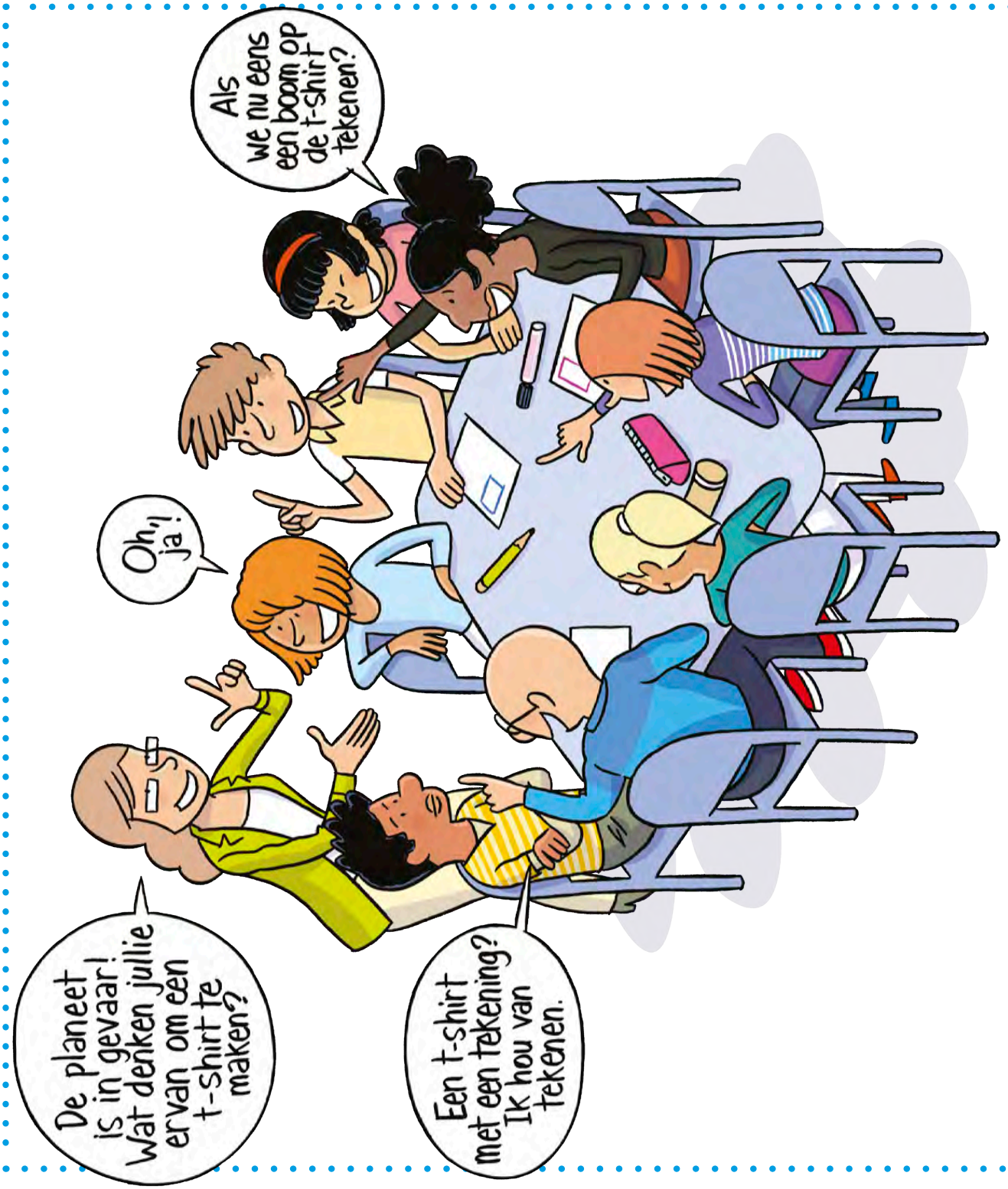

TEKENINGEN MET BETREKKING TOT DE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

2. GROOT FORMAAT

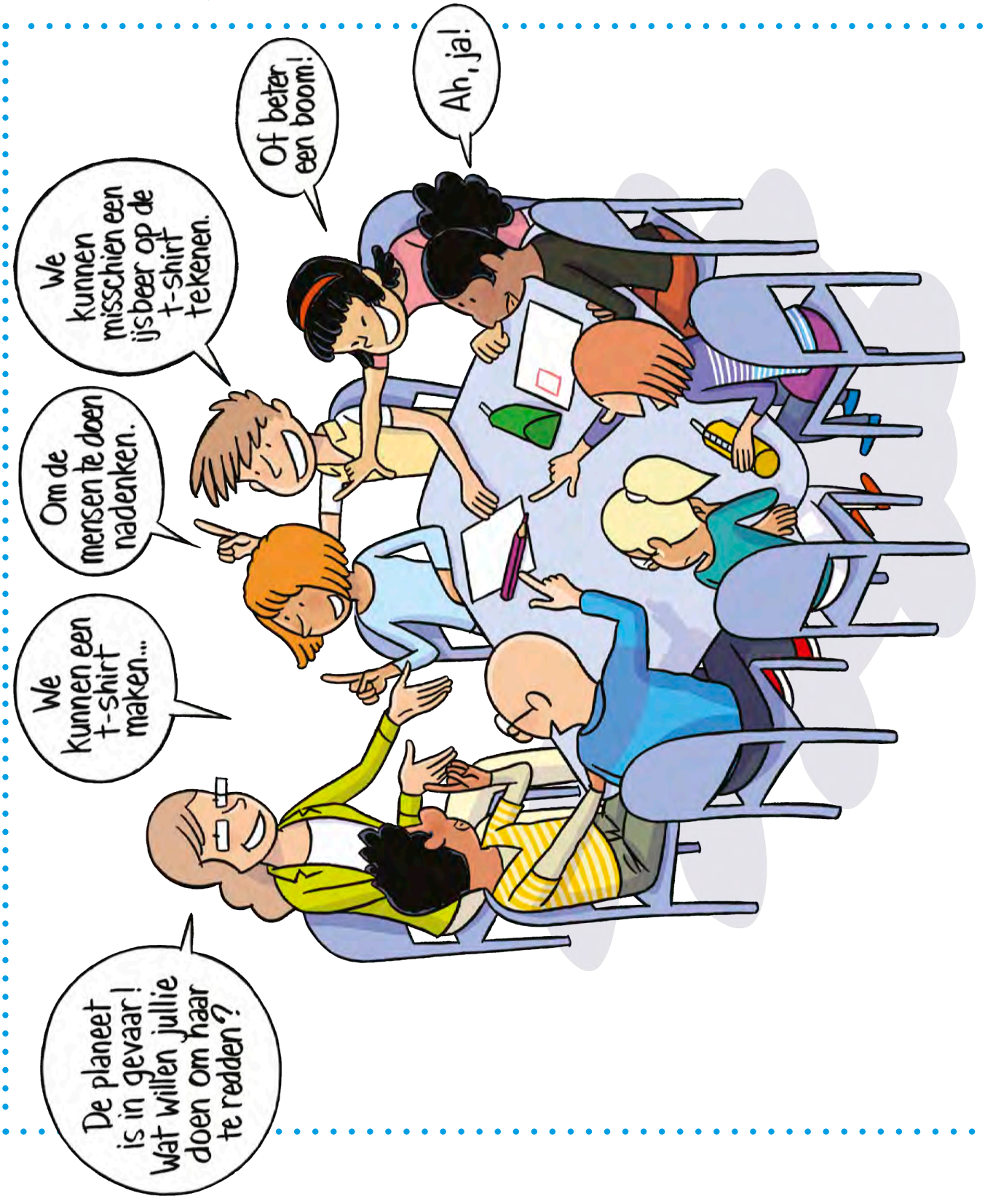

TEKENINGEN MET BETREKKING TOT DE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

2. GROOT FORMAAT

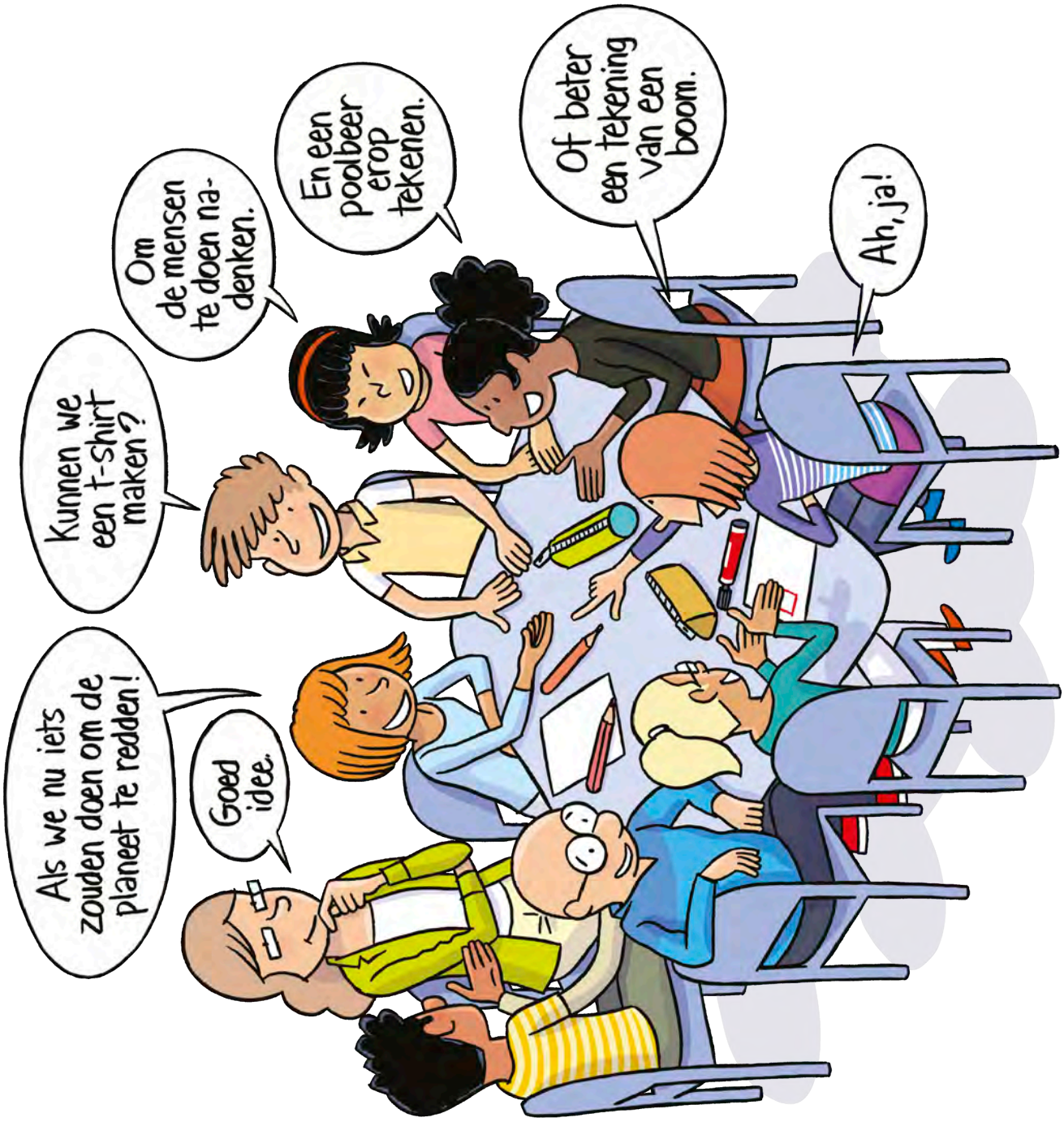

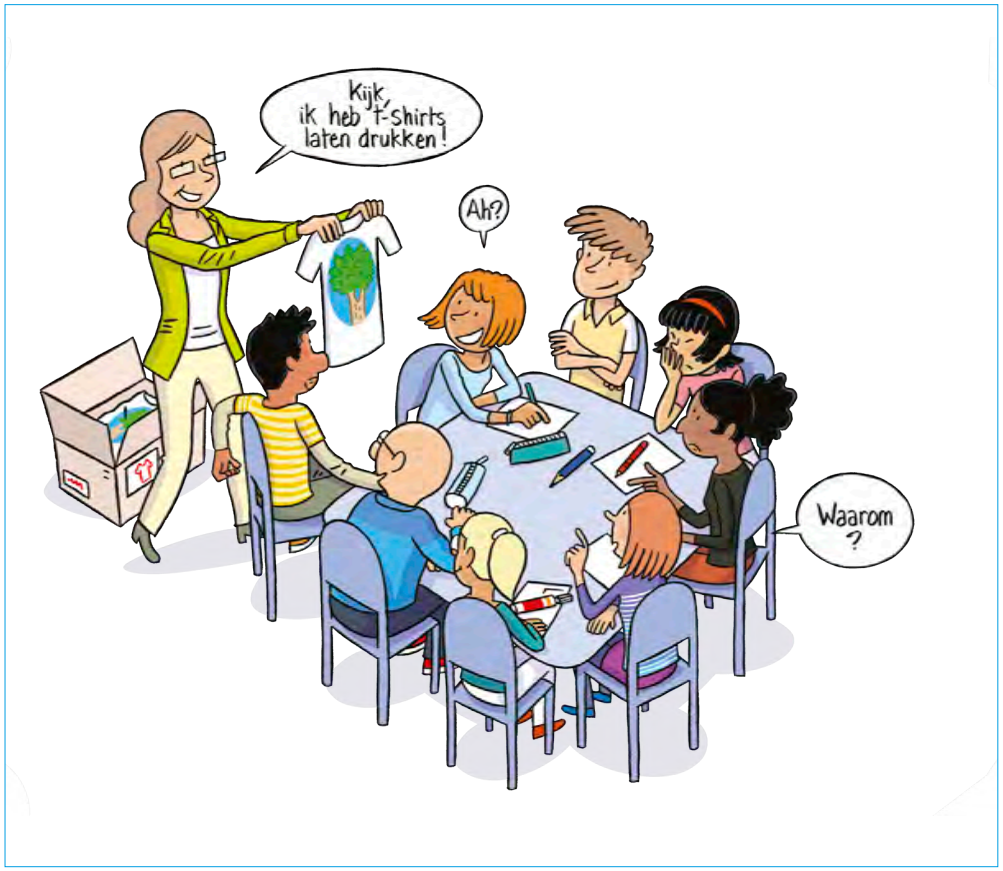

België
partner in ontwikkeling

www.unicef.be/leerkrachten

unicef voor ieder kind

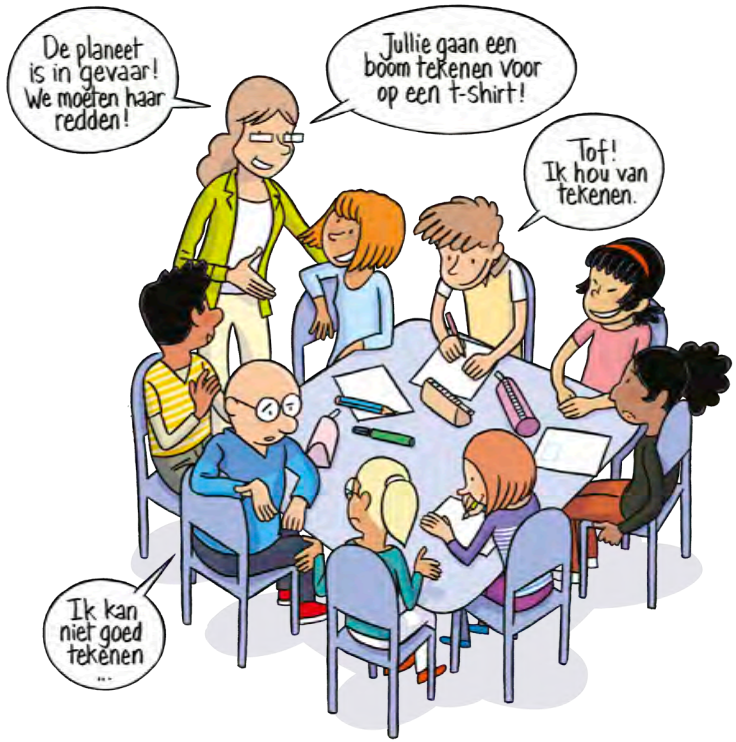

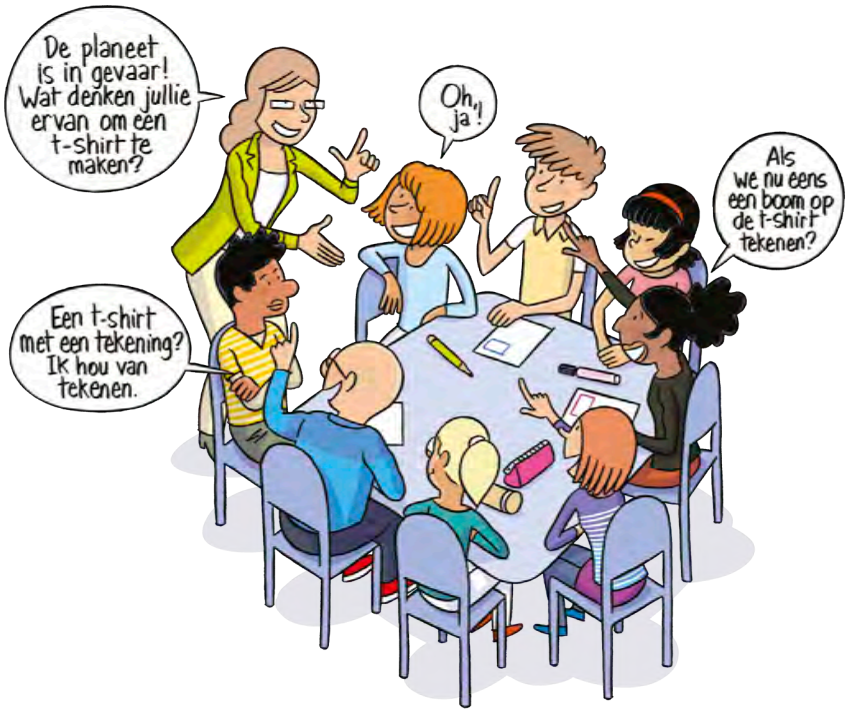

België
partner in ontwikkeling

www.unicef.be/leerkrachten

unicef
voor ieder kind

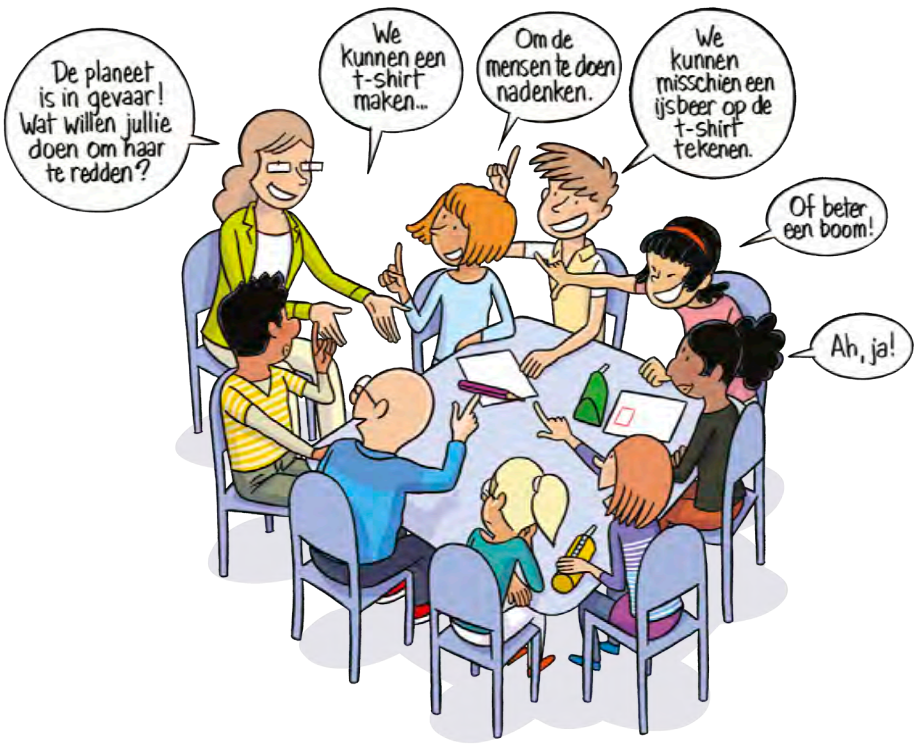
De planeet is in gevaar! Wat willen jullie doen om haar te redden?
We kunnen een t-shirt maken...
Om de mensen te doen nadenken.
We kunnen misschien een ijsbeer op de t-shirt tekenen.
Of beter een boom!
Ah, ja!

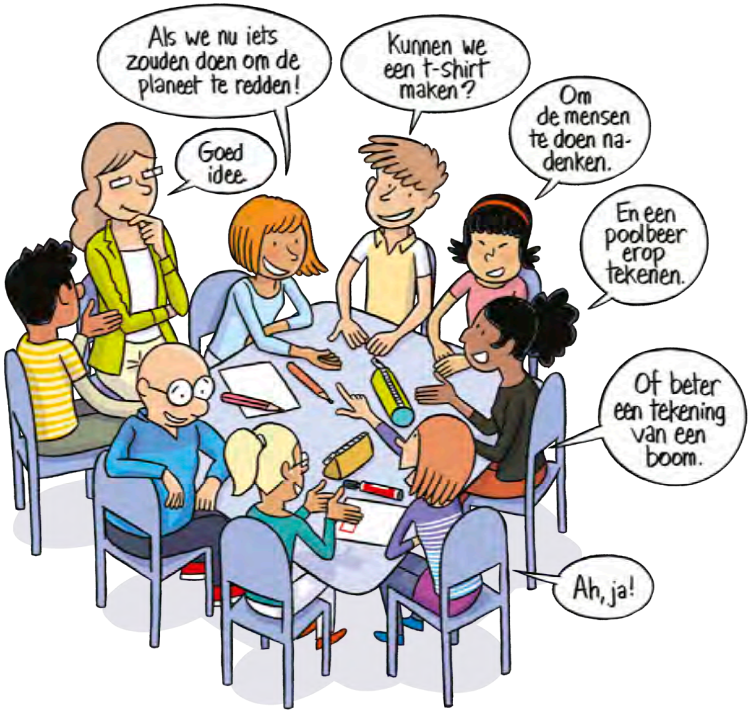
Als we nu iets zouden doen om de planeet te redden!
Kunnen we een t-shirt maken?
Goed idee.
Om de mensen te doen na-denken.
En een poolbeer erop tekenen.
Of beter een tekening van een boom.
Ah, ja!

4. VERBETERSLEUTEL EN INFO MET BETREKKING TOT DE VERSCHILLLENDE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

Hoe deze bijlagen gebruiken?

Plaats de tekeningen op pagina 27, 28 en 29 naast elkaar, zoals hieronder, om zo een overzicht te krijgen van de 6 niveaus van participatie.

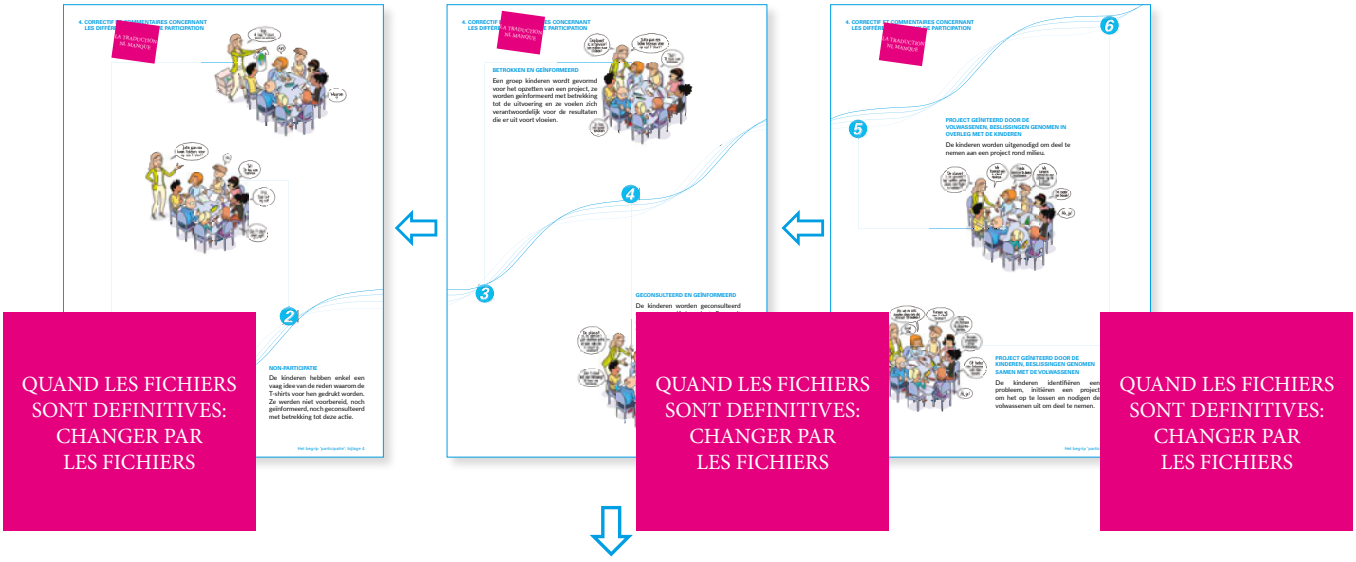

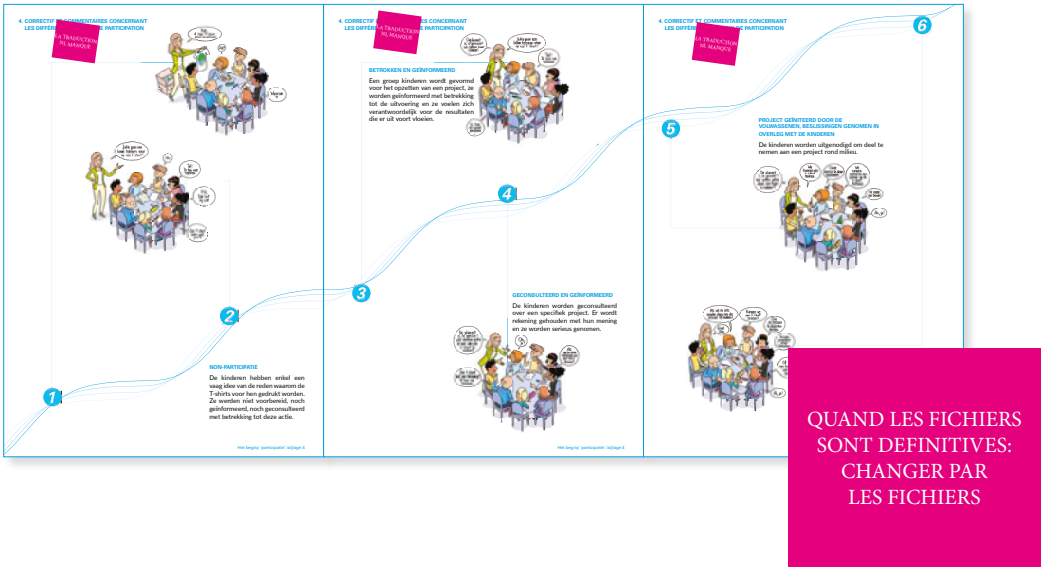

4. VERBETERSLEUTEL EN INFO MET BETREKKING TOT DE VERSCHILLLENDE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

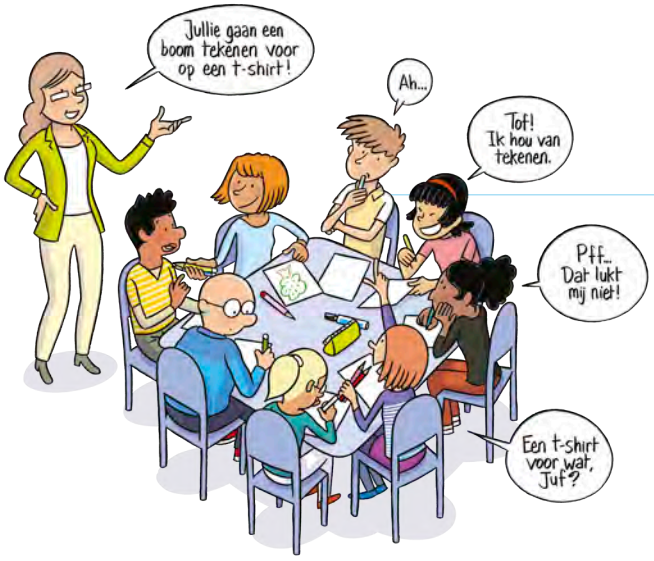

2

NON-PARTICIPATIE

De kinderen hebben enkel een vaag idee van de reden waarom de T-shirts voor hen gedrukt worden. Ze werden niet voorbereid, noch geïnformeerd, noch geconsulteerd met betrekking tot deze actie.

1

4. VERBETERSLEUTEL EN INFO MET BETREKKING TOT DE VERSCHILLLENDE NIVEAU'S VAN PARTICIPATIE

BETROKKEN EN GEÏNFORMEERD

Een groep kinderen wordt gevormd voor het opzetten van een project, ze worden geïnformeerd met betrekking tot de uitvoering en ze voelen zich verantwoordelijk voor de resultaten die eruit voortvloeien.

4

3

GECONSULTEERD EN GEÏNFORMEERD

De kinderen worden geconsulteerd over een specifiek project. Er wordt rekening gehouden met hun mening en ze worden serieus genomen.

6

5

PROJECT GEÏNITEERD DOOR DE VOLWASSENEN, BESLISSINGEN GENOMEN IN OVERLEG MET DE KINDEREN

De kinderen worden uitgenodigd om deel te nemen aan een project rond milieu.

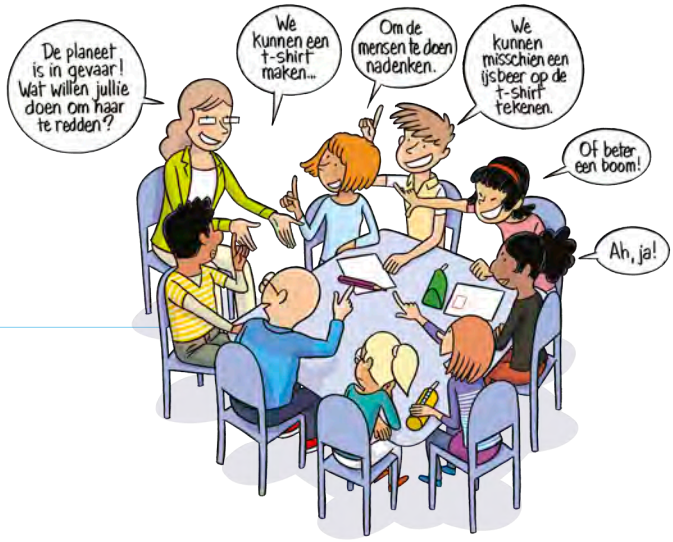

PROJECT GEÏNITEERD DOOR DE KINDEREN, BESLISSINGEN GENOMEN SAMEN MET DE VOLWASSENEN

De kinderen identifiëren een probleem, initiëren een project om het op te lossen en nodigen de volwassenen uit om deel te nemen.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

BIJLAGE
Illustraties “Diversiteit”

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

WAAROM ONDERWIJS OVER DIVERSITEIT?

Diversiteit op school:

Het thema van de diversiteit staat centraal in het schoolgebeuren. Na de familie en de voorschoolse opvang, is de school de eerste plaats waar het kind verschillen ontdekt en er respect voor leert te hebben: geslacht, cultuur, taal, religie, persoonlijke, familiale, medische of ook economische situaties zijn allemaal variabele parameters tussen leerlingen. De diversiteit die aanwezig is op school, komt ook tot uitdrukking in de integratie en inclusie van anderstalige leerlingen of leerlingen met een handicap.

Samen met de leerlingen diversiteit ontdekken helpt om een positief schoolklimaat te creëren. Het stelt ons in staat om te werken aan de eigenheid en waarde van elke persoon, maar ook aan de behoefte om gemeenschappelijke waarden en regels te delen.

Positief omgaan met diversiteit en met de daarbij horende conflicten:

De diversiteit die we nu tegenkomen in onze lessen vraagt om een gedifferentieerde aanpak. Opvoeden tot respect voor verschillen is niet voorbehouden voor multiculturele klassen en scholen, maar is voor alle scholen belangrijk. De conflicten die we tegenkomen op scholen, vinden dikwijls hun oorsprong in de perceptie die leerlingen hebben van diversiteit: de verschillen worden dikwijls aangevoeld als een bedreiging, en zijn dikwijls de bron van pesterijen.

Het bevorderen van diversiteit op school helpt ook om een positief schoolklimaat te creëren, dat de leerlingen meer ondersteunt, die nog meer in gunstige zin evolueren in hun sociale relaties en leerproces.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

Diversiteit, 'equity' en kinderrechten:

Het principe van 'equity', transversaal beginsel van het Kinderrechtenverdrag, kan pas begrepen en uitgevoerd worden als de verschillen gekend en gerespecteerd worden.

Het concept diversiteit doorkruist ook het hele het Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind. Het kan worden gelinkt aan de volgende rechten:

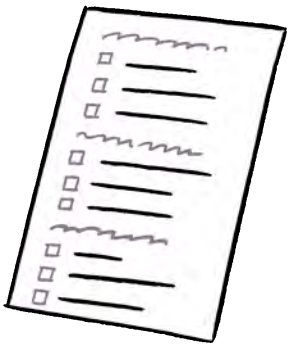

- **Het recht op een naam en een nationaliteit**
- **Het recht op een familie:** het begrip familie is niet strikt gedefinieerd en laat de ruimte voor verschillende samenstellingen (nucleair gezin, éénoudergezin, samengesteld gezin, gemeenschap, enz.).
- **Het recht op participatie:** het kind heeft het recht om zijn mening te geven over de zaken die hem interesseren, om overtuigingen te hebben of om deel uit te maken van een groep. De verscheidenheid aan opvattingen en overtuigingen wordt dus in het Verdrag behandeld.
- **De rechten van migranten- en vluchtelingenkinderen**
- **De rechten van kinderen met een handicap**
- **Het recht op onderwijs:** om universele toegang en gelijke kansen op school te waarborgen, moet het onderwijs rekening houden met de persoonlijke omstandigheden, capaciteiten en behoeften van elk kind. Het onderwijs moet worden aangepast aan de diversiteit van de leerlingen.
- **De rechten van kinderen van minderheden.**
- **Het recht op vrije tijd, spelen en rusten:** het kind heeft de keuze om vrij deel te nemen aan culturele, artistieke of recreatieve activiteiten, overeenkomstig zijn eigen interesses.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

ACTIVITEITENFICHES OVER DIVERSITEIT

Verschillende activiteitenfiches, gericht op het **ontdekken** en **promoten** van **diversiteit** in de klas en op school, worden aangeboden in deze map. Hierbij een kort overzicht :

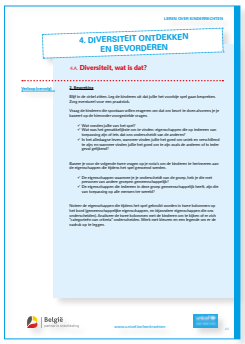

In het gedeelte **'Leren over kinderrechten'** vindt u een activiteitenfiche met de titel **"Wat is diversiteit?"** met als doel diversiteit te identificeren en te definiëren via het spel «Ik ook!».

In de sectie **«Leren door kinderrechten»** richten drie activiteitenfiches zich op volgende doelstellingen:

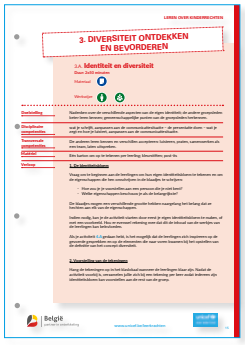

- **«Diversiteit en identiteit":** Nadenken over de verschillende aspecten van zijn eigen identiteit; de leden van de groep beter leren kennen; overeenkomsten identificeren tussen de verschillende groepsleden.

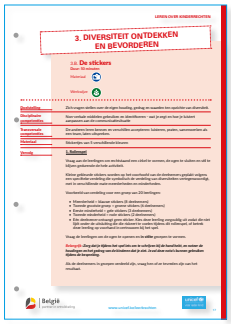

- **«Het spel met de stickers»:** zich vragen stellen bij zijn eigen houding, gedraging en waarden ten opzichte van diversiteit.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

EEN DIGITAAL PARCOURS OVER DIVERSITEIT VOOR UW LEERLINGEN

De website UNICEF Kids heeft een volledig parcours samengesteld voor kinderen over het thema van de diversiteit! Video's, grafieken, spelletjes, kwissen, informatie: leer hen deze website kennen en laat ze zo meer leren over diversiteit!

Afspraak op https://kids.unicef.be/

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

4.A. Diversiteit, wat is dat?

Duur: 3 x 50 minuten

Materiaal

Werkwijze

Doelstelling	Dankzij een spel gevolgd door een nabespreking, kunnen de kinderen hun eigen definitie van het begrip «diversiteit» voorstellen.
Disciplinaire competenties:	wat je zegt en hoe je luistert aanpassen aan het verloop van het gesprek - inhoud uitwerken.
Transversale competenties:	De anderen leren kennen en verschillen accepteren: luisteren, praten, samenwerken als een team, laten uitspreken.
Materiaal	Illustraties zie bijlage
Verloop	**1. Ik ook!** Vraag aan de kinderen om met de stoelen van het lokaal een cirkel te vormen en zich neer te zetten. Ga in het midden van de cirkel staan om de spelregels uit te leggen en het spel te starten. **Spelregels:** **1e ronde** Het doel van het spel is om eigenschappen te vinden die gemeenschappelijk zijn voor de groep. Eén persoon staat in het midden van de cirkel. Deze persoon moet iets vinden dat hij/zij gemeenschappelijk heeft met de rest van de groep. Alle kinderen die deze eigenschap gemeenschappelijk hebben moeten rechtstaan en naar een andere stoel lopen, terwijl ze “Ik ook!” roepen. De persoon die in het midden staat moet ondertussen ook een stoel vinden om te gaan zitten, zodat er iemand anders in het midden van de cirkel blijft staan. Ga met dit spel door zolang als gewenst. Om het spel af te sluiten voeg je tijdens de laatste ronde een stoel toe aan de cirkel zodat iedereen kan gaan zitten en de kalmte terugkeert in de groep.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

4.A. Diversiteit, wat is dat?

Verloop (vervolg)

2e ronde

Nog steeds in de cirkel, vraag je aan elke leerling om een eigenschap te bedenken die uniek is voor hem/haar, en die hij/zij met niemand anders van de groep gemeenschappelijk heeft.

Kies een vrijwilliger (of begin zelf). De leerling zegt of vertelt wat zijn/haar bijzondere eigenschap is. Bijvoorbeeld: “Ik ben al 3x in Azië geweest”, “Ik ben allergisch voor plastic”, “Ik heb 11 tenen”, “Ik heb groene ogen”, enz …

Als niemand anders deze bijzondere eigenschap deelt, dan is het aan de leerling die aan diens linkerkant zit om zijn/haar bijzondere eigenschap met de groep te delen.

Als deze eigenschap toch ook op een andere persoon van toepassing is, dan moet deze reageren en “Ik ook!” roepen, en achter de leerling gaan staan die de eigenschap noemde. Vervolgens gaat iedereen terug op zijn plaats zitten en moet de speler opnieuw proberen een bijzondere eigenschap te vinden die alleen op hem/haar van toepassing is. Als hij/zij daarin slaagt, gaat het spel verder met de volgende speler.

De tweede ronde is gedaan als iedereen iets heeft kunnen vinden dat hem/haar onderscheidt van de anderen.

***Belangrijk* : Zorg dat je tijdens het spel iets om te schrijven bij de hand hebt, en noteer de eigenschappen die de kinderen voorstellen.**

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

4.A. Diversiteit, wat is dat?

Verloop (vervolg)

2. Bespreking

Blijf in de cirkel zitten. Leg de kinderen uit dat jullie het voorbije spel gaan bespreken. Zorg eventueel voor een praatstok.

Vraag de kinderen die spontaan willen reageren om dat om beurt te doen alvorens je je baseert op de hieronder voorgestelde vragen.

- ✓ Wat vonden jullie van het spel?
- ✓ Wat was het gemakkelijkste om te vinden: eigenschappen die op iedereen van toepassing zijn of iets dat ons onderscheidt van de anderen?
- ✓ In het alledaagse leven, wanneer vinden jullie het goed om uniek en verschillend te zijn; en wanneer vinden jullie het goed om te zijn zoals de anderen of in ieder geval gelijkend?

Baseer je voor de volgende twee vragen op je nota's om de kinderen te herinneren aan de eigenschappen die tijdens het spel genoemd werden.

- ✓ De eigenschappen waarmee je je onderscheidt van de groep, heb je die met personen van andere groepen gemeenschappelijk?
- ✓ De eigenschappen die iedereen in deze groep gemeenschappelijk heeft, zijn die van toepassing op alle mensen ter wereld?

Noteer de eigenschappen die tijdens het spel gebruikt worden in twee kolommen op het bord (gemeenschappelijke eigenschappen, en bijzondere eigenschappen die ons onderscheiden). Analiseer de twee kolommen met de kinderen om te kijken of er zich "categorieën van criteria" onderscheiden. Werk met kleuren en een legende om er de nadruk op te leggen.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

4.A. Diversiteit, wat is dat?

Verloop (vervolg)

Opmerking:

Het belang van deze laatste stap in de discussie is om **verschillende soorten diversiteit** naar voren te brengen. Je kan je daarvoor baseren op criteria zoals «zichtbaar/onzichtbaar», **deze verschillende types diversiteit** met de leerlingen benoemen ; of nog **de twee combineren** zoals in het hieronder voorgestelde voorbeeld:

ZICHTBAAR	ONZICHTBAAR
Fysieke diversiteit, etnische afkomst, geslacht, accenten, enz.	Diversiteit van geografische oorsprong, seksuele geaardheid, meningen, waarden, talenten, bloedgroepen, enz.
Culturele, sociale, familiale diversiteit enz.	

Dit voorbeeld is niet compleet, en dat van de klas moet dat ook niet noodzakelijk zijn. In een volgende stap zal het mogelijk zijn om de verschillende criteria van diversiteit uit te diepen. (zie bijlage)

Het kan ook interessant zijn om na te gaan of één of meer categorieën meer vertegenwoordigd waren in de eigenschappen die werden gebruikt in de 1e en 2e ronde van het spel «Ik ook!».
Ex. :

- *"De eigenschappen gelinkt aan het fysieke uiterlijk werden vaak gebruikt in beide spelrondes."*
  Waarom? – Het gaat om zichtbare eigenschappen, dat is wat men het als eerste ziet, is gemakkelijker te vinden, enz.

- *"De eigenschappen die opgenoemd werden in de 2de ronde van het spel gingen meer over wat niet zichtbaar is."*
  Waarom? – We kunnen niet weten of de anderen deze eigenschap ook hebben als we het hen niet gevraagd hebben, of als we hen niet goed kennen. Ze zijn moeilijker te vinden.

4. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

4.A. Diversiteit, wat is dat?

Verloop (vervolg)

3. Een gemeenschappelijke definitie opstellen van het concept "diversiteit".

Verdeel de leerlingen in kleine groepjes, en geef aan elke groep:

- Een illustratie set (bijlage ...): hiermee kunnen de groepen hun ideeën illustreren, maar evengoed hun definitie verbreden. Bespreek ze in groep-klas voor het groepswerk, als je het nuttig acht de aandacht van de leerlingen op bepaalde aspecten van de diversiteit te vestigen.
- Een A3 blad
- Tijdschriften of ander recyclagemateriaal
- Knutselmateriaal

Vraag aan iedere groep om een bord te maken met als thema "Diversiteit is ..."

Organiseer een moment samen om een gemeenschappelijke definitie uit te werken van het concept "diversiteit".

BRON: Raad van Europa (2018), Pedagogische Kit – Iedereen verschillend, iedereen gelijk, 3e editie.

BIJLAGEN

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

BIJLAGE
Illustraties “Diversiteit”

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE GENDERDIVERSITEIT

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT

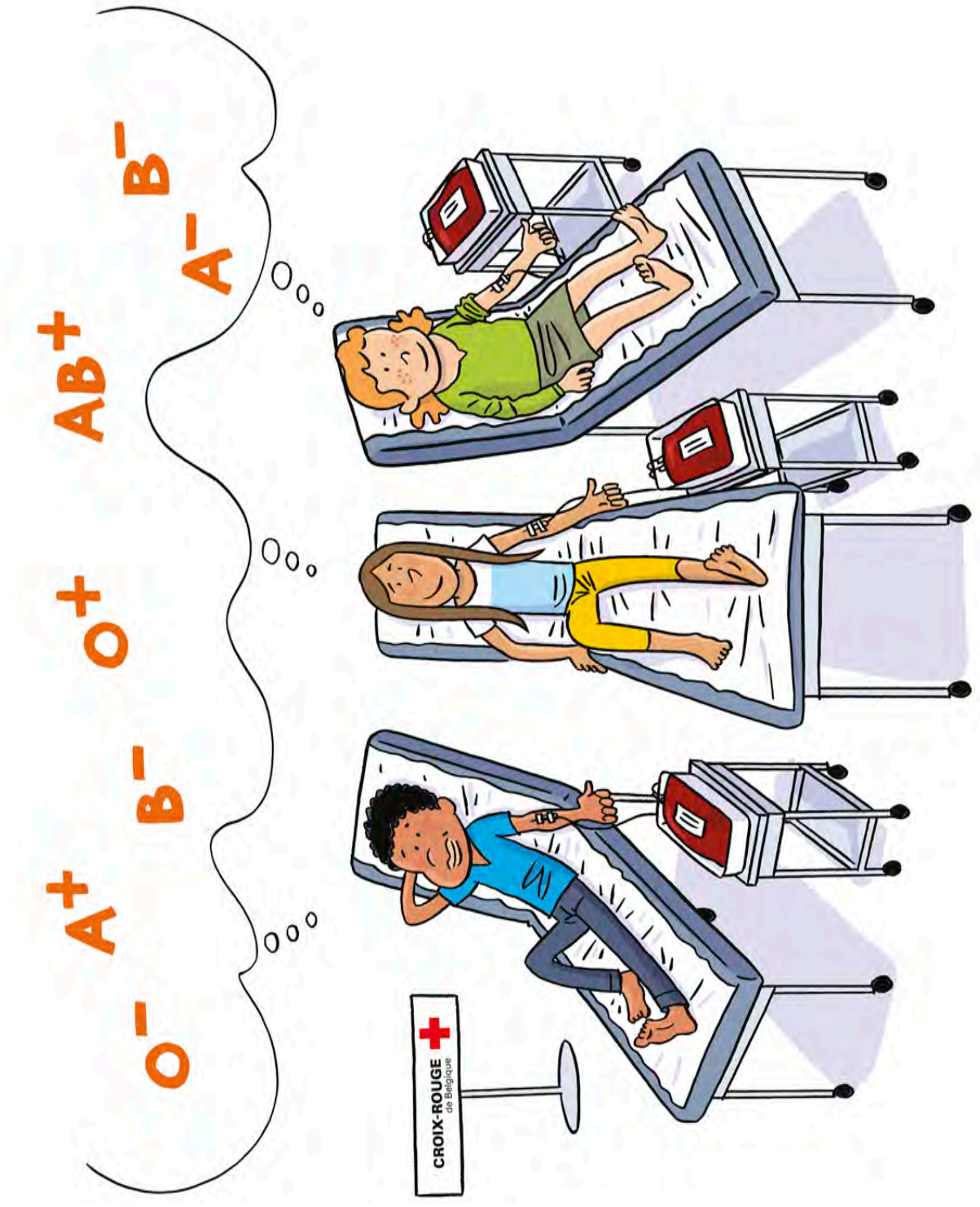

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN SMAKEN

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN GELOOF

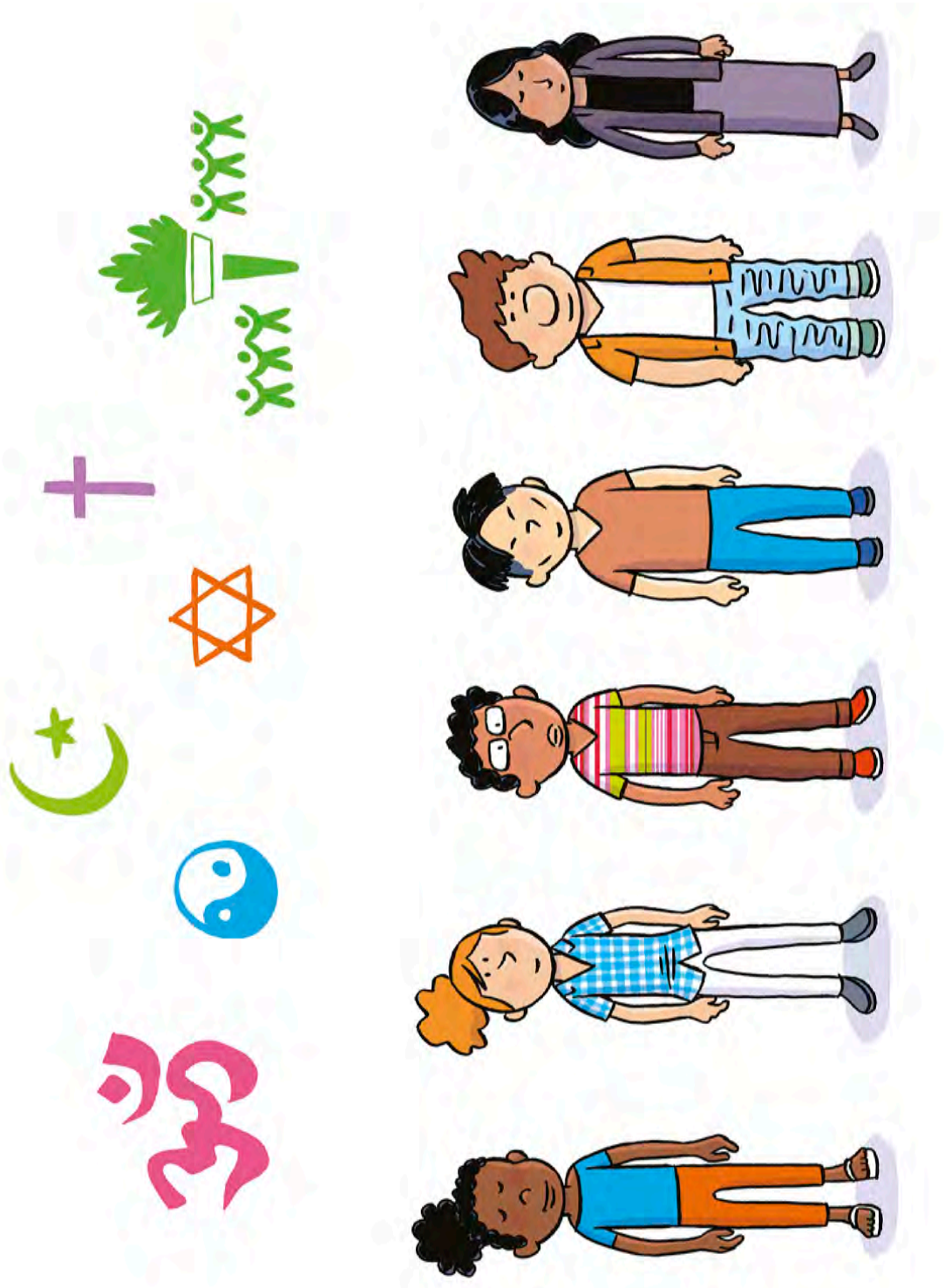

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN SOCIALE SITUATIES

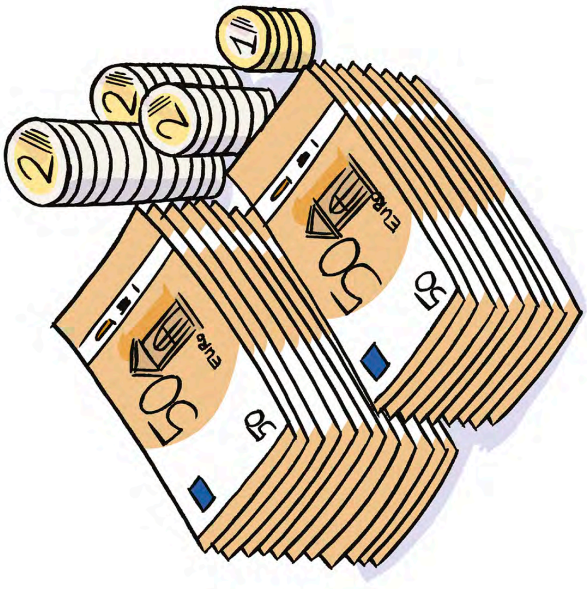

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN FAMILIALE SITUATIES

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN TALEN EN ACCENTEN

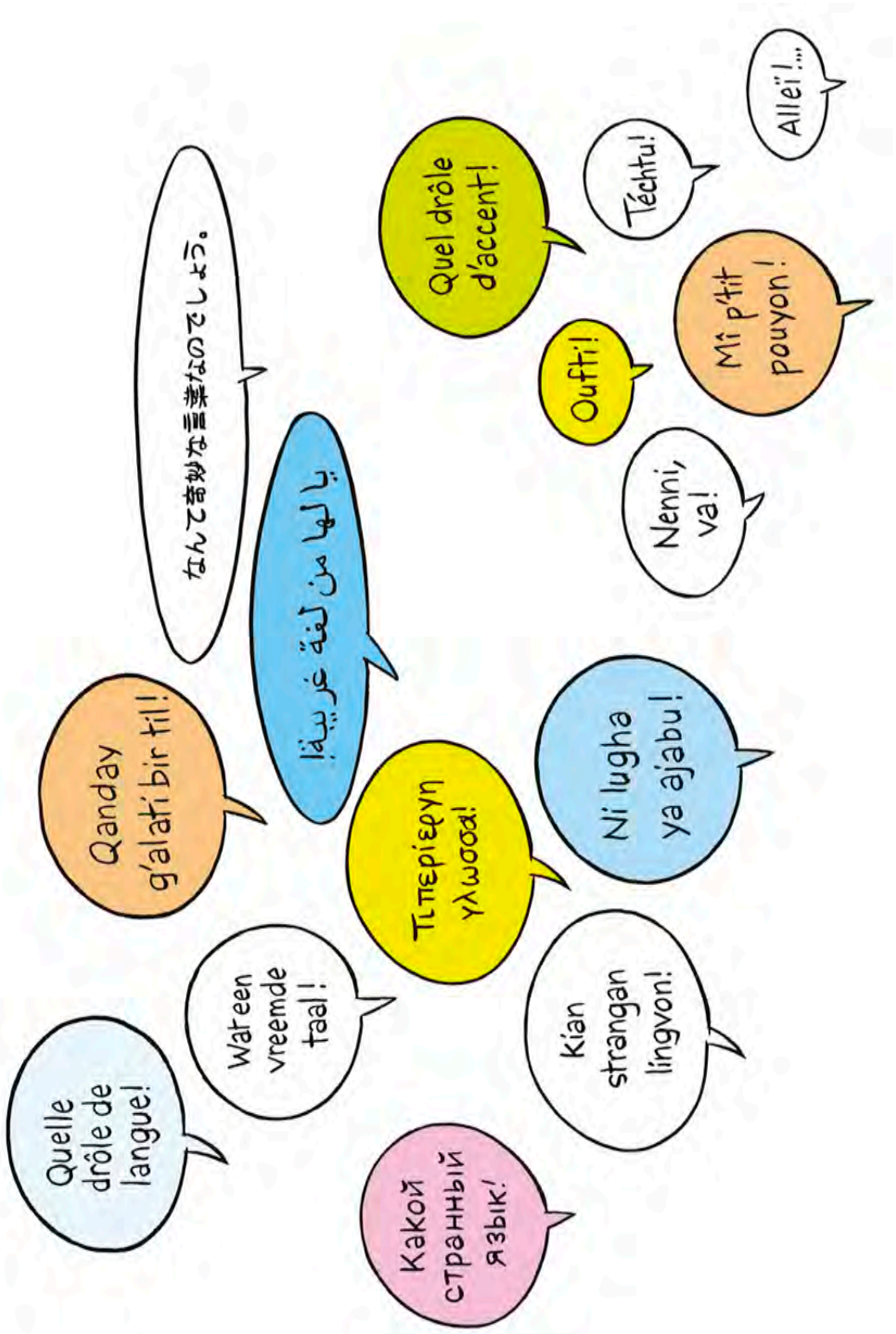

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE FYSIEKE DIVERSITEIT

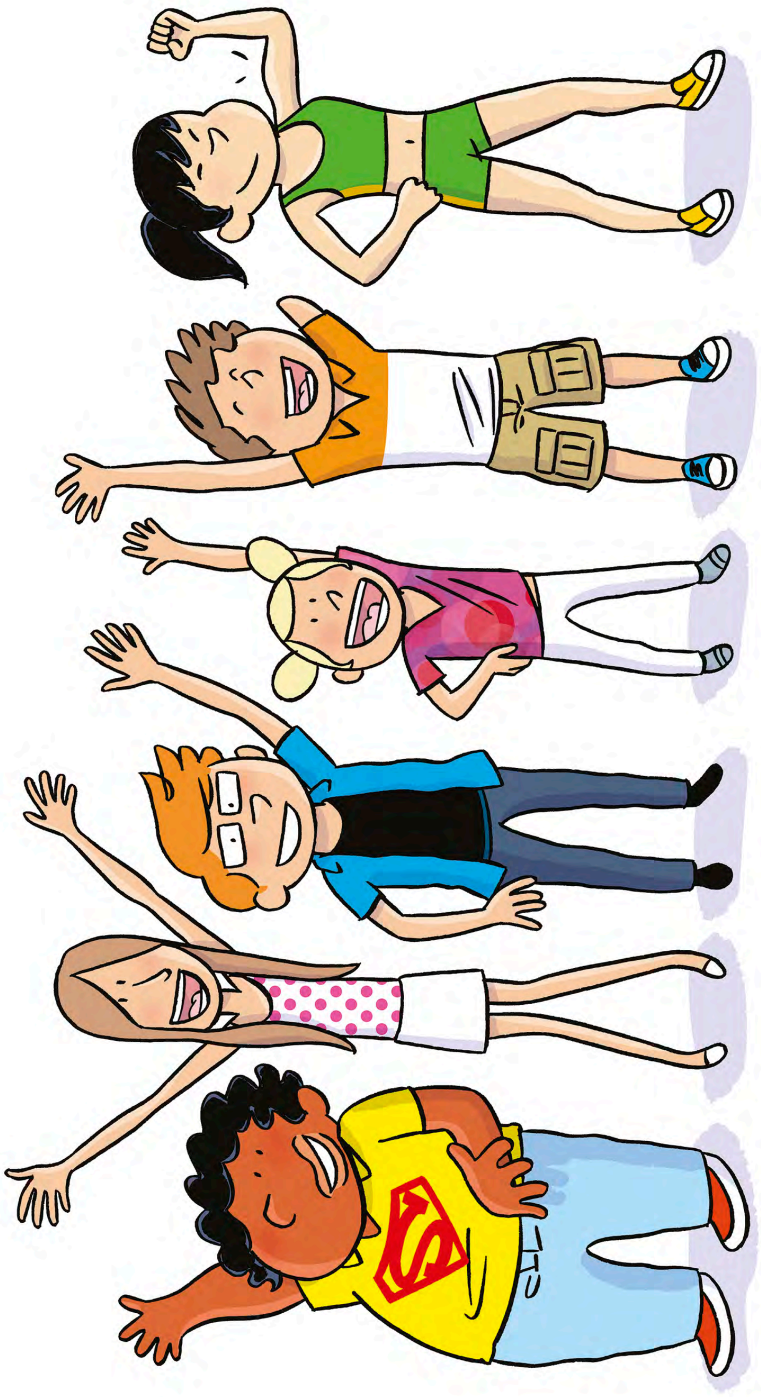

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN GEOGRAFISCHE AFKOMST

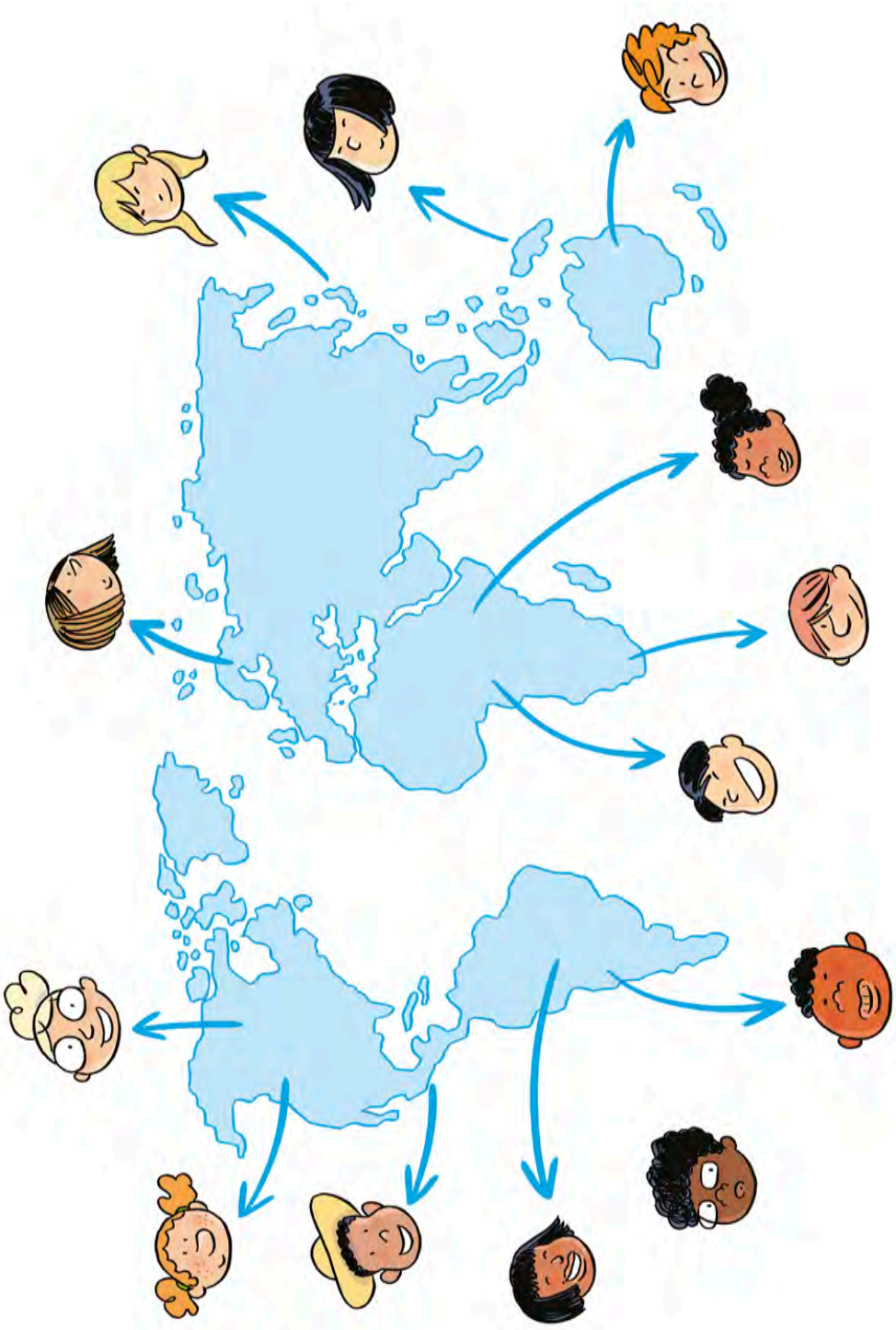

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN ETNISCHE AFKOMSTEN

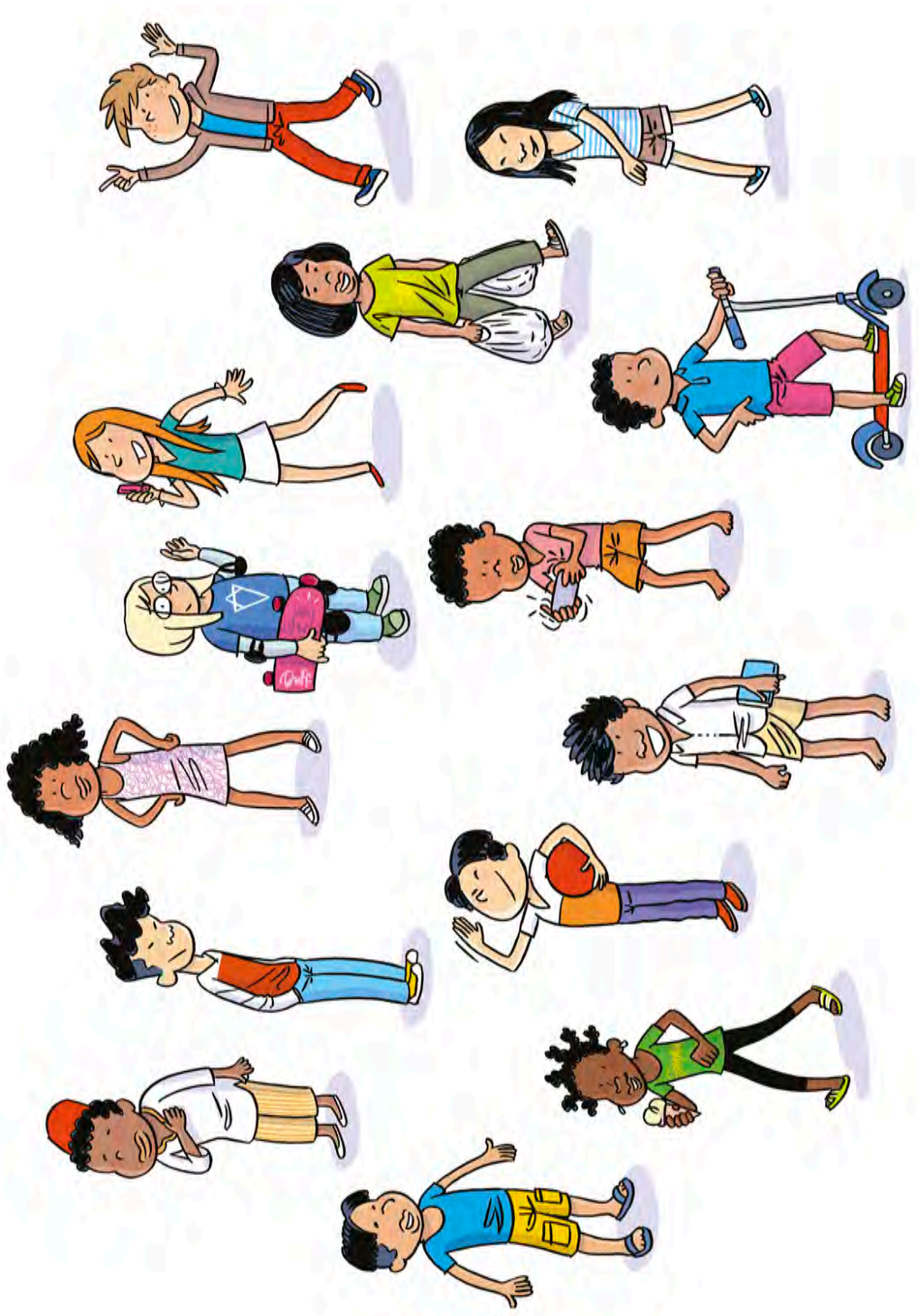

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN SEKSUELE ORIËNTATIE

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN MENINGEN

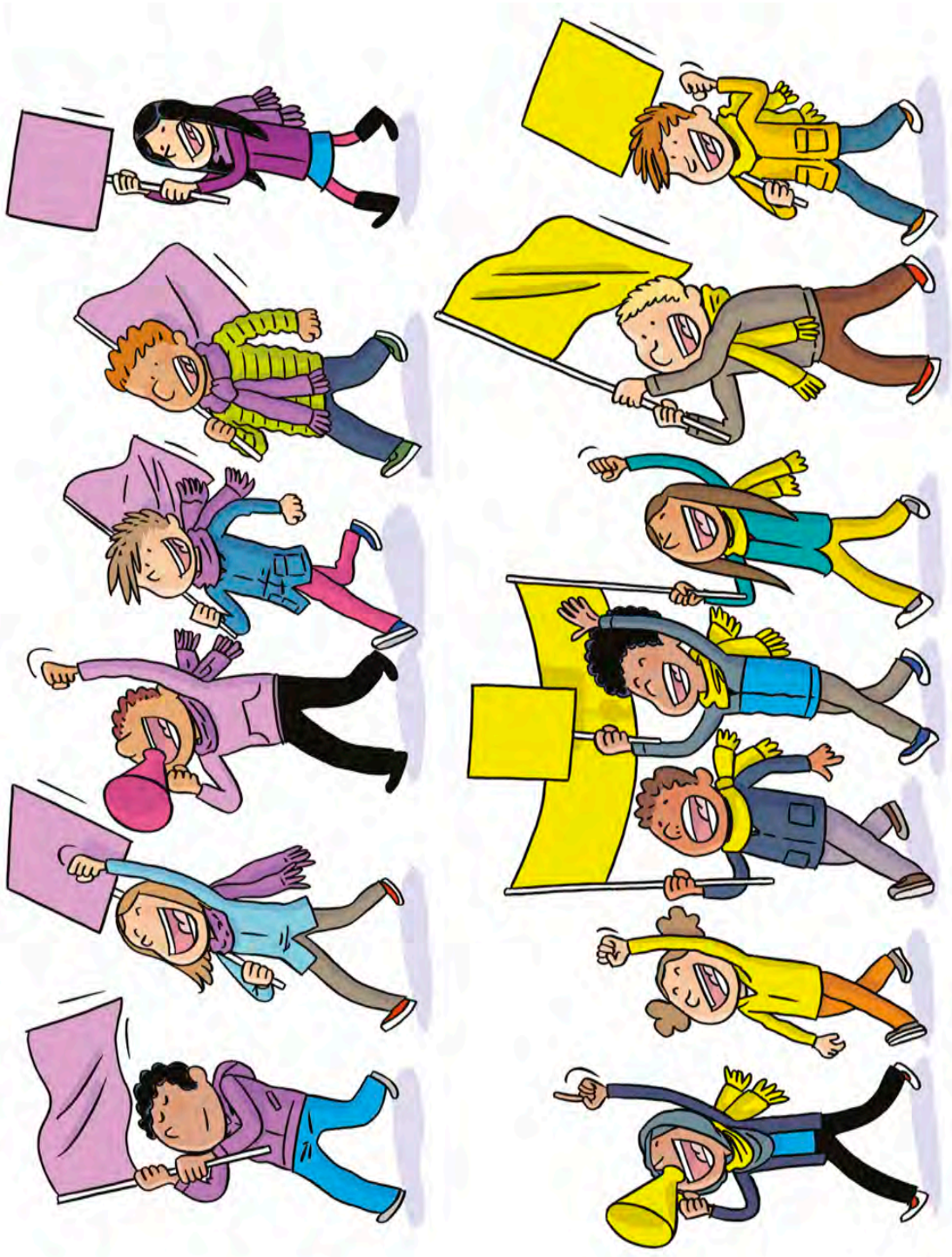

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE DIVERSITEIT VAN WAARDEN

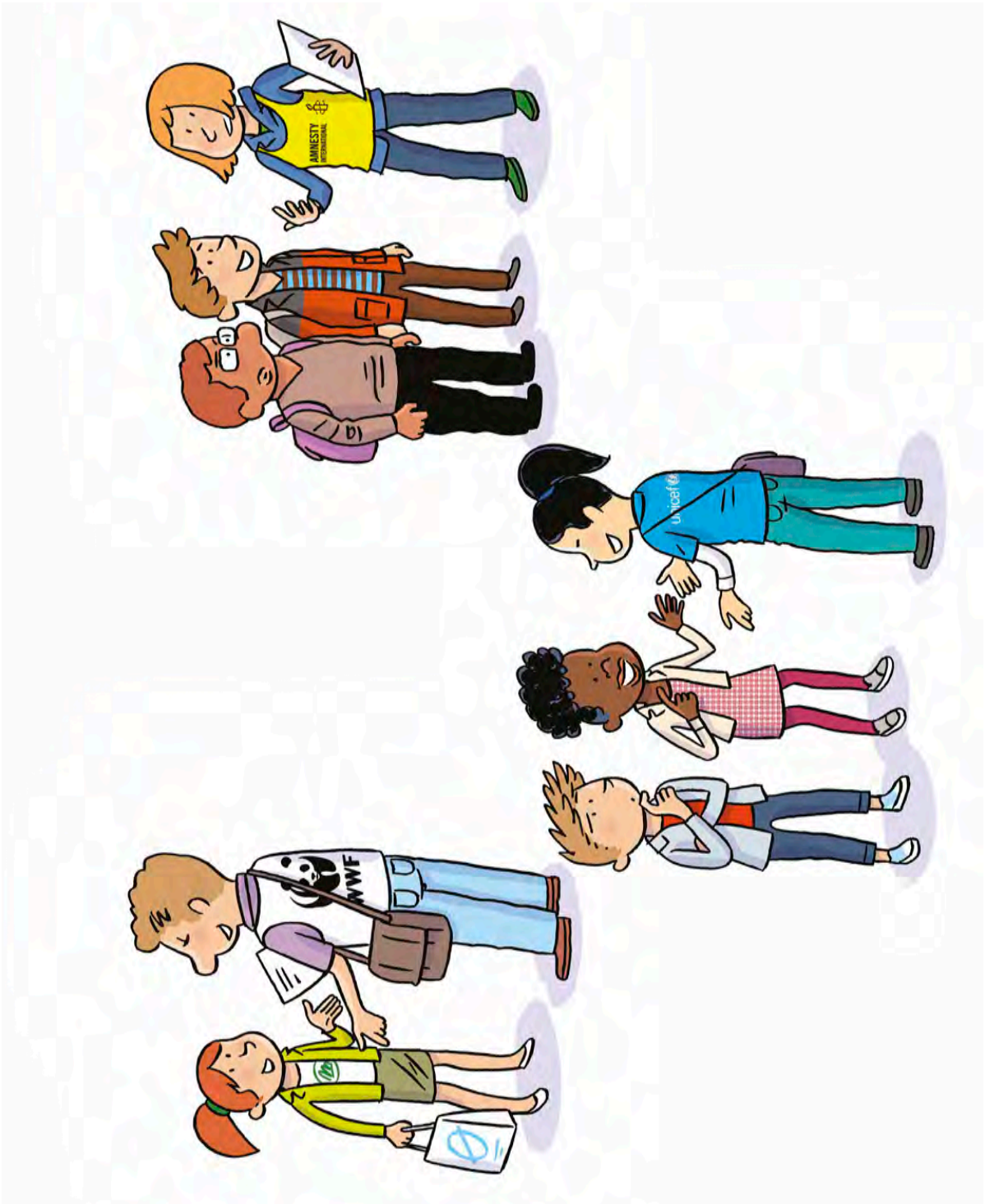

4.A. DIVERSITEIT, WAT IS DAT?

ILLUSTRATIE : DE TALENTENDIVERSITEIT

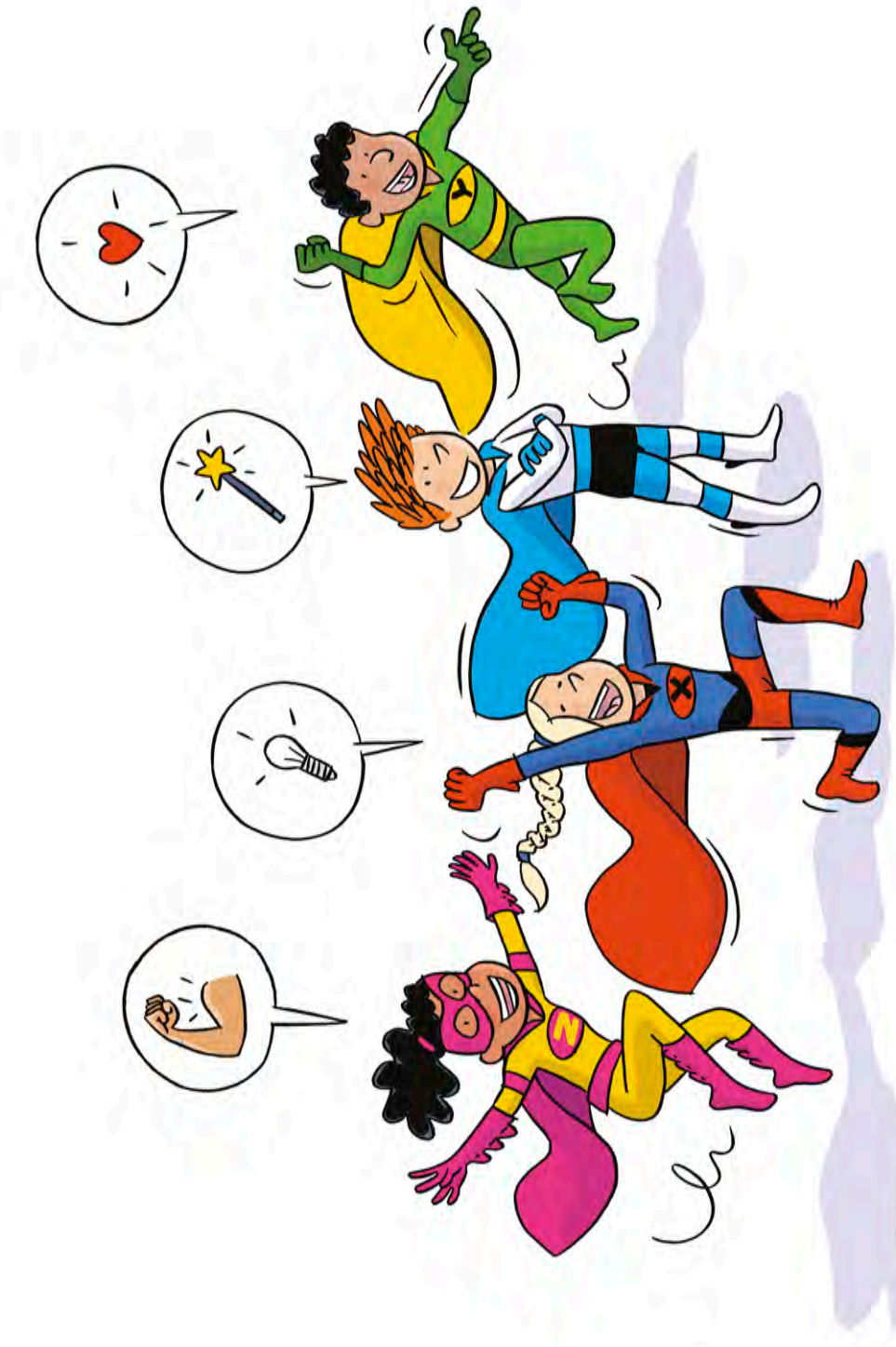

LEREN DOOR RECHTEN

Leren *door* kinderrechten

→ ***de methode is even belangrijk als de inhoud.*** **= HOE?**

- Zorg ervoor dat kinderen hun mening kunnen uiten.
- Luister naar de mening van de kinderen.
- Respecteer de privacy van de kinderen.
- Creëer een veilige omgeving in je klas en school.
- Houd rekening met de identiteit, de eigenheid en de cultuur van de kinderen.
- Betrek de kinderen bij de organisatie van leeractiviteiten en zorg ervoor dat hun bijdragen tijdens de leeractiviteiten geïntegreerd worden.

MET DE STEUN VAN DE BELGISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef voor ieder kind

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1.A. HET HOOGSTE PUNT!

1.B. DE VLINDERS

BIJLAGE

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1.A. Het hoogste punt! Inleefoefening

Duur: 30'

Methode

Doel

De leerlingen ervaren en vertellen dat het onrechtvaardig is dat iedereen op dezelfde manier wordt behandeld ('gelijkheid' versus 'equity').

Materiaal

Een groot vel papier of een groot bord dat hoog genoeg is; stiften of krijtjes

Verloop

1) Hang een groot blad aan de muur of gebruik het bord. Het is de bedoeling dat de leerlingen, om de beurt, met een stift of een krijtje zo hoog mogelijk een punt, een streepje of een ander symbool plaatsen. De vijf hoogste punten winnen het spel. Schrijf de naam van de winnaars op het bord.

   We stellen vast dat als één leerling groter is dan de anderen, we de winnaar van het spel al op voorhand kennen ('onrechtvaardig! »).

2) Bespreek:
   - Hoe voelde je je tijdens het spel? Waarom?
   - Wat denk je van dit spel?
   - Heb je in het dagelijkse leven al zo'n situatie meegemaakt of gezien (thuis, op school, in je buurt, op televisie, in het nieuws/journaal, enz.)?

Tip voor de leerkracht:

In dit spel moet de leerkracht een ongewone rol spelen. Als je hevigere reacties wil uitlokken, verwittig je leerlingen dan niet vooraf en doe de activiteit op een heel natuurlijke manier.
Naarmate ieders gevoeligheid kan je uiteraard (een) bepaalde leerling(en) toch op voorhand in vertrouwen over de activiteit inlichten. En/of worden de leerlingen geïnformeerd tijdens of na het spel zodra de leerkracht dit nodig acht.
Nadat iedereen voluit zijn/haar mening heeft kunnen uiten, kom je bij de nabespreking terug op de rol die je hebt gespeeld en op je bedoelingen. Doe opnieuw een rondje waarbij er nieuwe reacties van de leerlingen genoteerd worden.

3) Om nog verder te gaan...

Ga naar https://kids.unicef.be/nl

Lesmap 'Leren overleven in Burundi', UNICEF België

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1.B. De vlinders. Inleefoefening.

Duur: 50'

Materiaal

Methode

Doel

De deelnemers ervaren en laten blijken dat het onrechtvaardig is dat niet iedereen op dezelfde manier behandeld wordt.

Materiaal

Instructiefiches vlinders vouwen (te downloaden als bijlage van deze activiteitenfiche); een gevouwde vlinder (1); voldoende vouwblaadjes van 15x15; handschoenen, koord, donkere brillen, een beloning voor de winnaars van de vouwwedstijd.
Introductie-filmpje op Youtube: "Bord vol kinderrechten, stel je voor dat de nieuwe directeur...."

Voorbereiding

- Maak eilandjes met de banken zodat de deelnemers in kleine groepjes van maximum 4 personen kunnen zitten.
- Maak pakketjes van het materiaal voor elke groep (zie verloop van de activiteit)

Verloop

1) Inleiding tot het spel
Gebruik het introductie-filmpje dat speciaal ontwikkeld werd voor deze activiteit of speel zelf de rol van nieuwe schooldirecteur:
De nieuwe directeur stelt zich voor en geeft de deelnemers de taak een feestje voor te bereiden om haar komst te vieren. Zij houdt heel veel van vlinders en zou graag een groot vlinderfeest organiseren! Daarvoor moeten er een honderdtal vlinders gevouwd worden.
Opgelet! Er is maar één manier om die vlinders correct te vouwen. De deelnemers moeten, per groep van 4, zoveel mogelijk vlinders vouwen. De groep die erin slaagt om de meeste vlinders te vouwen, krijgt een beloning.

2) Uitdaging in groepen
Deel de deelnemers op in groepen van 4. Elk groep krijgt andere middelen om de taak tot een goed einde te brengen. Zo voelen de leerlingen duidelijk aan dat ze niet gelijk worden behandeld.
Bepaal welke tijd de groepen krijgen voor het vouwen en stel indien nodig een timer in. Deel het materiaal tegelijkertijd uit aan elke groep en start de klok zodra elke groep het materiaal ontvangen heeft.
Om de ongelijkheid nog sterker te maken, kan je aan bepaalde groepen extra tijd geven.

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1.B. De vlinders. Inleefoefening (vervolg)

Verloop (vervolg)

Verdeling van het materiaal

Groep 1:
- Vouw-instructies met afbeeldingen en tekst aangevuld in het Engels
- Vouw-instructies in het Nederlands
- Een vlinder als voorbeeld
- Persoonlijke hulp van de animator/leerkracht

Groep 2:
- Vouw-instructies met afbeeldingen en tekst aangevuld in het Japans
- Elk lid van de groep krijgt een andere 'handicap': handschoenen dragen, één hand vastgemaakt achtaer de rug, donkere bril
- GEEN hulp van de animator/leerkracht

Groep 3:
- Krijgt mondelinge instructies in het Nederlands
- Mag niet spreken (telkens er binnen de groep wordt gesproken zal er een gevouwde vlinder worden afgenomen)

Groep 4:
- Krijgt instructies gedeeltelijk in het Nederlands, en gedeeltelijk in het Arabisch.

Groep 5:
- Geen enkele instructie (letterlijk, enkel een wit blad).

Groep 6:

Wanneer de deelnemers klaar zijn om te beginnen, neem je één deelnemer uit de groep en plaats je die apart. Die leerling krijgt de taak om evenveel vlinders te maken als de anderen in groep en ontvangt:
- Instructies met afbeeldingen in het Engels

Tijdens het spel blijf je in jouw rol en negeer je alle groepen, behalve één groep, waartegen je vriendelijk blijft en waaraan je veel aandacht besteedt.
Wanneer het spel is afgelopen, tel en noteer je het aantal vlinders per groep op het bord of op een andere zichtbare plaats. De groep met de meeste vlinders krijgt applaus, een beloning en alle lof.

HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1.B. De vlinders. Inleefoefening (vervolg)

Verloop (vervolg)

3) Nabespreking

Door middel van vragen peil je naar de gevoelens van de leerlingen bij de ervaring:

- Wat vonden jullie van jullie taak?
- Was ze gemakkelijk/moeilijk?
- Had iedereen dezelfde taak?
- Wat was er hetzelfde/verschillend?
- Wat vinden jullie daarvan?
- Hoe voelden jullie je?
- Wat waren de reacties binnen jouw groep?
- Hebben jullie de reacties van de andere groepen gezien?
- Hebben die jullie doen reageren?

Zorg ervoor dat er tijdens dit gesprek met iedereen rekening wordt gehouden.

4) Ga dan een stapje verder...

Vraag aan de leerlingen om in groepen voorstellen te formuleren om de taak zo aan te passen dat elke groep dezelfde slaagkansen zou krijgen.

5) Om nog verder te gaan...

Ga naar https://kids.unicef.be/nl

Bron: Bord vol kinderrechten: www.unicef.be/bordvolkinderrechten > Mens en Maatschappij > Een rechtje meer of minder

BIJLAGEN

2. HET BEGRIP 'EQUITY' ONTDEKKEN EN BETER LEREN KENNEN

Het begrip 'equity' ontdekken en beter leren kennen

1.A. De vlinders

instructiefiches om te downloaden en af te drukken

DE VLINDERS

A. Instructies in het Nederlands

Vouw deze vlinder volgens de instructie:

Let op: Iedereen van de groep moet dit kunnen, dus help elkaar

Benodigdheden:

- *Vouwblaadje van 15 x 15 cm*
- *Deze instructie*
- *Tekeningen met instructies*
- *Voorbeeldvlinder*

Instructie:

1. *Vouw een diagonaal om een plooi te maken in het papier en vouw weer open.*
2. *Vouw de andere diagonaal*
3. *Vouw de verkregen driehoek zo dat de rechthoekige punt net over de lange zijde komt*
4. *Vouw op de rechthoekige punt dubbel in de lengte*
5. *Vouw op 1 cm van de rechte kant de schuine kant naar beneden*
6. *Doe dit ook voor de ander kant*
7. *De 'vleugels' moeten even lang zijn*
8. *Vouw de vleugels horizontaal*
9. *Laat de vlinder vliegen door hem uit je hand te laten vallen*

B. Instructies met afbeeldingen en tekst in het Engels

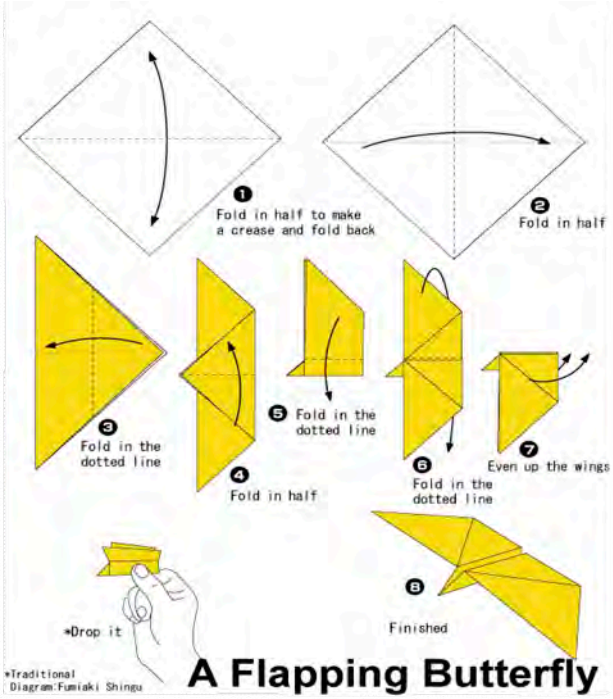

DE VLINDERS

C. Instructies met afbeeldingen en tekst in het Japans

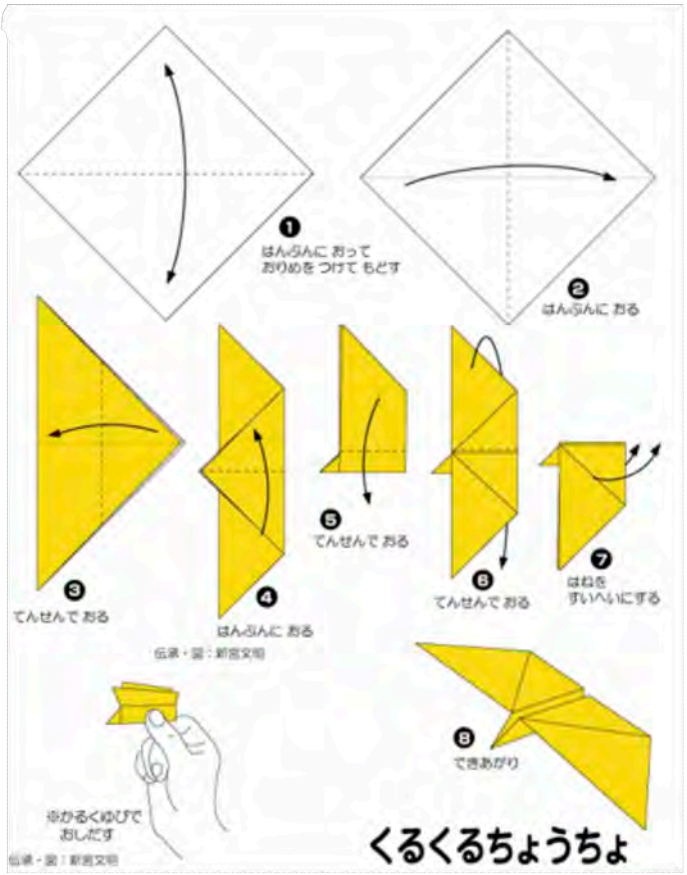

D. Instructies gedeeltelijk in het Nederlands en gedeeltelijk in het Arabisch:

1. *Vouw* قطري *om een plooi te maken* في ورقة *en vouw* تعيد فتح.
2. *Vouw* والآخر قطري
3. أضعاف المثلث الناتج *zo dat de rechthoekige* نقطة *net over de* طويل *zijde komt*
4. *Vouw* على نقطة مستطيلة *dubbel in de lengte*
5. *Vouw op 1 cm van de rechte kant* شطبة أسفل
6. *Doe dit ook* بالنسبة للجانب الآخر
7. *De 'vleugels' moeten* نفس طول *zijn*
8. *Vouw de* أجنحة *horizontaal*
9. *Laat de vlinder vliegen* عن طريق السماح له تسقط من يدك

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A DEBAT

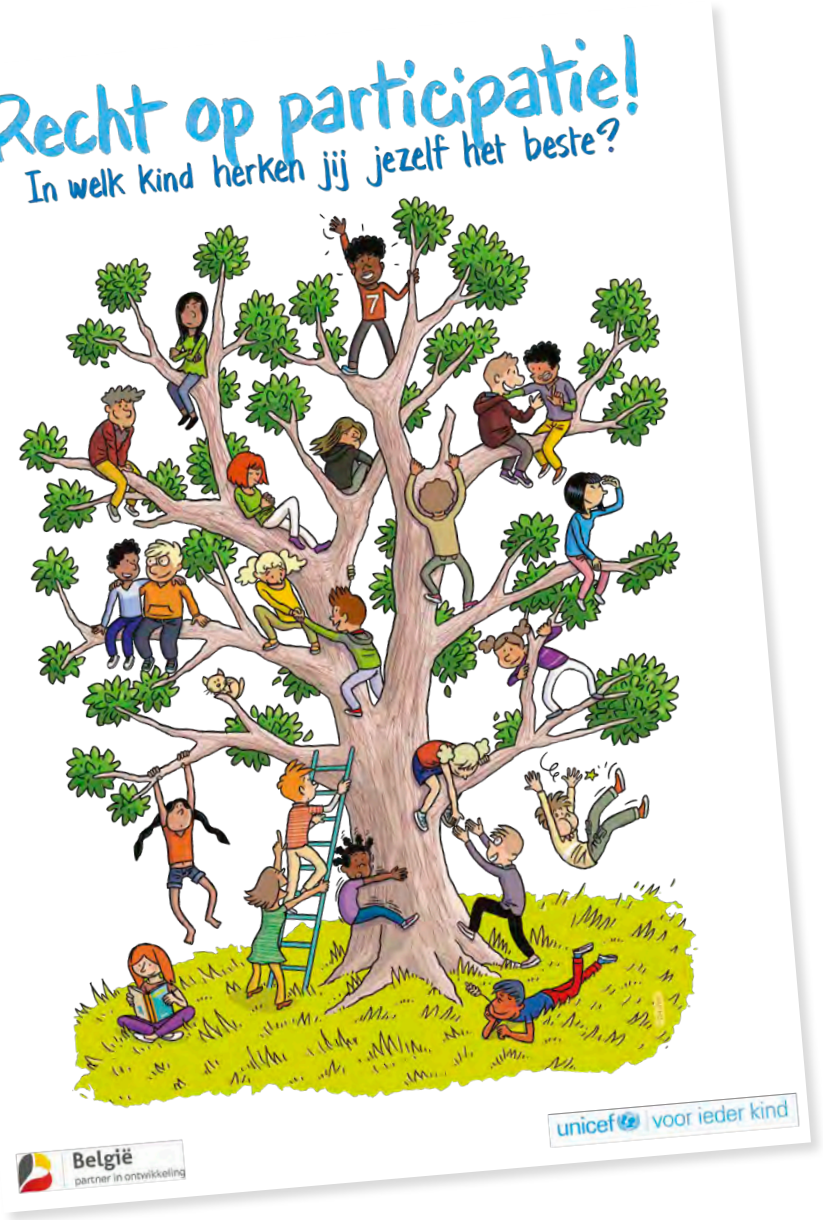

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A DEBAT

INLEIDING

Het is de bedoeling om tijdens de hierna beschreven activiteit **een debat te organiseren over de participatie van de leerlingen op school.** Door ruimte en tijd te voorzien kunnen de kinderen hun mening geven over hetgeen ze zouden willen verbeteren, anders zouden willen doen, over hetgeen waarvoor ze zich zouden willen inzetten en over het niveau van participatie dat hen het best ligt ...

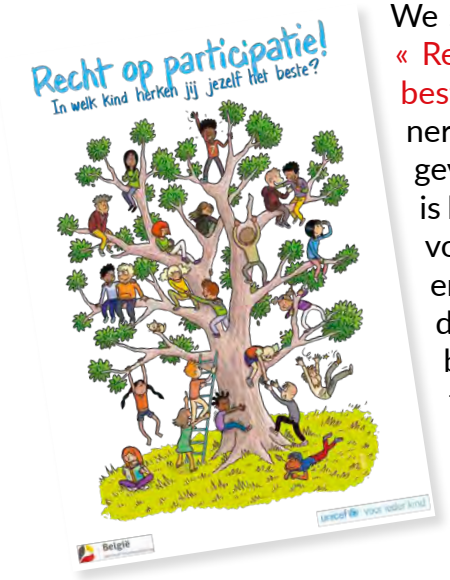

We stellen voor om de activiteit in te leiden **via de affiche** « Recht op participatie ! In welk kind herken jij jezelf het beste? ». Door de leerlingen te vragen zich erop te positioneren, via een post-it, krijg je een beeld van het algemene gevoel in de klas voordat je start met het debat. De affiche is bedoeld als hulpmiddel waarmee je vóór de activiteit bijvoorbeeld kunt vaststellen hoe de leerlingen zich voelen en hoe gemotiveerd ze zijn. Na de activiteit kan je dankzij de affiche ook evalueren of ze het leuk vonden, of ze zich betrokken voelden, ... De affiche is werkelijk bedoeld om te luisteren naar het gevoel dat bij de kinderen heerst. **Hun niveau van participatie heeft immers een impact op hun gevoel.**

De affiche is ook nuttig om te kunnen polsen naar het gevoel van de kinderen vóór uiteenlopende projecten, maar ook na een klassenraad/klasgesprek of een activiteit. Ze kan bijvoorbeeld na een groepswerk van pas komen om heel uiteenlopende getuigenissen te verzamelen: Lucas zegt “ik ben de jongen in het truitje met nummer 7 want ik vond het heel leuk, het onderwerp interesseerde me en ik heb kunnen uitleggen wat ik wist.” Mila plaats zichzelf ergens waar ze uit de boom valt want zij heeft niets kunnen zeggen tijdens het groepswerk en dat gaat altijd zo...

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

Tijdens de activiteit 3.B "Op welke manier(en) je recht op participatie uitoefenen?" heb je aan jouw leerlingen kunnen vragen waar zij zich positioneren als het gaat over hun niveau van participatie, of ze dat goed vinden of niet en of ze ideeën hebben om meer te participeren buiten de school. Het doel van dit debat is gelijkaardig, maar nu toegespitst op de schoolomgeving. **Nemen ze deel aan de besluitvorming op school of in de klas? Zijn ze tevreden? Hebben ze voorstellen? Ben je bereid om hen hierin te begeleiden en naar hen te luisteren?** Organiseer dan zeker een debat over participatie!

Echte participatie van de leerlingen kan je als leerkracht een gevoel van onzekerheid geven. Soms is het moeilijk om los te laten, en het vraagt ook wat tijd en oefening van jezelf en de leerlingen om te leren participeren. Op termijn plukken jullie hier echter samen de vruchten van! Hou in je achterhoofd dat het de bedoeling is dat je **luistert naar de prioriteiten** van de leerlingen en naar de manier waarop ze willen werken. **Voorzie** hiervoor de nodige **tijd** en middelen op maat van de leerlingen. Let er op dat je de **leerlingen niet onderschat**... ze zouden je wel eens kunnen verrassen of misschien zelfs tegenspreken. Dat hoort bij het proces. Daarom moeten er duidelijke grenzen en gezamenlijke afspraken gemaakt worden. Tot slot moet je er rekening mee houden **dat het niet om een homogene groep kinderen gaat** en dat het dus belangrijk is om naar de gedachten en gevoelens van alle leerlingen te peilen.

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A. Debat

Duur: 50 minuten

Materiaal

Methode

Doelen

- Gedachten en gevoelens uitdrukken over participatie op school en behoeften hieromtrent
- Een mening over participatie kunnen geven
- Minstens één mogelijke actie kunnen formuleren omtrent participatie op school

Leergebieden

Communicatieve vaardigheden
Lezen, spreken, luisteren

Leergebied-overschrijdend

Zelfkennnis en zelfvertrouwen opbouwen.
Anderen leren kennen en verschillen leren accepteren.
Informatie leren gebruiken.

Materiaal

Affiche “Recht op participatie ! In welk kind herken jij jezelf het beste?”

Verloop/ werkwijze

1) Geef wat uitleg over de affiche en vertel waarvoor ze bedoeld is. Vraag aan de leerlingen om zich te positioneren als het gaat over hun **huidig niveau van participatie op school** en vraag hen om de beurt uitleg te geven bij hun positie. Gebruik een post-it met de naam van de leerling om te kunnen volgen wie zich waar gepositioneerd heeft.

2) Zorg voor een klasopstelling (bijvoorbeeld een kring...) die een aangenaam debat mogelijk maakt. Voorzie pen en papier.

3) Betrek de leerlingen wanneer je het debat voorbereidt. Vraag hen bijvoorbeeld welke regels ze tijdens een debat wensen. Maak daarvan samen een lijst die iedereen goed kan zien.

   Bijvoorbeeld:

   - We luisteren
   - We hebben respect
   - We hebben allemaal recht op onze eigen mening

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

2.A. Debat

Verloop/ werkwijze

4) Type vragen om aan de kinderen te stellen:
   - Wat denken jullie van participatie?
   - Zouden jullie mee beslissingen willen nemen die jullie aanbelangen in de klas? Op school?
   - Als we eens naar onze klas kijken, bij welke beslissingen zouden jullie betrokken willen worden? Wat zouden jullie graag voorstellen? Over welke onderwerpen zouden jullie het willen hebben? Op welke manier? Hoe vaak?
   - Wat kan participatie jullie opleveren?

5) Maak om af te sluiten, en op basis van jullie nota's, een mondelinge synthese van hetgeen er uit de discussie is gekomen. Afhankelijk van de inhoud van de discussie kan je afspraken maken met jouw klas en een eerst engagement opnemen rond participatie tegenover jouw klasgroep. Wees hierin realistisch en preciseer de modaliteiten en de timing.

   Voorbeelden:
   - Ik zal jullie voorstellen vóór het einde van de maand voorleggen aan de directie en aan de andere leerkrachten.
   - Ik zal vanaf begin volgende week een activiteit voorzien waarbij we samen een ideeënbus kunnen maken.
   - Ik zal vrijdag een moment inplannen om de klasregels te bespreken.
   - Ik zal met jullie overleggen wat de keuze en de organisatie van een volgende uitstap betreft.

6) Stel helemaal aan het einde van de activiteit voor aan de leerlingen om opnieuw een positie voor zichzelf te kiezen op de affiche met de boom. Zo kan je na de discussie zien waar iedereen in de klas zich positioneert.

BIJLAGEN

2. HET RECHT OP PARTICIPATIE ONTDEKKEN EN VERKENNEN

1. AFFICHE
"Recht op participatie! In welk kind herken jij jezelf het beste?"

⇨ De affiche kan gedownload of besteld worden op www.unicef.be/leerkrachten

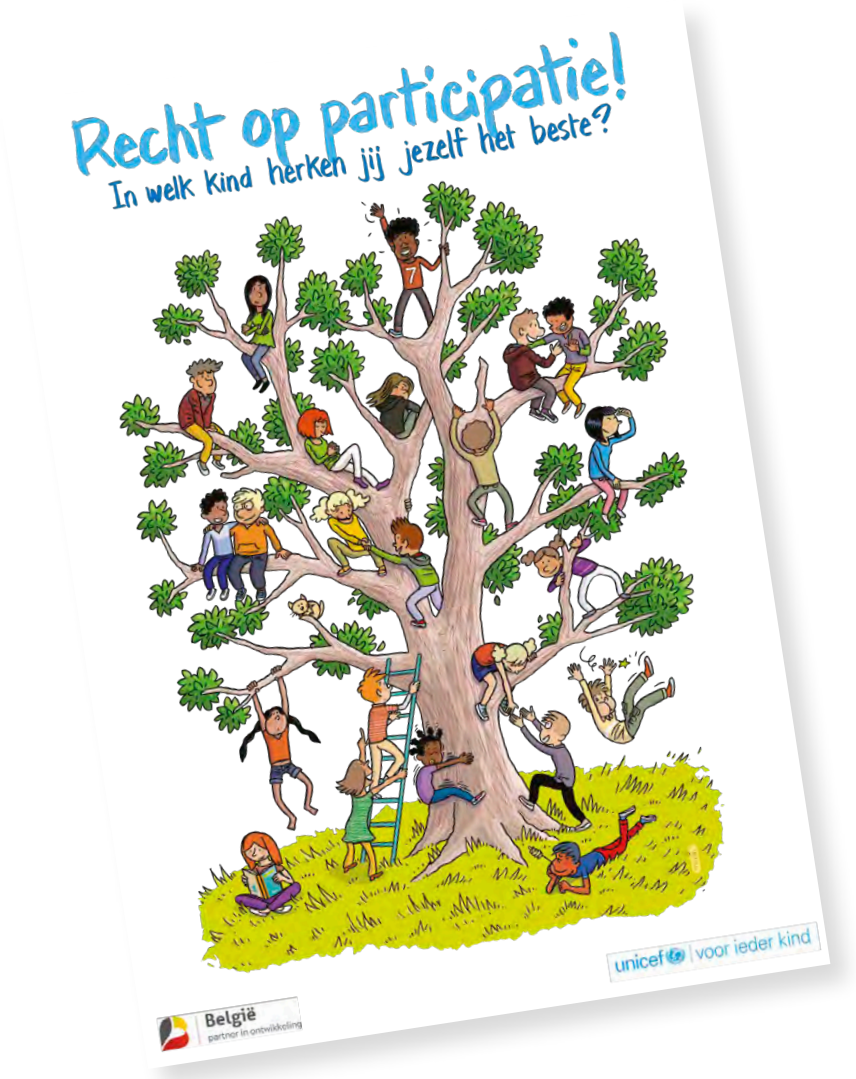

3. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

3.A. IDENTITEIT EN DIVERSITEIT

3.B. DE STICKERS

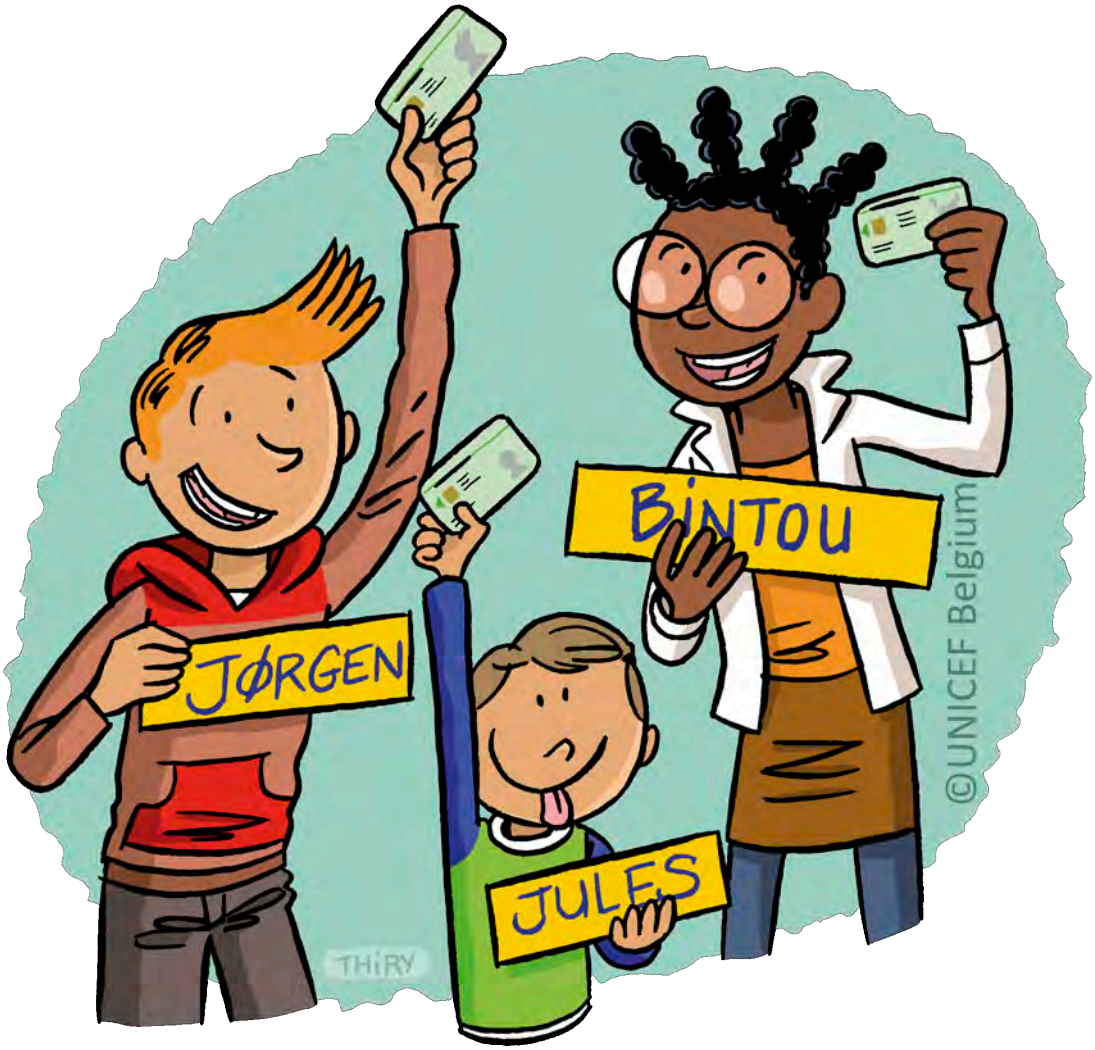

3. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

3.A. Identiteit en diversiteit

Duur: 2x50 minuten

Materiaal

Werkwijze

Doelstelling

Nadenken over de verschillende aspecten van de eigen identiteit; de andere groepsleden beter leren kennen; gemeenschappelijke punten van de groepsleden herkennen.

Disciplinaire competenties

Wat je schrijft, aanpassen aan de communicatiesituatie – de presentatie doen – wat je zegt en hoe je luistert, aanpassen aan de communicatiesituatie.

Transversale competenties

De anderen leren kennen en verschillen accepteren: luisteren, praten, samenwerken als een team, laten uitspreken.

Materiaal

Eén karton om op te tekenen per leerling; kleurstiften; post-its

Verloop

1. De Identiteitsbloem

Vraag om te beginnen aan de leerlingen om hun eigen identiteitsbloem te tekenen en om de eigenschappen die hen omschrijven in de blaadjes te schrijven:

- Hoe zou je je voorstellen aan een persoon die je niet kent?
- Welke eigenschappen beschouw je als de belangrijkste?

De blaadjes mogen een verschillende grootte hebben naargelang het belang dat ze hechten aan elk van de eigenschappen.

Indien nodig, kan je de activiteit starten door eerst je eigen identiteitsbloem te maken, of met een voorbeeld. Hou er evenwel rekening mee dat dit de inhoud van de werkjes van de leerlingen kan beïnvloeden.

Als je activiteit 4.A gedaan hebt, is het mogelijk dat de leerlingen zich inspireren op de gevoerde gesprekken en op de elementen die naar voren kwamen bij het opstellen van de definitie van het concept diversiteit.

2. Voorstelling van de tekeningen

Hang de tekeningen op in het klaslokaal wanneer de leerlingen klaar zijn. Nadat de activiteit voorbij is, verzamelen jullie zich bij een tekening per keer zodat iedereen zijn identiteitsbloem kan voorstellen aan de rest van de groep.

3. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

3.A. Identiteit en diversiteit

Verloop (vervolg)

3. Post-it

Geef 4 of 5 post-its aan iedere leerling en vraag hen om hun voornaam erop te schrijven. Vraag hen vervolgens om hun post-its te kleven op de bloemblaadjes van de andere leerlingen waarin ze zich ook herkennen.

4. Bespreking

Verzamel in een cirkel en vraag aan de leerlingen om alle tekeningen die in de klas hangen te observeren.

Bespreek vervolgens aan de hand van volgende vragen:

- Hoe voelen jullie je aan het einde van deze activiteit?
- Wat vonden jullie ervan?
- Hebben jullie elkaar beter leren kennen?
- Heeft iedereen al zijn post-its ergens bij kunnen kleven?
- Wat kunnen we uit deze activiteit besluiten i.v.m. onze groep/klas?

BRON : Vormen vzw (2014)

3. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

3.B. De stickers

Duur: 50 minuten

Materiaal

Werkwijze

Doelstelling	Zich vragen stellen over de eigen houding, gedrag en waarden ten opzichte van diversiteit.
Disciplinaire competenties	Non-verbale middelen gebruiken en identificeren - wat je zegt en hoe je luistert aanpassen aan de communicatiesituatie
Transversale competenties	De anderen leren kennen en verschillen accepteren: luisteren, praten, samenwerken als een team, laten uitspreken.
Materiaal	Stickertjes van 5 verschillende kleuren
Vervolg	**1. Rollenspel** Vraag aan de leerlingen om rechtstaand een cirkel te vormen, de ogen te sluiten en stil te blijven gedurende de hele activiteit. Kleine gekleurde stickers worden op het voorhoofd van de deelnemers geplakt volgens een specifieke verdeling die symbolisch de verdeling van diversiteiten vertegenwoordigt, met in verschillende mate meerderheden en minderheden. Voorbeeld van verdeling voor een groep van 20 leerlingen: • Meerderheid = blauwe stickers (8 deelnemers) • Tweede grootste groep = groene stickers (6 deelnemers) • Eerste minderheid = gele stickers (3 deelnemers) • Tweede minderheid = rode stickers (2 deelnemers) • Eén deelnemer ontvangt geen sticker. Kies deze leerling zorgvuldig uit zodat die niet lijdt onder de uitsluiting die die riskeert te voelen tijdens dit rollenspel, of betrek deze leerling op voorhand in vertrouwen bij het spel. Vraag de leerlingen om de ogen te openen en **in stilte** groepen te vormen. *Belangrijk* ***:Zorg dat je tijdens het spel iets om te schrijven bij de hand hebt, en noteer de houdingen en het gedrag van de kinderen dat je ziet. Je zal deze nota's kunnen gebruiken tijdens de bespreking.*** Als de deelnemers in groepen verdeeld zijn, vraag hen of ze tevreden zijn van het resultaat.

3. DIVERSITEIT ONTDEKKEN EN BEVORDEREN

3.B. De stickers

Verloop (vervolg)

2. Bespreking

Vraag aan de kinderen om met de stoelen van de klas een cirkel te vormen en te gaan zitten, of zet jullie in een cirkel op de grond.

Vertel de leerlingen dat jullie het rollenspel gaan bespreken. Zorg eventueel voor een praatstok, of doe de ronde van de cirkel.

- ✓ Wat vonden jullie van deze activiteit?
- ✓ Wat voelden jullie toen jullie de ogen gesloten hadden?
- ✓ Wat was jullie eerste reactie toen jullie de ogen openden?
- ✓ Wat vonden jullie ervan om niet te mogen praten tijdens deze activiteit?
- ✓ Welke strategie hebben jullie gebruikt om groepen te vormen?
- ✓ Doet deze activiteit jullie denken aan bepaalde situaties die jullie in de klas of op school meegemaakt hebben? Doet ze jullie denken aan situaties die jullie buiten de school kennen of beleefd hebben?
- ✓ Welke lessen kunnen we trekken uit onze gedragingen en houdingen tijdens deze activiteit?

BRON: Raad van Europa (2018), Pedagogische Kit – Iedereen verschillend, iedereen gelijk, 3e editie.

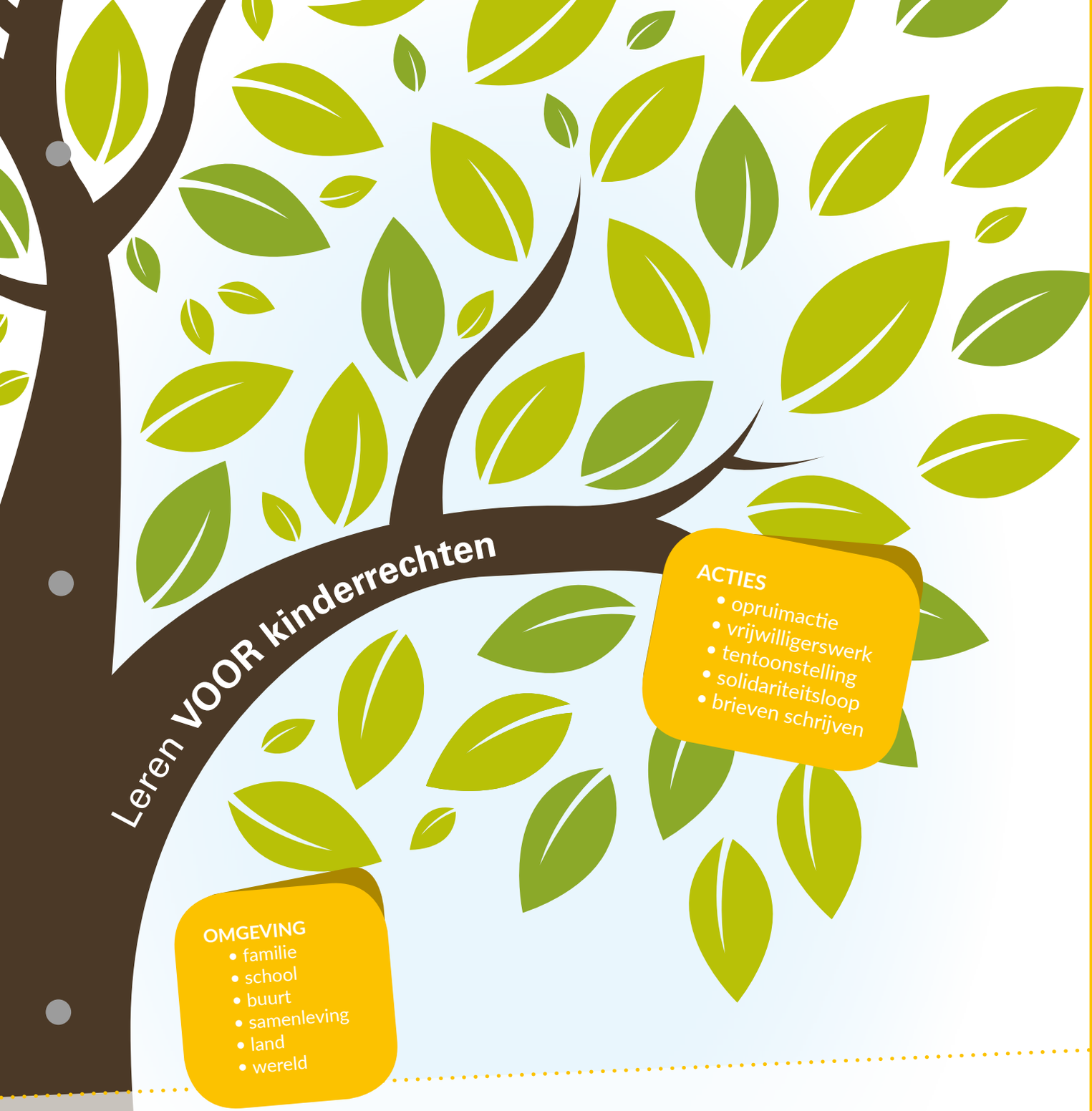

Leren *voor* kinderrechten

→ om te bereiken dat kinderrechten altijd en overal toegepast worden. **= WAAROM?**

Kinderen worden actieve wereldburgers die opkomen voor hun eigen rechten en die van anderen, vanuit volgende waarden:

- Respect voor elke mens
- Respect voor gelijkenissen en verschillen
- Verantwoordelijkheid nemen
- Gelijke kansen / equity
- Solidariteit en verbondenheid
- Respect voor natuur en hulpbronnen.

BONUS

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

unicef
voor ieder kind

BLANCO ACTIVITEITENFICHE

Vul deze fiche aan met jouw eigen ideeën voor activiteiten om jouw classeur aan te vullen of om te delen met andere leerkrachten.
Je kan de officiele versie van het kinderrechten-kaartspel winnen door jouw voorstel voor een activiteit over kinderrechteneducatie te delen.

Je kan dit laatste doen door deze bonusfiche te gebruiken of ze te downloaden op www.unicef.be/leerkrachten> gratis educatief materiaal > educatief materiaal downloaden.
Vul de fiche in met jouw voorstel. Vervolgens kan je jouw ingevulde fiche inscannen en mailen naar avankelecom@unicef.be; info@unicef.be of gratis versturen met de post (Anneleen Van Kelecom, Dienst Educatie, UNICEF België, Keizerinlaan 66, 1000 Brussel) zie envelop in bijlage.

Jouw activiteit zal zo gedeeld worden op de website van UNICEF België voor leerkrachten.
Wij sturen jou zo snel als mogelijk het kaartspel op, zolang de voorraad strekt.

Voornaam en naam:.....

School:.....

Klas:.....

Adres:.....

- o schooladres
- o privé-adres

- o Ik wens deze activiteitenfiche anoniem te delen

- o Ik wens deze activiteitenfiche met mijn naam, klas en school erop te delen

BLANCO ACTIVITEITENFICHE

Activiteit

Materiaal (omcirkel)

Werkwijze (omcirkel)

Samenvatting

Doelen

Kinderrechten

Materialen in bijlage

Vooraf

Verloop

BLANCO ACTIVITEITENFICHE

Activiteit

Verloop (vervolg)

MET DE STEUN VAN
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING .be

DE TALENTENKAARTEN

Het onderwijs heeft de opdracht ieder kind dezelfde kansen te geven om zich te ontwikkelen, zich te emanciperen en zich te ontplooien.

Om in die opdracht te slagen moet de school (zoals elke instelling die kinderen onthaalt) zich bewust zijn van de diversiteit die ze bij de kinderen ervaart en ervoor openstaan. Die diversiteit komt onder meer tot uiting in de verscheidenheid van talenten van de meisjes en jongens die er schoollopen. Elk kind beschikt over specifieke vaardigheden waardoor het zich kan onderscheiden, kan participeren en erkenning kan krijgen.

Het spel bestaat uit 47 kaarten met afbeeldingen. Het is de bedoeling dat elk kind de kans krijgt zijn eigen talenten en dat van anderen te ontdekken.

DE TALENTENKAARTEN

Materiaal

Werkwijze

Doelstellingen

- Een grote variëteit van talenten ontdekken.
- Zich bewust worden en leren kennen van zijn eigen talenten en in staat zijn die van anderen te herkennen.

Materiaal

bijgevoegde geprinte versie van de 47 talentkaarten in A5-formaat.

Verloop

1) Leg de kaarten zo dat heel de groep ze kan zien en lezen. Vraag aan de kinderen om ze te bekijken en bespreek ze voor een eerste keer in de groep aan de hand van enkele vragen:

   - Wat stellen deze kaarten voor volgens jullie?

   Volgens Van Dale betekent 'talent' een 'natuurlijke begaafdheid of aanleg' om iets te doen. Anders gezegd: het kan een speciale vaardigheid of een uitzonderlijke gave zijn van iemand voor een bepaalde soort activiteit.
   Het is belangrijk dat de term 'talent' uit het groepsgesprek naar voor komt om daarna tot een gezamenlijke definitie te komen. Je kan hiervoor verschillende instrumenten inzetten zoals een spontane omschrijving, een mindmap of en/of een woordenboek.

   - Heeft iedereen alle kaarten begrepen? Welke talenten ken je? Welke niet?

   - Kennen jullie andere talenten die niet op de kaarten staan?

2) Stel aan elk kind voor om (zonder een kaart te nemen) een talent uit te kiezen dat bij hem of haar past en vraag om het te koppelen aan een situatie waarbij het zijn of haar talent heeft kunnen uiten.

   Luister naar de kinderen die hun verhaal willen delen.

   Begin daarna een tweede gesprek:

   - Denk opnieuw aan de situatie die je net beschreef: hoe voelden jullie je wanneer je je talent(en) hebt kunnen laten zien?

   - Vinden jullie het gemakkelijk of moeilijk om je eigen talenten te ontdekken?

   - Hoe en/of wanneer beseften jullie dat jullie dat talent hadden?

DE TALENTENKAARTEN

Verloop (vervolg)

3) Laat de kinderen duo's vormen en vraag elk team om de volgende oefening te doen:

Elk kind binnen het duo-team kiest een talent uit dat het andere kind zou kunnen hebben.

Elk kind moet daarna zijn kaartkeuze toelichten aan zijn medespeler (door bijvoorbeeld te verwijzen naar een situatie die ze allebei kennen of samen meemaakten.)

Na die interactie zeggen de kinderen of de keuze van hun medespeler juist was of niet. Indien wel, dan eindigt de oefening hier. Zo niet, dan gaat de oefening verder tot op het moment ze allebei een talent bij de andere hebben gevonden.

Als de oefening voor sommige duo's te moeilijk is, aarzel dan niet om ze te stoppen. Bespreek dat dan bij het derde groepsgesprek. Andere leerlingen kunnen dan helpen en hun inzicht delen over hun klasgenoot.

Ga verder met een derde groepsgesprek:

- Hoe voelden jullie je tijdens deze oefening?
- Vinden jullie het gemakkelijk of moeilijk om het talent van de anderen te herkennen?
- Zijn sommige talenten gemakkelijker 'toegankelijk' of 'zichtbaar'?
- Is het voor jou belangrijk dat je talenten erkend worden? Waarom?
- Op welk gebied wil je of zou je willen dat je talent beter 'erkend' of 'gebruikt' zouden worden?

4) Stel aan elk kind voor om individueel maximum 4 van de eigen talenten te bepalen.

Met de uitgeprinte kaarten, tijdschriften en andere recuperatiematerialen kan je voorstellen dat ze een A3-poster maken (eenvoudig, versierd, met de hand geschreven, geschilderd, enz. Het belangrijkste is dat zij ieders persoonlijkheid en talenten op de beste manier weergeven.)

Aarzel niet om zelf ook eens deze interessante oefening te maken!

5) Uitbreiding

Gebruik de poster 'Samen, maken we het verschil !' om elk kind de kans te geven te ontdekken welke taken bij hem of haar passen in functie van de talenten die het heeft of die het wenst te ontwikkelen.

Het afgebeelde project verwijst naar een schoolfeest, maar de poster kan als gespreks-basis dienen voor elk ander groepsproject, op niveau van de klas, de school of de instelling.

BRON : M. Van Laere (2015), Het talentenspel, https://www.klasse.be

BIJLAGE

DE TALENTENKAARTEN

BIJLAGE
Talenten kaarten

Ik hou vol

Ik heb superveel ideeën

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik zit boordevol energie

Ik ben georganiseerd

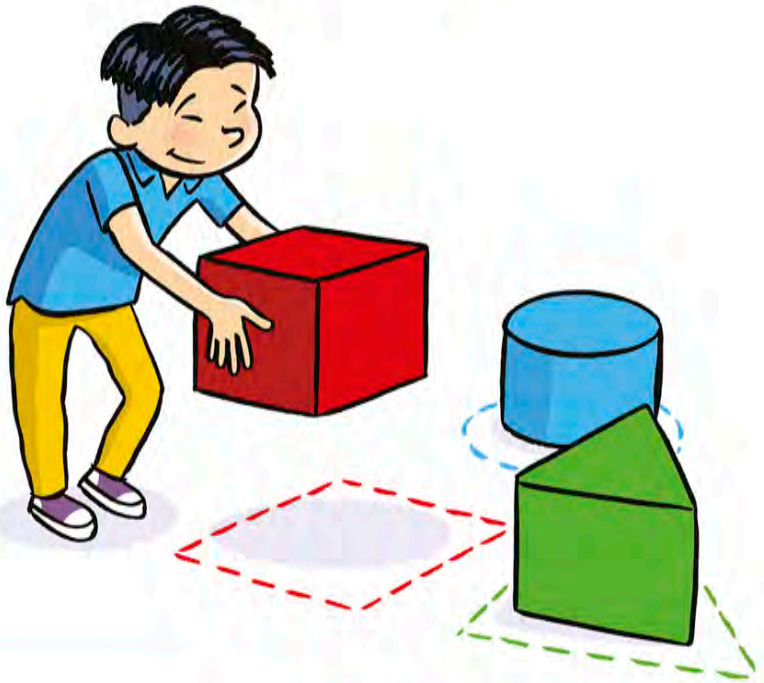

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben handig

Ik ben creatief

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben intellectueel

Ik ben intuïtief

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben zelfstandig

Ik ben een (onder) zoeker

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben actief

Ik hou van uitdaging

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik sta graag op de voorgrond

Ik ben een leider

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben nieuwsgierig

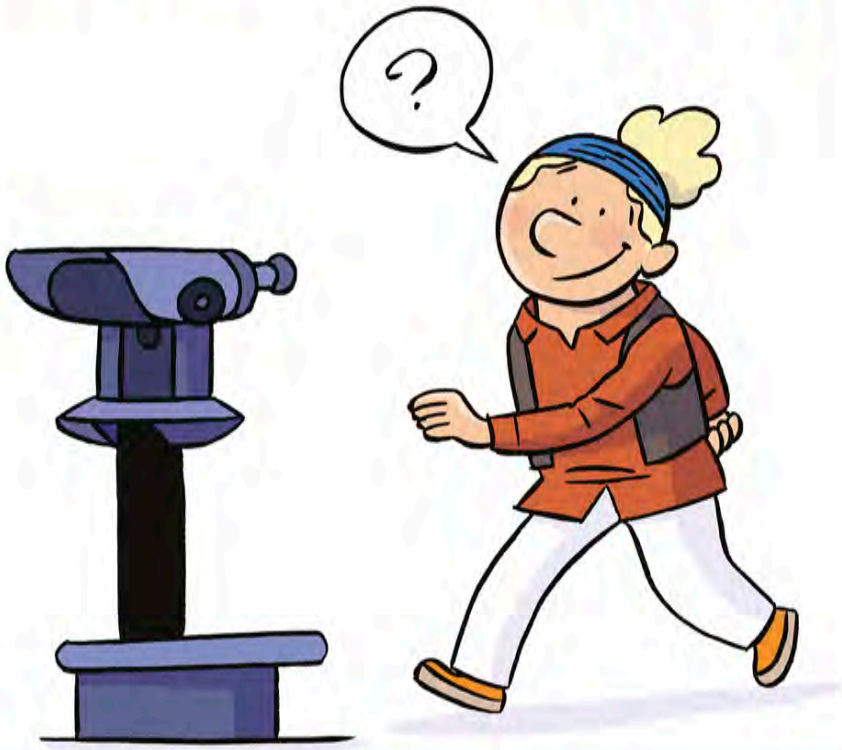

Ik ben nauwkeurig

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben betrouwbaar

Ik ben sociaal

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben een redenaar

Ik ben goedhartig

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben een bemiddelaar

Ik ben solidair

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik heb respect

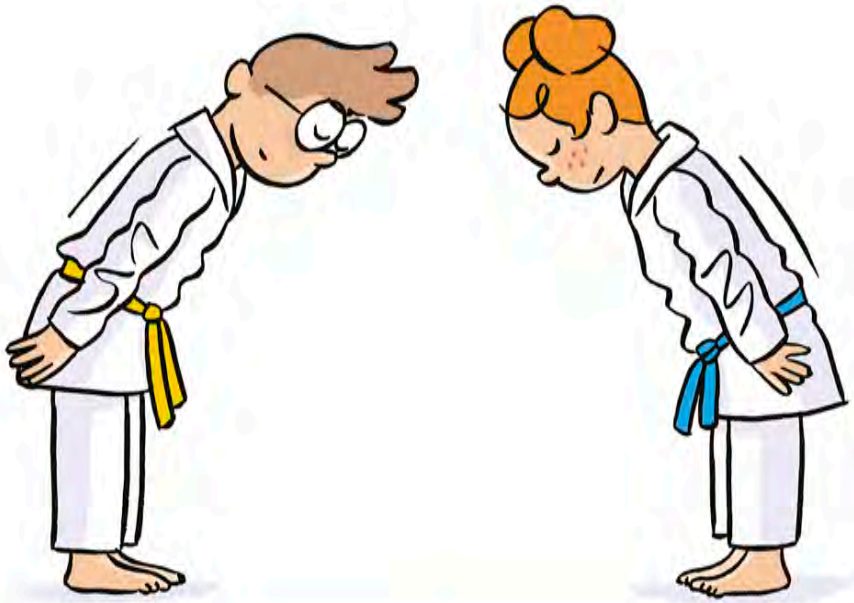

Ik ben optimistisch

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben dapper

Ik ben een sfeermaker

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik heb gevoel voor humor

Ik heb zelfvertrouwen

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik breng mensen samen

Ik fantaseer graag

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben gevoelig

Ik ben eerlijk

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik weeg dingen goed af

Ik maak dingen mooi

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben een vertrouwenspersoon

Ik praat met een doel

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik kan vergeven

Ik ben voorzichtig

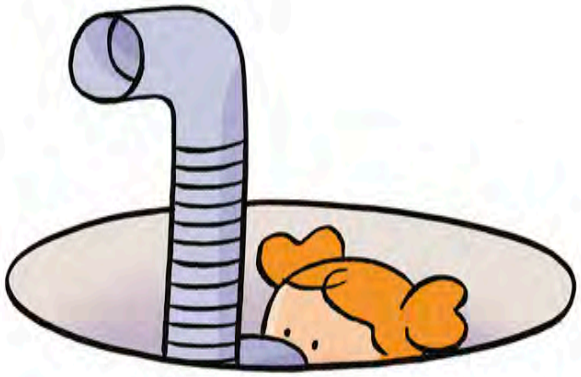

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben dankbaar

Ik ben lief

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik heb mezelf onder controle

Ik ben een dichter

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben sportief

Ik doe aan fair-play

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik ben aandachtig

Ik ben empathisch

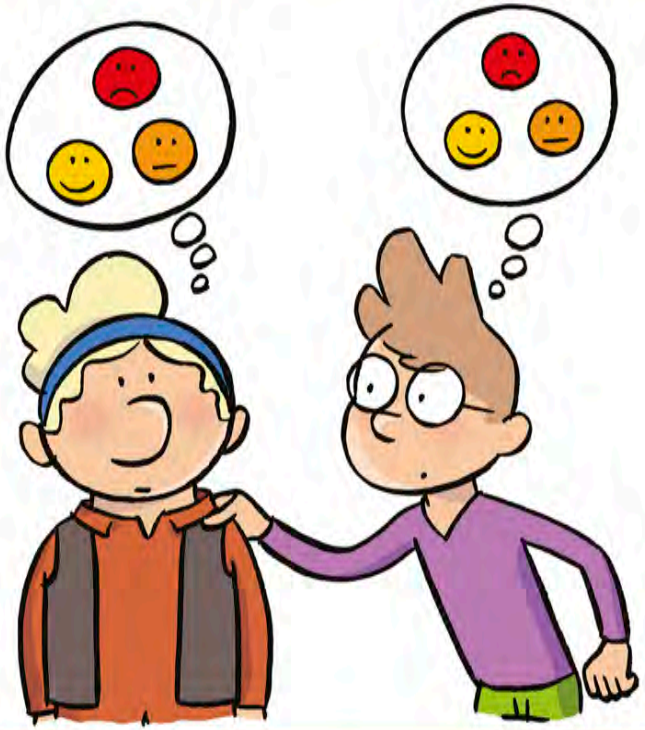

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

Ik kan mijn plan trekken

unicef

voor ieder kind

unicef

voor ieder kind

AFFICHE "SAMEN, MAKEN WE HET VERSCHIL!"

PARTICIPATIE, DIVERSITEIT EN WELZIJN AFSTEMMEN BIJ EEN PROJECT MET KINDEREN

Pedagogisch werken op basis van projecten is een voorbeeld van participatieve pedagogie, en laat toe om te leren doorheen de realisatie van een concrete activiteit. De verschillende stappen in een project vormen elk een kans voor kinderen om hun talenten en competenties in de verf te zetten en verder te ontwikkelen.

De affiche "Samen, maken we het verschil!" geeft weer hoe een diversiteit aan competenties bijdraagt aan het succes van een gezamenlijk project. Dit met bijzondere aandacht voor het welzijn en de betrokkenheid van eenieder. Gebruik de affiche zodat ieder kind de taken kan identificeren die aansluiten bij zijn of haar talenten of de talenten die ze graag zouden willen ontwikkelen.

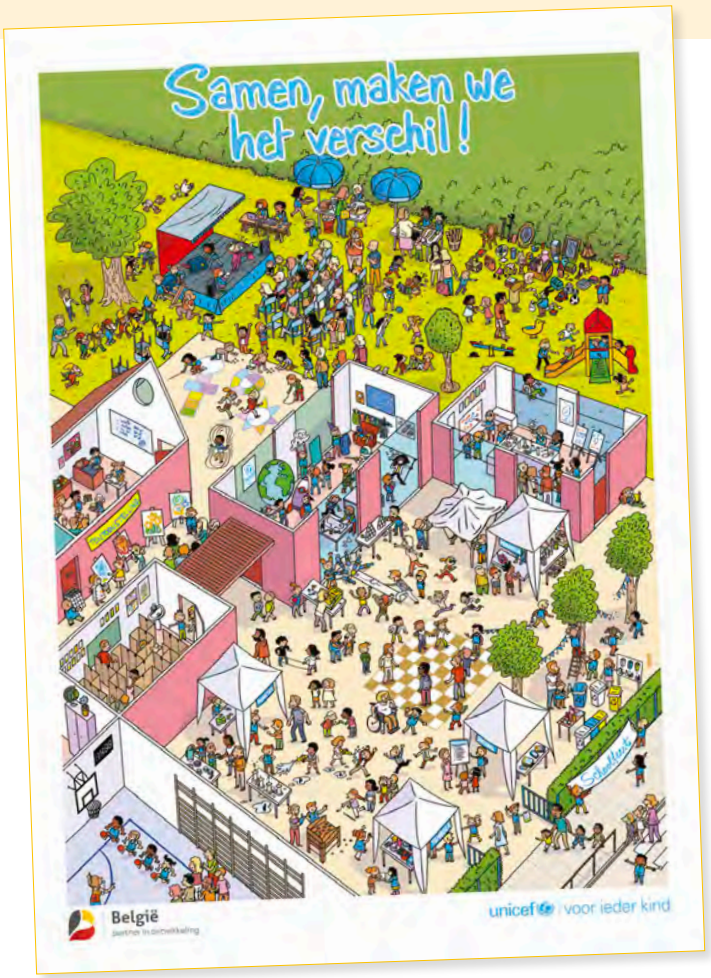

Het weergegeven project is een schoolfeest, maar de affiche kan als basis dienen voor een open discussie over andere projecten die georganiseerd worden in een groep, klas, school of organisatie.

De affiche kan gebruikt worden samen met de talentenkaarten[2].

[1] *Download de affiche gratis via www.unicef.be/leerkrachten. U kan er ook een exemplaar bestellen via het online formulier voor het bestellen van pedagogisch materiaal.*
[2] *De talentenkaarten en pedagogische fiche die erbij hoort, download je gratis via www.unicef.be/leerkrachten.*

AFFICHE "SAMEN, MAKEN WE HET VERSCHIL!"

Materiaal

Methode

Doelen

- Een project opzetten in een klas, school of organisatie.
- De talenten en competenties van ieder kind naar waarde schatten.
- Het aanmoedigen van leren van anderen, samen- en autonoom werken.

Materiaal

Een affiche "Samen, maken we het verschil!"; de in te kleuren versie van de affiche (A3) afgedrukt in evenveel exemplaren als leerlingen.

Verloop

Opmerking: het hieronder voorgestelde verloop baseert zich op het specifieke project "het schoolfeest", zoals weergegeven op de affiche. Aarzel niet om de kinderen eender welk ander ander project te laten tekenen, opdat ze de nodige taken die ze graag zouden realiseren, kunnen identificeren.

Bovendien zijn de stappen die hieronder beschreven worden moduleerbaar. Begin bijvoorbeeld met stap 3, om daarna pas verder te gaan met stap 1 en 2.

1) Geef een zwart-wit exemplaar van de affiche op formaat A3 aan ieder kind. Moedig hen aan om kennis te nemen van de affiche en vraag hen de personages in te kleuren die verantwoordelijk zijn voor de specifieke taken die zij zouden willen doen.

2) Organiseer een afstemmingsmoment. Vorm een cirkel en nodig de kinderen uit om hun A3 affiche mee te nemen. Als u de talentenkaarten al gebruikt heeft, leg deze dan in het midden van de cirkel zodat de kinderen hiernaar kunnen verwijzen.

   Doe een eerste ronde in de groep over het project zelf. Welk project zien we op de affiche? Welke ruimtes? Welke activiteiten? Welke personages?

   Maak een tweede ronde waarin de kinderen zichzelf kunnen uitspreken over de taken die ze idealiter zouden willen opnemen in het project. In welk(e) personage(s) herkennen ze zich het meest?

   Op de gekleurde affiche zijn de kinderen die een actieve rol opnemen, gekleed in een blauw hesje of verkleed. De kinderen kunnen personages ingekleurd hebben die zich wijden aan één of andere vrijetijdsactiviteit. Het is belangrijk dat leerlingen de nodige ruimte krijgen om zich over hun nood aan vrije tijd of recreatie uit te spreken.

   Geef de kinderen de ruimte zodat ze hun ideeën over het project kunnen delen. Maak een "mind map" of vat de verschillende voorstellen samen op een bord of paneel. Bespreek eveneens de manier waarop er beslissingen zullen genomen worden (bv. Stemming met meerderheid? Stemming met 2/3? Andere manieren?)

AFFICHE "SAMEN, MAKEN WE HET VERSCHIL!"

Verloop (vervolg)

3) Presenteer de gekleurde affiche in A1 formaat. Laat de kinderen zich rechtzetten om deze te bekijken. Bespreek de affiche in groep. Vestig de aandacht van de kinderen op de kleding van de personages. Enkele kinderen dragen een hesje, andere kinderen zijn verkleed, nog andere kinderen dragen gewone kledij. Waarom is er dit verschil?

   Nodig al de kinderen uit om zich, in functie van de gekleurde personages, te identificeren met één of meerdere verantwoordelijkheden die aangekaart worden op de affiche (bv. onthaal, show, montage, versiering, standjes met spelen en demonstraties, tentoonstelling, etc.). Observeer of bepaalde taken meer gewenst zijn dan anderen en bespreek oplossingen hiervoor opdat iedereen een plaats kan vinden in het project.

4) Nodig de leerlingen uit om zich op te delen in thematische werkgroepen. Vraag hen om op te lijsten welk resultaat ze concreet willen realiseren om daarna ook over te gaan tot het opsommen van de taken die zij nodig achten om dat gewenste doel te bereiken. Voorzie ook een zone voor vragen en ondersteuning.

Voorbeeld :

Het ontvangstcomite:

Onze rol:
Het aantrekken van publiek voor het schoolfeest, ontvangen van de genodigden, voorstellen van het programma

Onze missies :
- Ontwerpen van de uitnodigingen
- Printen van de uitnodigingen
- Zich informeren bij anderen groepen om de geplande activiteiten te kennen
- Voorbereiden van het programma op een groot formaat
- ...

Vragen:

Mogen we de uitnodigingen in kleur afdrukken op school?
Mogen we de computer gebruiken?
Mogen we het knutselmateriaal gebruiken?
Kunnen we een presentatiemoment organiseren naar de andere leerlingen?

5) Organiseer een afstemmingsmoment, plan werkmomenten voor de thematische groepen in en werkmomenten en uitwisselingen in een grotere groep
En...Veel plezier op het schoolfeest!

BIJLAGEN

AFFICHE "SAMEN, MAKEN WE HET VERSCHIL!"

BIJLAGEN

1. AFFICHE

« Samen maken we het verschil! »

⇨ Deze affiche kan gedownload of gratis besteld worden via www.unicef.be/leerkrachten

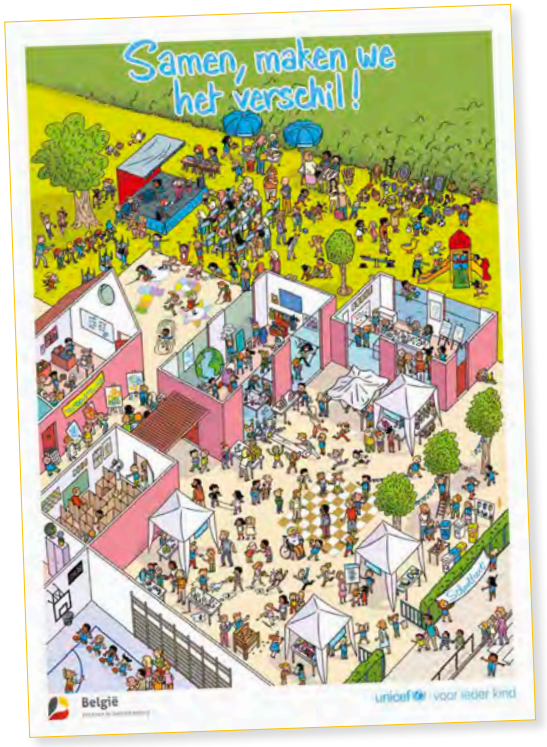

2. Illustraties om in te kleuren

TENTOONSTELLING
DRANKEN
ONTHAAL
TOMBOLA
Schoolfeest